

NARUČITELJ

Republika Hrvatska
Grad Belišće

VEZA

Narudžbenica br. 450/12

AKCIJSKI PLAN ENERGETSKI ODRŽIVOG RAZVITKA GRADA BELIŠĆA (SEAP)

IZDAVAČ:

Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
Andrije Žaje 10
10 000 Zagreb
<http://www.regea.org>

AUTORI:

REGIONALNA ENERGETSKA AGENCIJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
Ivana Horvat, dipl.ing.
Mr.sc. Vesna Kolega
Mihaela Mehadžić, dipl. oec.

Grad Belišće

Ljiljana Žigić, dipl.oec, Pročelnica Upravnog odjela za
prostorno planiranje i gospodarstvo

VODITELJ PROJEKTA:

Mr.sc. Vesna Kolega

ODOBRIO VODITELJ PROJEKTA:

Mr.sc. Vesna Kolega

ODOBRIO RAVNATELJ:

Dr.sc. Julije Domac

Zagreb, studeni 2013.

Sadržaj

SAŽETAK.....	1
1 UVOD	2
1.1 SPORAZUM GRADONAČELNIKA (ENGL. COVENANT OF MAYORS).....	2
1.2 ŠTO JE AKCIJSKI PLAN ENERGETSKI ODRŽIVOG RAZVITKA GRADA - SEAP?	4
1.3 METODOLOGIJA IZRADE, PROVEDBE I PRAĆENJA AKCIJSKOG PLANA	5
1.4 ORGANIZACIJSKA STRUKTURA PROCESA IZRADE, PROVEDBE I PRAĆENJA AKCIJSKOG PLANA.....	6
2 GRAD BELIŠĆE	8
3 ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE U SEKTORU ZGRADARSTVA GRADA BELIŠĆA U 2009. GODINI	9
3.1 ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE U PODSEKTORU ZGRADA U VLASNIŠTVU GRADA.....	9
3.1.1 Podjela zgrada u vlasništvu grada Belišća	9
3.1.2 Zgrade uprave	9
3.1.3 Objekti u odgoju i školstvu	11
3.1.4 Sportski objekti.....	12
3.1.5 Ostali objekti u vlasništvu grada	13
3.1.6 Analiza potrošnje električne i toplinske energije u podsektoru zgrada u vlasništvu grada	14
3.2 ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE STAMBENOG SEKTORA GRADA BELIŠĆA U 2009. GODINI	16
3.3 ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE U PODSEKTORU KOMERCIJALNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI.....	18
3.4 ZAKLJUČAK	19
4 ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE U SEKTORU PROMETA	22
4.1 VOZILA U VLASNIŠTVU GRADA BELIŠĆA.....	22
4.2 JAVNI PRIJEVOZ NA PODRUČJU GRADA BELIŠĆA	22
4.2.1 Autobusni prijevoz na području grada	22
4.3 OSOBNA I KOMERCIJALNA VOZILA.....	23
4.3.1 Opći podaci	23
4.3.2 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila.....	25
4.4 ZAKLJUČAK	27
5 ANALIZA ENERGETSKE POTROŠNJE SEKTORA JAVNE RASVJETE	29
5.1 UVOD.....	29
1.1. ELEKTRIČNA MREŽA JAVNE RASVJETE GRADA.....	29
1.2. ZAKLJUČAK	30
6 REFERENTNI INVENTAR EMISIJA ZA GRAD BELIŠĆE	31
6.1 REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO ₂ IZ SEKTORA ZGRADARSTVA	31

6.2	REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO ₂ IZ SEKTORA PROMETA	34
6.2.1	<i>Metodologija izrade .....</i>	34
6.2.2	<i>Ukupne emisije CO₂ sektora prometa grada Belišća.....</i>	34
6.3	REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO ₂ IZ SEKTORA JAVNE RASVJETE GRADA BELIŠĆA	36
6.4	UKUPNI REFERENTNI INVENTAR EMISIJA CO ₂ GRADA BELIŠĆA	36
6.4.1	<i>Energetske potrošnje grada Belišća.....</i>	36
6.4.2	<i>Emisije CO₂ grada Belišća.....</i>	38
6.5	ZAKLJUČAK	39
7	MJERE ZA SMANJENJE EMISIJA CO ₂ U GRADU BELIŠĆU	40
7.1	MJERE ZA SMANJENJE EMISIJE CO ₂ IZ SEKTORA ZGRADARSTVA	40
7.2	MJERE ZA SMANJENJE EMISIJE CO ₂ IZ SEKTORA PROMETA	48
7.3	MJERE ZA SMANJENJE EMISIJE CO ₂ IZ SEKTORA JAVNE RASVJETE.....	52
8	PROCJENA SMANJENJA EMISIJA CO ₂ ZA IDENTIFICIRANE MJERE DO 2020. GODINE	53
8.1	PROJEKCIJE EMISIJA CO ₂ IZ SEKTORA PROMETA.....	53
8.2	PROJEKCIJE EMISIJA CO ₂ IZ SEKTORA ZGRADARSTVA.....	58
8.3	PROJEKCIJE EMISIJA CO ₂ IZ SEKTORA JAVNA RASVJETA.....	63
8.4	UKUPNE PROJEKCIJE EMISIJE CO ₂ INVENTARA GRADA BELIŠĆA	64
8.5	ZAKLJUČAK	66
9	MEHANIZMI FINANCIRANJA PROVEDBE AKCIJSKOG PLANA	67
9.1	PREGLED MOGUĆIH IZVORA FINANCIRANJA	67
10	PRAĆENJA I KONTROLA PROVEDBE AKCIJSKOG PLANA	68
11	ZAKLJUČCI I PREPORUKE	71

Popis slika

Slika 1.1 Svečano potpisivanje Sporazuma gradonačelnika 24. lipnja 2013. godine u Velikoj dvorani Europskog parlamenta u Briselu	4
Slika 1.2 Priručnik Europske komisije za izradu akcijskog plana	5
Slika 1.3 Devet faktora uspješne provedbe Akcijskog plana grada	7
Slika 2.1 Grad Belišće	8
Slika 3.1 Usporedba specifičnih potrošnji električne energije u kategoriji upravnih zgrada grada Belišća	11
Slika 3.2 Usporedba specifičnih potrošnji toplinske energije u kategoriji upravnih zgrada grada Belišća	11
Slika 3.3 Usporedba specifičnih potrošnji električne i toplinske energije dječjeg vrtića Maslačak Belišće	12
Slika 3.4 Usporedba specifičnih potrošnji električne i toplinske energije ostalih objekata u vlasništvu grada	14
Slika 3.5 Usporedba specifičnih potrošnji električne energije po kategorijama unutar podsektora zgrada u vlasništvu grada	15
Slika 3.6 Usporedba specifičnih potrošnji toplinske energije po kategorijama unutar podsektora zgrada u vlasništvu grada	15
Slika 3.7 Struktura korištenih energenta za grijanje zgrada u vlasništvu grada	16
Slika 3.8 Udio pojedinih energenata za grijanje u stambenom podsektoru Belišća	17
Slika 3.9 Udio pojedinih energenata za grijanje u komercijalnom i uslužnom podsektoru Belišća	19
Slika 3.10 Struktura ukupne potrošnje energije sektora zgradarstvo po podsektorima	20
Slika 3.11 Struktura potrošnje električne energije sektora zgradarstvo po podsektorima	20
Slika 3.12 Struktura potrošnje toplinske energije sektora zgradarstvo po podsektorima	21
Slika 4.1 Broj registriranih motornih vozila u Belišću u razdoblju od 2004. do 2009. godine	23
Slika 4.2 Broj registriranih osobnih vozila u Belišću u razdoblju od 2004. do 2009. godine	24
Slika 4.3 Struktura registriranih vozila prema vrsti vozila u 2009. godini	24
Slika 4.4 Struktura registriranih vozila prema vlasništvu u 2009. godini	25
Slika 4.5 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila prema vrsti energenta	26
Slika 4.6 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila prema kategorijama vozila i vrsti goriva	26
Slika 4.7 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila po kategoriji vozila	27
Slika 4.8 Struktura potrošnje goriva po podsektorima sektora promet grada Belišća	27
Slika 4.9 Struktura potrošnje različitih tipova goriva sektora promet grada Belišća	28
Slika 4.10 Potrošnja goriva sektora promet po vrsti goriva i podsektorima	28
Slika 5.1 Struktura javne rasvjete prema vrsti izvora svjetlosti	30
Slika 6.1 Emisije CO ₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća	32
Slika 6.2 Udio pojedinog energenta u ukupnoj emisiji CO ₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća	33
Slika 6.3 Udio pojedinog podsektora u ukupnoj emisiji CO ₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća	33
Slika 6.4 Usporedba potrošnji goriva podsektora unutar sektora promet grada Belišća	35
Slika 6.5 Usporedba emisija CO ₂ podsektora unutar sektora prometa grada Belišća	35
Slika 6.6 Struktura energetske potrošnje po energentu u 2009. godini	37
Slika 6.7 Prikaz emisije CO ₂ po sektorima i energentima	38
Slika 8.1 Raspodjela potencijala smanjenja emisije CO ₂ sektora promet	56
Slika 8.2 Usporedba projekcija emisija s emisijom 2009. godine sektora promet	57
Slika 8.3 Raspodjela potencijala smanjenja emisije CO ₂ sektora zgradarstvo grada Belišća	62
Slika 8.4 Usporedba projekcija emisija s emisijom 2009. godine sektora zgradarstvo	63
Slika 8.5 Raspodjela potencijala smanjenja emisije CO ₂ (%) Inventara po sektorima	65
Slika 8.6 Ukupne projekcije emisije CO ₂ po scenarijima	66

Popis tablica

Tablica 3.1 Parametri potrošnje toplinske energije u zgradama uprave grada Belišća	10
Tablica 3.2 Parametri potrošnje toplinske energije po emergentu u kategoriji sportskih objekata.....	13
Tablica 3.3 Parametri potrošnje toplinske energije u kategoriji ostali objekti u vlasništvu grada	13
Tablica 3.4 Parametri potrošnje toplinske energije u kategoriji zgrada u vlasništvu grada	14
Tablica 3.5 Parametri potrošnje toplinske energije u sektoru kućanstva grada Belišće	17
Tablica 3.6 Parametri potrošnje toplinske energije u podsektoru zgrada komercijalnih i uslužnih djelatnosti	18
Tablica 3.7 Struktura potrošnje energije sektora zgradarstvo po podsektorima	19
Tablica 4.1 Potrošnja goriva vozila u vlasništvu grada.....	22
Tablica 4.2 Karakteristike autobusnog javnog prometa na području grada Belišća u 2009. godini	23
Tablica 4.3 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila u 2009. godini.....	25
Tablica 6.1 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO ₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća.....	31
Tablica 6.2 Emisije CO ₂ sektora zgradarstva grada Belišća	32
Tablica 6.3 Ukupna emisija CO ₂ sektora promet grada Belišća	34
Tablica 6.4 Potrošnja električne energije i neizravna emisija CO ₂ električne mreže javne rasvjete	36
Tablica 6.5 Podjela energetske potrošnje pojedinih sektora po emergentima.....	36
Tablica 6.6 Emisija CO ₂ po sektorima i emergentima	38
Tablica 7.1 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ u sektoru zgradarstva	40
Tablica 7.2 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ u sektoru prometa	48
Tablica 7.3 Mjere za smanjenje emisija CO ₂ u sektoru javne rasvjete.....	52
Tablica 8.1 Procjena broja vozila	53
Tablica 8.2 Projekcija potrošnje energije i emisije za 2020. godinu za scenarij bez mjera	54
Tablica 8.3 Uštede i potencijali smanjenja emisija sektora promet za pojedine mjere	55
Tablica 8.4 Projekcija potrošnje energije i emisija za 2020. godinu za scenarij s mjerama	56
Tablica 8.5 Projekcije sektora promet po scenarijima	57
Tablica 8.6 Potrošnja energenata scenarija bez mjera sektora zgradarstvo.....	58
Tablica 8.7 Projekcija emisije CO ₂ scenarija bez mjera sektora zgradarstvo	58
Tablica 8.8 Uštede u odnosu na BAU scenarij sektora zgradarstvo	59
Tablica 8.9 Potencijali smanjenja emisije CO ₂ sektora zgradarstva	61
Tablica 8.10 Potrošnja energenata scenarija s mjerama sektora zgradarstvo	62
Tablica 8.11 Projekcija emisije CO ₂ scenarija s mjerama sektora zgradarstvo	62
Tablica 8.12 Projekcije sektora zgradarstvo po scenarijima	63
Tablica 8.13 Potrošnja električne energije i emisija CO ₂ scenarija bez mjera sektora javna rasvjeta	63
Tablica 8.14 Popis mjera te pripadajuće uštede i potencijal smanjenja emisije CO ₂ sektora javna rasvjeta	64
Tablica 8.15 Projekcije sektora javne rasvjete po scenarijima	64
Tablica 8.16 Projekcije emisije Inventara za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama	65
Tablica 8.17 Ukupni potencijali smanjenja emisija po sektorima.....	65
Tablica 9.1 Pregled mogućih izvora financiranja mjera i aktivnosti	67
Tablica 10.1 Prijedlog procesa praćenja i kontrole provedbe Akcijskog plana grada Belišća	69

Sažetak

Grad Belišće se pristupanjem Sporazumu gradonačelnika (eng. Covenant of Mayors), velikoj inicijativi Europske komisije sa ciljem povezivanja europskih gradova u trajnu mrežu za razmjenu iskustava u poboljšanju energetske učinkovitosti, opredijelio za energetski održiv razvitak grada na načelima energetske učinkovitosti, održive gradnje i korištenja obnovljivih izvora energije kroz sljedeće aktivnosti:

- Kontinuiranu provedbu programa i projekata energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u zgradama u vlasništvu grada;
- Provedbu mjera, projekata i programa energetske učinkovitosti sektora javne rasvjete na području grada;
- Planiranje razvjeta grada na načelima energetsko-ekološke održivosti;
- Kontinuirane informativno-edukativne aktivnosti i kampanje o načinima povećanja energetske učinkovitosti i smanjenja emisija CO₂ za podizanje svijesti građana o nužnosti štednje energije u svim segmentima života i rada;
- Potporu programima i inicijativama raznih fizičkih i pravnih subjekata u cilju većeg korištenja obnovljivih izvora energije.

Potpisivanjem Sporazuma gradonačelnika grad se obvezao na Proces izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana održivog energetskog razvjeta grada načelno podijeljenog u 6 glavnih koraka:

- Pripremne radnje za pokretanje Procesa (politička volja, koordinacija, stručni resursi, dionici i dr.);
- Izrada Akcijskog plana energetski održivog razvjeta grada (u dalnjem tekstu Akcijski plan);
- Prihvatanje Akcijskog plana kao službenog, provedbenog dokumenta grada;
- Provedba identificiranih mjera i aktivnosti prema Planu mjera i aktivnosti u skladu s definiranim rasporedom i vremenskim okvirom;
- Praćenje i kontrola provedbe identificiranih mjera prema Planu mjera i aktivnosti;
- Priprema izveštaja o realiziranim projektima iz Plana mjera i aktivnosti u vremenskim intervalima od 2 godine.

Prvi korak u izradi Akcijskog plana bio je odabrati referentnu godinu, pri čemu je glavni kriterij odabira bila raspoloživost podataka potrebnih za proračun emisija CO₂.

U skladu s preporukama Europske komisije, sektori energetske potrošnje grada podijeljeni su na tri osnovna sektora od kojih se svaki dalje dijeli na nekoliko podsektora:

- zgradarstvo;
- promet;
- javna rasvjeta.

Provadene energetske analize sektora zgradarstva, prometa i javne rasvjete za 2009. godinu pokazuju da svi podsektori imaju visoke potencijale ušteda i električne i toplinske energije.

Prema razvijenoj metodologiji za izradu ovog Akcijskog plana, a u skladu s preporukama Europske komisije, Plan mjera i aktivnosti za smanjenje emisija CO₂ do 2020. godine sadrži identificirane mjerne energetske učinkovitosti za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete grada.

Na osnovi provadene prognoze kretanja energetskih potrošnji i emisija CO₂ do 2020. godine prema dva scenarija, bez mjera i s mjerama, dana je procjena smanjenja emisija CO₂ za svaku prioritetu mjeru energetske učinkovitosti. Dobiveni rezultati pokazuju da se provedbom svih identificiranih mjera emisija CO₂ do 2020. godine može smanjiti za 21,45 %. Važan dio ovog Akcijskog plana je i detaljan pregled mogućnosti, izvora i mehanizama financiranja provedbe identificiranih mjera i projekata energetske učinkovitosti, prvenstveno novih izvora financiranja koji su Republici Hrvatskoj na raspolaganju od ulaska u Europsku uniju.

1 Uvod

1.1 Sporazum gradonačelnika (engl. *Covenant of Mayors*)

Europska je komisija krajem siječnja 2008. godine pokrenula veliku inicijativu Sporazum gradonačelnika (u daljem tekstu Sporazum) kao potpornu strukturu za provođenje Europske energetske politike iz 2007. godine kroz aktivno sudjelovanje regionalne i lokalne uprave u energetskom razvitu zemalja članica Europske unije. Pokretanjem Sporazuma, Europska komisija je još jednom istaknula važnost donošenja ispravnih odluka i kontinuiranog provođenja projekata održivog energetskog razvita na lokalnim i gradskim razinama za razvitak čitave države na načelima održivosti, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša. Osnovni je cilj pokretanja inicijative povezati gradonačelnike energetski osviještenih europskih gradova u trajnu mrežu gradova koji će zajedničkim radom i naporima izgraditi energetski održivu Europu. Može se reći da je Sporazum gradonačelnika, ustvari, odgovor naprednih europskih gradova na izazove globalne promjene klime, te prva i najambicioznija inicijativa Europske komisije koja izravno potiče lokalne vlasti i građane na aktivno uključivanje u zajedničku borbu protiv globalnog zatopljenja.

Potpisivanjem Sporazuma gradonačelnici se obvezuju na provedbu konkretnih mjera energetske učinkovitosti koje će omogućiti ispunjavanje osnovnih ciljeva Europske energetske politike do 2020. godine:

- smanjenje emisije stakleničkih plinova za 20%,
- povećanje energetske učinkovitosti za 20%,
- povećanje udjela obnovljivih izvora energije na 20%,
- povećanje udjela biogoriva u prometu na 10%.

Sporazumom su definirane i konkretne obveze potpisnika:

- Kontinuirano i pravovremeno informiranje građana o mogućnostima i prednostima korištenja energije na učinkovit način;
- Izrada Referentnog inventara emisija CO₂ (u nastavku Inventar) kao temelja za izradu Akcijskog plana energetski održivog razvita grada do 2020. godine (engl. *Sustainable Energy Action Plan – SEAP* - u nastavku Akcijski plan);
- Izrada i provedba Akcijskog plana;
- Kontrola i praćenje provedbe Akcijskog plana;
- Podnošenje izvješća o realizaciji Akcijskog plana Europskoj komisiji svake dvije godine;
- Prilagođavanje strukture gradske uprave u cilju osiguranja potrebnog stručnog potencijala za provedbu Akcijskog plana;
- Redovno informiranje lokalnih medija o rezultatima provedbe Akcijskog plana;
- Organiziranje Energetskih dana ili Dana Sporazuma gradova, u suradnji s Europskom komisijom i dionicima;
- Prisustvovanje i doprinos godišnjim Konferencijama gradonačelnika EU o energetski održivoj Europi;
- Razmjena iskustva i znanja s drugim gradovima i općinama.

Sporazumu je do sredine listopada 2013. godine pristupilo 5 395 gradova sa svojih 176 152 249 stanovnika, a interes za pristupanjem novih gradova sve je veći. Uz više od 4 900 europskih gradova, Sporazumu su pristupili i gradovi iz Argentine, Novog Zelanda i Kirgistana. Od hrvatskih gradova inicijativi se prvi, još u listopadu 2008. godine pridružio Grad Zagreb a do danas je Sporazum potpisalo 51 hrvatskih gradova i 1 općina.

Hrvatski gradovi potpisnici	Datum pristupanja
Zagreb	30.10.2008.
Rijeka	10.02.2009.
Ivanić – Grad	24.02.2009.
Klanjec	24.09.2009.
Ozalj	25.11.2009.
Duga Resa	17.12.2009.
Pregrada	01.02.2009.
Karlovac	16.02.2009.
Jastrebarsko	09.03.2009.
Sisak	09.03.2009.
Velika Gorica	15.03.2009.
Zaprešić	16.03.2009.
Samobor	22.07.2009.
Koprivnica	29.07.2009.
Opatija	08.12.2009.
Sveta Nedelja	15.12.2009.
Kastav	24.02.2011.
Opština Oprtalj	17.03.2011.
Umag	14.04.2011.
Buje	18.03.2011.
Brtonigla	07.04.2011.
Barban	13.04.2011.
Labin	16.05.2011.
Buzet	19.05.2011.
Rovinj	20.05.2011.
Gospic	01.07.2011.
Ogulin	08.07.2011.
Slunj	12.07.2011.
Križevci	12.07.2011.
Belišće	14.10.2011.
Dugo Selo	03.11.2011.
Općina Brdovec	15.11.2011.
Grožnjan	22.11.2011.
Osijek	06.12.2011.
Otočac	22.12.2011.
Belišće	22.03.2012.
Beli Manastir	24.04.2012.
Zadar	28.05.2012.
Vinkovci	05.06.2012.
Donji Miholjac	20.06.2012.
Poreč	31.10.2012.
Varaždin	24.10.2012.
Ludbreg	22.02.2013.
Lastovo	31.07.2013
Korčula	14.08.2013.
Mljet	19.08.2013.
Pirovac	23.09.2013.
Vela Luka	30.09.2013.
Nijemci	02.10.2013.
Petlovac	07.10.2013.
Smokvica	11.10.2013.

Izvor: Ured Sporazuma Gradonačelnika

Djelić atmosfere ceremonije potpisivanja Sporazuma gradonačelnika 24. lipnja 2013. godine u Velikoj dvorani Europskog parlamenta u Briselu dočarava slika 1.1.

Slika 1.1 Svečano potpisivanje Sporazuma gradonačelnika 24. lipnja 2013. godine u Velikoj dvorani Europskog parlamenta u Briselu

Izvor: Ured Sporazuma Gradonačelnika

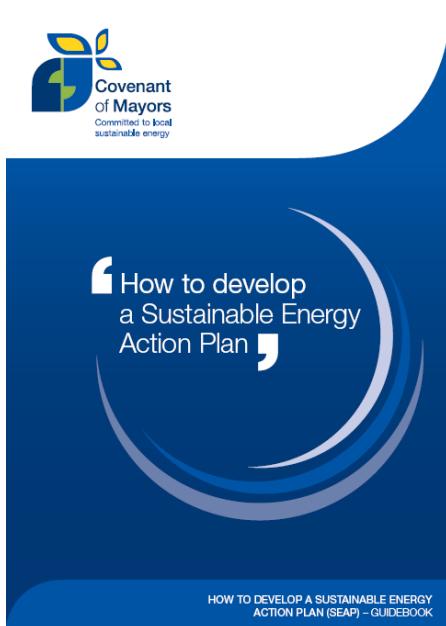
1.2 Što je Akcijski plan energetski održivog razvijenja grada - SEAP?

Akcijski plan energetski održivog razvijenja grada (SEAP) predstavlja osnovni dokument koji, na temelju referentnih energetskih parametara, identificira i daje precizne i jasne odrednice za provedbu projekata, mjera energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije i ekološko prihvatljivih goriva na gradskoj razini, sa ciljem smanjenja emisije CO₂ za više od 20% do 2020. godine.

Potpisivanjem Sporazuma gradonačelnici se obvezuju na izradu *Akcijskog plana energetski održivog razvijenja grada* koji treba biti dostavljen Europskoj komisiji unutar razdoblja od jedne godine od dana pristupanja Sporazumu.

Akcijski plan je usmjeren na dugoročne pretvorbe energetskih sustava unutar gradova te daje mjerljive ciljeve i rezultate racionalnog gospodarenja energijom, smanjenja potrošnje energije, primjene obnovljivih izvora energije i ekološki prihvatljivih goriva. Obveze iz Akcijskog plana pokrivaju čitavo područje grada, obuhvaćajući javne i privatne sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete. Nadalje, Akcijski plan u svim svojim dijelovima treba biti usuglašen s institucionalnim i zakonskim okvirima na EU, nacionalnoj i lokalnoj razini. Akcijski se plan donosi za razdoblje do 2020. godine.

U cilju olakšavanja izrade ali i usporedivosti postignutih rezultata, Europska je komisija izradila priručnik pod nazivom *Kako izraditi Akcijski plan energetski održivog razvijenja grada* u sladu s kojim je izrađen i Akcijski plan grada Belišće (slika 1.2).

Slika 1.2 Priručnik Europske komisije za izradu akcijskog plana

Izvor: Ured Sporazuma Gradonačelnika

1.3 Metodologija izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana

Proces izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana energetski održivog razvijanja grada načelno se može podijeliti u 6 glavnih koraka:

1. Pripremne radnje za pokretanje Procesa (politička volja, koordinacija, stručni resursi, dionici i dr.);
2. Izrada Akcijskog plana energetski održivog razvijanja grada;
3. Prihvatanje Akcijskog plana kao službenog, provedbenog dokumenta grada;
4. Provedba identificiranih mjera i aktivnosti prema Planu mjera i aktivnosti u skladu s definiranim rasporedom i vremenskim okvirom;
5. Praćenje i kontrola provedbe identificiranih mjera prema Planu mjera i aktivnosti;
6. Priprema izvještaja o realiziranim projektima iz Plana mjera i aktivnosti u vremenskim intervalima od 2 godine.

U cilju identifikacije djelotvornih mjera uštede energije i smanjenja emisija CO₂ do 2020. godine važno je prikupiti kvalitetne podatke o energetskom stanju i potrošnji energije za referentnu godinu, pri čemu je prvi korak klasifikacija sektora energetske potrošnje. U skladu s preporukama Europske komisije, sektori energetske potrošnje grada Belišća podijeljeni su u tri glavna sektora, a to su zgradarstvo, promet i javna rasvjeta, od kojih se prva dva dalje dijele na po 3 podsektora.

Akcijski plan energetski održivog razvijanja grada obuhvaća 10 glavnih aktivnosti:

1. Određivanje referentne godine;
2. Analizu energetske potrošnje u sektorima zgradarstva, prometa i javne rasvjete;
3. Određivanje prioritetnih sektora djelovanja prema rezultatima analize energetske potrošnje;
4. Izradu Referentnog inventara emisija CO₂;
5. Izradu Plana aktivnosti i mjera za postizanje zacrtanih ciljeva smanjenja CO₂ do 2020. godine;

6. Određivanje vremenskog i finansijskog okvira, te procjenu investicijskih troškova i potencijala energetskih ušteda i pripadajućih emisija CO₂ identificiranih mjera za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete;
7. Određivanje mehanizama financiranja provedbe Akcijskog plana;
8. Utvrđivanje zakonodavnog okvira za provedbu Akcijskog plana;
9. Postavljanje ciljeva smanjenja energetske potrošnje i pripadajućih emisija CO₂ do 2020. godine;
10. Prijedlog mjera za kontrolu i monitoring provedbe Akcijskog plana.

1.4 Organizacijska struktura Procesa izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana

Za uspješnu realizaciju Procesa izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana (u daljem tekstu Proces), glavni je preduvjet izgradnja djelotvorne organizacijske strukture u kojoj će se od samog pokretanja Procesa znati tko, što, kako i u kojem vremenskom roku treba napraviti. Od iznimne je važnosti na samom početku formirati radna i nadzorna tijela te jasno definirati zadaće.

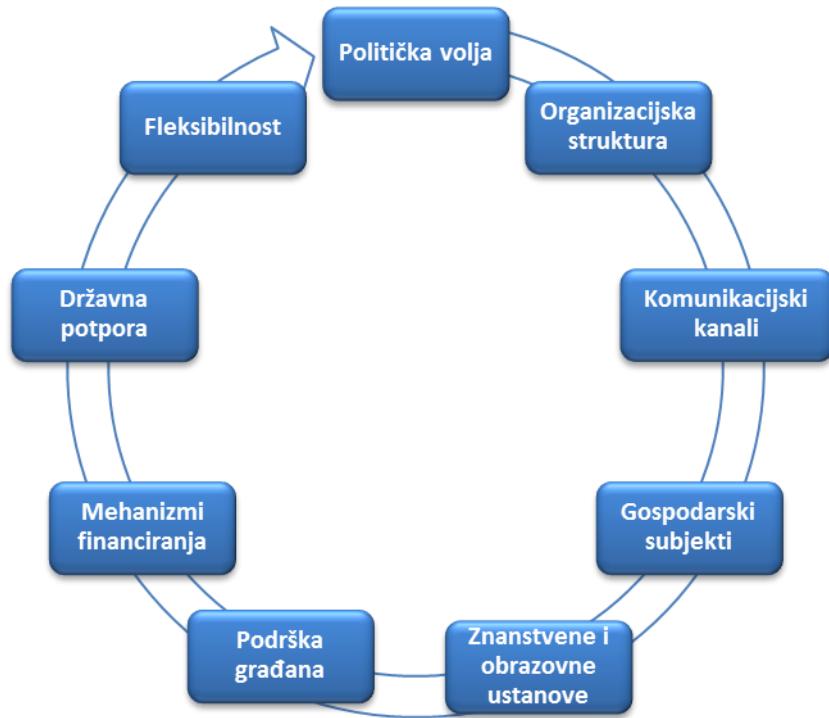
Prvi korak u izgradnji organizacijske strukture za provedbu Procesa je imenovanje koordinatora. Koordinator Procesa je ključna osoba Procesa koja od njegovog pokretanja donosi sve važne odluke i na čiji se prijedlog osnivaju sva radna i nadzorna tijela potrebna za realizaciju Procesa.

Nadzorna i radna tijela koja prema koracima provedbe Procesa treba osnovati su sljedeća:

- Energetski savjet;
- Radna grupa za provedbu Akcijskog plana.

Energetski savjet je nadzorno i savjetodavno tijelo koje treba osnovati u fazi pokretanja Procesa. U cilju dobre komunikacije i praćenja cijelog Procesa prijedlog je da koordinator Procesa obnaša i dužnost predsjednika Energetskog savjeta. Energetski savjet trebaju činiti predstavnici Gradske uprave, glavnih dionika Procesa te istaknuti energetski stručnjaci s dugogodišnjim iskustvom iz područja energetskog planiranja, graditeljstva i prostornog uređenja te prometa i komunalne infrastrukture.

Reduciranje emisija CO₂ na području grada Belišća za više od 20% u sedmogodišnjem razdoblju do 2020. godine je ambiciozan plan za čije su uspješno ostvarenje bitni brojni faktori.

Slika 1.3 Devet faktora uspješne provedbe Akcijskog plana grada

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

2 Grad Belišće

Grad Belišće, smješten na desnoj obali rijeke Drave, na zapadu graniči s regijom Slavonske podravine, na sjeveru je pretežno riječnim tokom Drave odijeljen od južne Baranje, a na liniji jugozapad-sjeveroistok graniči s područjem grada Valpova.

Geoprometni položaj grada Belišća vrlo je povoljan zbog prvenstveno položaja na rijeci Dravi, ali i dobre cestovne povezanosti s gradovima Osijekom, Donjim Miholjcem, Slatinom i Viroviticom.

Od 2001. godine povezan je Mostom 107. brigade s Belim Manastirom i Mađarskom, a železnicom je preko Bizovca spojen na longitudinalni pravac Osijek-Zagreb.

Gradu najbliža zračna luka, se nalazi relativno blizu, u Klisi kod Osijeka. Grad čini sljedećih 9 naselja: Belišće, Bistrinci, Bocanjevci, Gat, Gorica Valpovačka, Kitišanci, Tiborjanci, Veliškovci i Vinogradci.

Slika 2.1 Grad Belišće

Izvor: Grad Belišće, Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

3 Analiza energetske potrošnje u sektoru zgradarstva grada Belišća u 2009. godini

Za referentnu godinu je odabранa 2009. godina a za potrebe analize energetske potrošnje sektor zgradarstva grada Belišća podijeljen je na slijedeće podsektore:

- zgrade u vlasništvu grada Belišća;
- stambene zgrade - kućanstva;
- zgrade komercijalnih i uslužnih djelatnosti.

Relevantni podaci za analize energetskih potrošnji u zgradarstvu prikupljeni su iz sljedećih izvora:

- Grad Belišće;
- Elektroslavonija Osijek – HEP ODS d.o.o., pogon Valpovo;
- HEP PLIN d.o.o.

Na temelju prikupljenih podataka, za podsektore zgradarstva grada Belišća prikazani su sljedeći parametri:

- opći podaci o podsektoru;
- broj objekata i ukupna površina podsektora (m^2);
- ukupna i specifična potrošnja električne energije podsektora netoplinske namjene (kWh) i (kWh/m^2);
- potrošnja električne energije za grijanje podsektora (kWh);
- specifična potrošnja električne energije za grijanje podsektora (kWh/m^2);
- ukupna potrošnja prirodnog plina (m^3);
- specifična potrošnja prirodnog plina podsektora (kWh/m^2);
- ukupna potrošnja ekstra lakog loživog ulja (t);
- specifična potrošnja lož ulja (kWh/m^2);
- ukupna potrošnja ogrjevnog drva (m^3);
- specifična potrošnja ogrjevnog drva (kWh/m^2);
- ukupna potrošnja toplinske energije podsektora (kWh);
- specifična potrošnja toplinske energije podsektora (kWh/m^2).

3.1 Analiza energetske potrošnje u podsektoru zgrada u vlasništvu grada

3.1.1 Podjela zgrada u vlasništvu grada Belišća

Podsektor zgrada u vlasništvu grada Belišća podijeljen je u slijedeće kategorije:

- zgrade uprave (Gradska uprava i mjesni odbori);
- Dječji vrtić Maslačak Belišće;
- sportski objekti;
- ostali objekti u vlasništvu grada.

Podjela na navedene kategorije provedena je kako bi se dobio što bolji i točniji uvid u stvarnu potrošnju toplinske i električne energije u podsektoru zgrada u vlasništvu grada Belišće u ovisnosti o djelatnostima koje se u zgradama provode.

3.1.2 Zgrade uprave

Kategoriji upravnih zgrada grada Belišća pripada zgrada Gradske uprave ukupne površine 2 761,62 m^2 i 8 mjesnih odbora površine 1 158,54 m^2 . Prema prikupljenim računima o potrošnji električne

energije dobivenim od Elektroslavonije Osijek HEP ODS d.o.o. u referentnoj 2009. godini, u objektima uprave ukupno je potrošeno 45 532 kWh električne energije.

U zgradi Gradske uprave u referentnoj 2009. godini ukupno je potrošeno 29 713 kWh električne energije, dok u mjesnim odborima 15 819 kWh električne energije. Specifična potrošnja električne energije izražena kao omjer godišnje potrošnje električne energije (kWh) i ukupne grijane površine (m^2) za zgradu Gradske uprave iznosi 11 kWh/ m^2 , dok za objekte mjesnih odbora 14 kWh/ m^2 . Prema iskustvenim standardima, potrošnja električne energije u administrativnim zgradama u Republici Hrvatskoj se kreće od 30-50 kWh/ m^2 . Specifična potrošnja električne energije zgrade Gradske uprave od 11 kWh/ m^2 relativno je niža od prosjeka što ne iznenađuje s obzirom da je zgrada izgrađena 2009 godine, koja je ujedno i referentna godina, te je u istoj godini korištena 8 mjeseci. Specifična potrošnja električne energije objekata mjesnih odbora od 14 kWh/ m^2 također ne iznenađuje s obzirom da se radi o objektima koji se povremeno koriste za potrebe organiziranih događanja što su razlozi relativno niže potrošnje električne energije.

U tablici 3.1 dani su parametri potrošnje toplinske energije u kategoriji upravnih zgrada grada Belišća te specifična potrošnja toplinske energije. Svi objekti koriste prirodni plin kao energet za grijanje. U tablici 3.1 prikazani su parametri potrošnje prirodnog plina.

Tablica 3.1 Parametri potrošnje toplinske energije u zgradama uprave grada Belišća

Kategorija	Ukupna grijana površina (m^2)	Potrošnja toplinske energije (prirodni plin, kWh)	Specifična potrošnja toplinske energije (kWh/ m^2)
Gradska uprava	2 761,62	160 539,59	58,13
Mjesna samouprava	1 158,54	177 097,27	152,86
UKUPNO	3 920,16	337 636,87	86,13

Izvor: HEP Plin d.o.o.- HEP GRUPA;

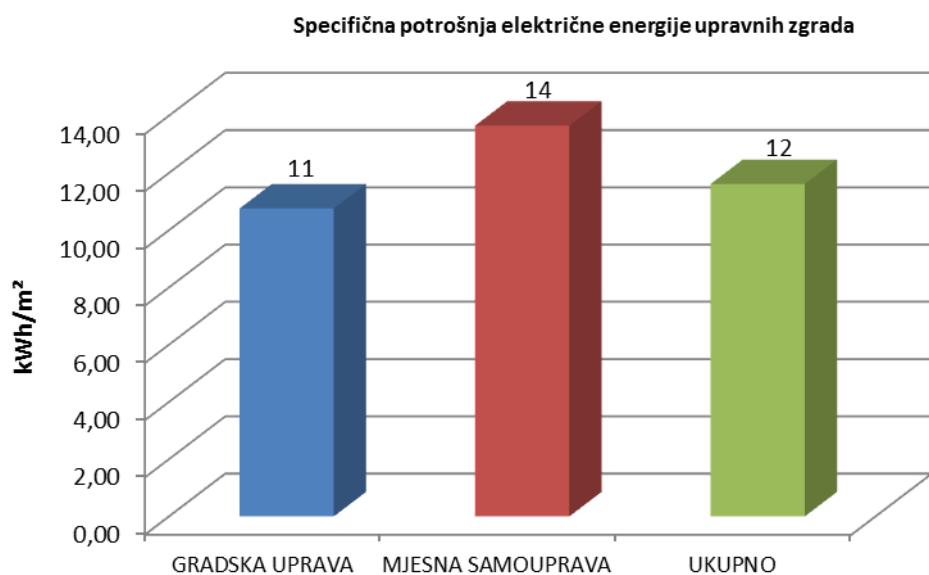
Grad Belišće, Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

Iz tablice 3.1. je vidljivo da specifična potrošnja toplinske energije kategorije administrativnih objekata iznosi 86 kWh/ m^2 . Specifična potrošnja toplinske energije zgrade Gradske uprave iznosi 58,13 kWh/ m^2 , dok objekata mjesnih odbora iznosi 152,86 kWh/ m^2 . Kao što je prethodno napomenuto zgrada Gradske uprave izgrađena je 2009 godine i korištena samo pola sezone grijanja što je razlog niže potrošnje toplinske energije.

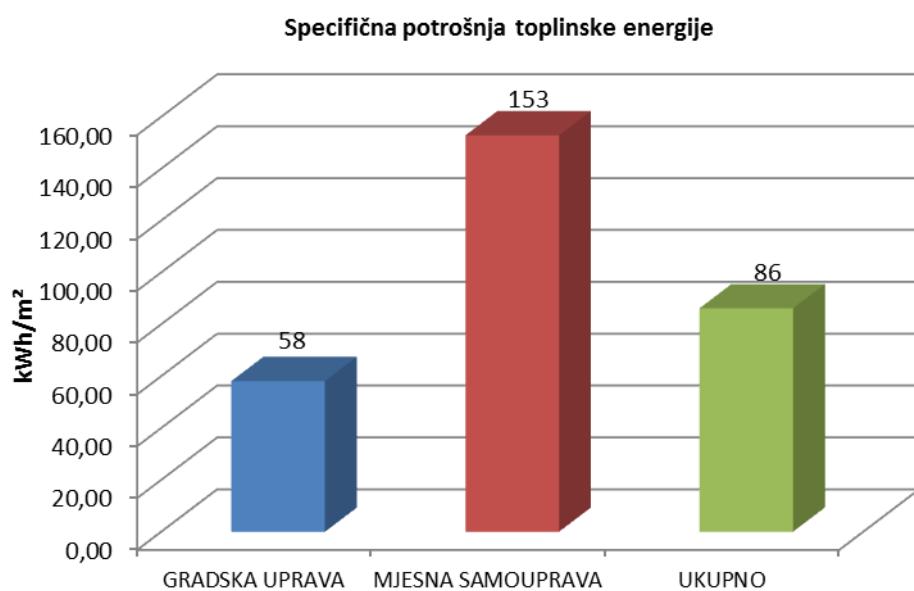
Specifična potrošnja toplinske energije objekata mjesne samouprave znatno je viša od zahtjeva Tehničkog propisa o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (NN 110/08, 89/09, 79/13, 90/13) ako uzmememo u obzir da je riječ o objektima koji se koriste samo povremeno.

Iz navedenih razloga preporuka je provedba detaljnih energetskih pregleda koji će rezultirati konkretnim prijedlozima za smanjenje energetske potrošnje u upravnim zgradama grada Belišća.

Struktura potrošnje električne energije po kategorijama unutar podsektora zgrada u vlasništvu grada prikazana je grafikonom na slici 3.1., a toplinske energije na slici 3.2.

Slika 3.1 Usporedba specifičnih potrošnji električne energije u kategoriji upravnih zgrada grada Belišća
Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

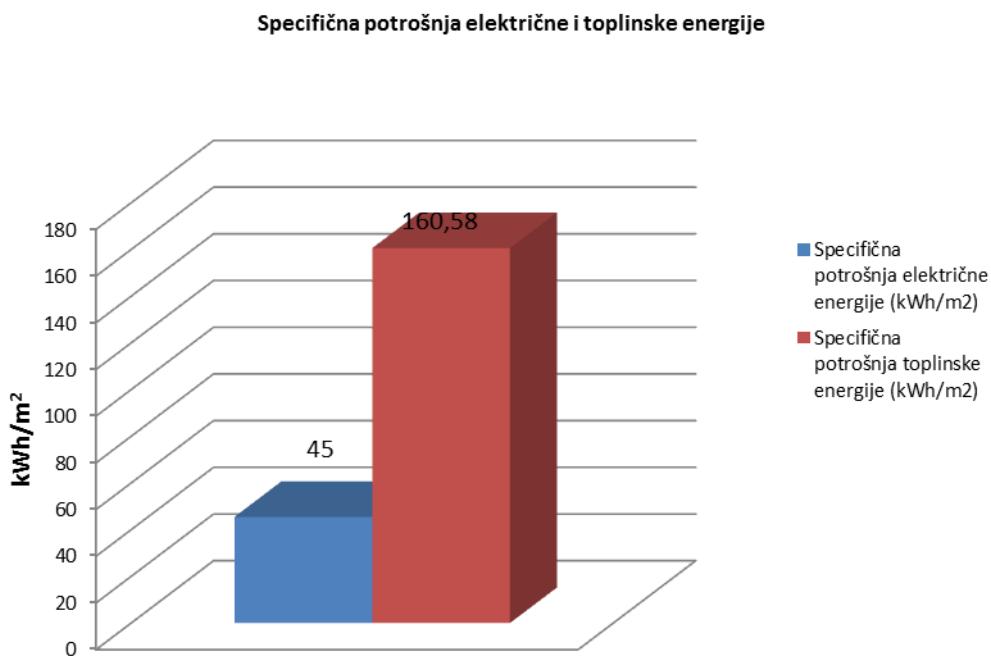
Slika 3.2 Usporedba specifičnih potrošnji toplinske energije u kategoriji upravnih zgrada grada Belišća
Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

3.1.3 Objekti u odgoju i školstvu

Od objekata u odgoju i školstvu u vlasništvu grada je jedino Dječji vrtić Maslačak Belišće ukupne površine $876,41 \text{ m}^2$, u kojem je u referentnoj 2009. godini ukupno potrošeno $39\ 858 \text{ kWh}$ električne energije, što daje specifičnu potrošnju električne energije od $45,48 \text{ kWh}/\text{m}^2$.

Energent za grijanje je prirodni plin, a u referentnoj 2009. godini u Dječjem vrtiću Maslačak Belišće ukupno je potrošeno 140 730 kWh prirodnog plina, što daje specifičnu potrošnju prirodnog plina od 160,58 kWh/m².

Usporedba specifičnih potrošnji električne i toplinske energije za Dječji vrtić Maslačak Belišće dana je grafikonom na sl. 3.3.

Slika 3.3 Usporedba specifičnih potrošnji električne i toplinske energije dječjeg vrtića Maslačak Belišće
Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Iz provedene energetske analize može se zaključiti da postoje potencijali ušteda električne i toplinske energije. Prosječna specifična potrošnja toplinske energije objekata Dječji vrtić Maslačak Belišće od 160,58 kWh/m² viša je od vrijednosti propisane Tehničkim propisom o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (NN 110/08 i 89/09).

Preporuka je provedba detaljnog energetskog pregleda objekata na osnovu kojih će se predložiti odgovarajuće mjere energetske učinkovitosti kako bi se uočili i uspješno uklonili uzroci previsoke potrošnje energije.

Konkretnе mjere za smanjenje energetske potrošnje i poboljšanje energetske učinkovitosti predložene su u poglavljiju 7.

3.1.4 Sportski objekti

Kategoriji sportskih objekata u gradu Belišće pripada 9 objekata ukupne površine 1 591 m². Prema računima dobivenim od grada u kategoriji sportskih objekata je u referentnoj 2009. godini ukupno potrošeno 40 259 kWh električne energije, što daje specifičnu potrošnju od 25,30 kWh/m².

U tablici 3.2 dani su parametri potrošnje toplinske energije po energentu u kategoriji sportskih objekata te specifična potrošnja toplinske energije.

Tablica 3.2 Parametri potrošnje toplinske energije po energentu u kategoriji sportskih objekata

Energent	Ukupna grijana površina (m ²)	Potrošnja toplinske energije (kWh)	Specifična potrošnja toplinske energije (kWh/m ²)
Prirodni plin	1 532	323 330,88	211,02
Električna energija	59	4 483	75, 98
UKUPNO	1 591	327 813,88	206,01

Izvor: HEP Plin d.o.o.- HEP GRUPA;

HEP ODS d.o.o. Elektroslavonija Osijek, Pogon Valpovo;

Grad Belišće, Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

S obzirom na vrijednosti propisane Tehničkim propisom o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (NN 110/08 i 89/09), bitno je naglasiti da je specifična potrošnja toplinske energije od 206 kWh/m² u kategoriji sportskih objekata znatno iznad propisanih vrijednosti. Iz tog je razloga, prijedlog ovog Akcijskog plana, hitno pristupiti provedbi detaljnih energetskih pregleda sportskih objekata kako bi se identificirale konkretne mjere za povećanje energetske učinkovitosti.

3.1.5 Ostali objekti u vlasništvu grada

U kategoriji Ostali objekti u vlasništvu grada je 14 objekata ukupne grijane površine 1 377 m². U kategorijostalih objekata u vlasništvu grada su sljedeći objekti:

- Mrtvačnice (Vinogradci, Bistrinci, Tiborjanci, Bocanjevci i Gat)
- Sklonište 1 i sklonište 2,
- Skladišni prostor Duga;
- Udruge (Udruga umirovljenika, Udruga portal Alfa i Udruga Roma);
- DVD Gat;
- Ribički dom (Gat i Bistrinci).

U 2009. godini u navedenoj kategoriji ukupno je potrošeno 69 730 kWh električne energije, što daje specifičnu potrošnju električne energije od 21,80 kWh/m².

U tablici 3.3 dani su parametri potrošnje toplinske energije po energentu u kategoriji ostali objekti u vlasništvu grada Belišća te specifična potrošnja toplinske energije.

Tablica 3.3 Parametri potrošnje toplinske energije u kategoriji ostali objekti u vlasništvu grada

Energent	Ukupna grijana površina (m ²)	Potrošnja toplinske energije (kWh)	Specifična potrošnja toplinske energije (kWh/m ²)
Prirodni plin	1 266	124 221	98,12
Drvo	60	6 000	100
Električna energija	51	5 610	110
Grijana površina	1 377	135 831	98,64
Negrijana površina	1 822	-	-

Izvor: HEP Plin d.o.o.- HEP GRUPA;

HEP ODS d.o.o. Elektroslavonija Osijek, Pogon Valpovo;

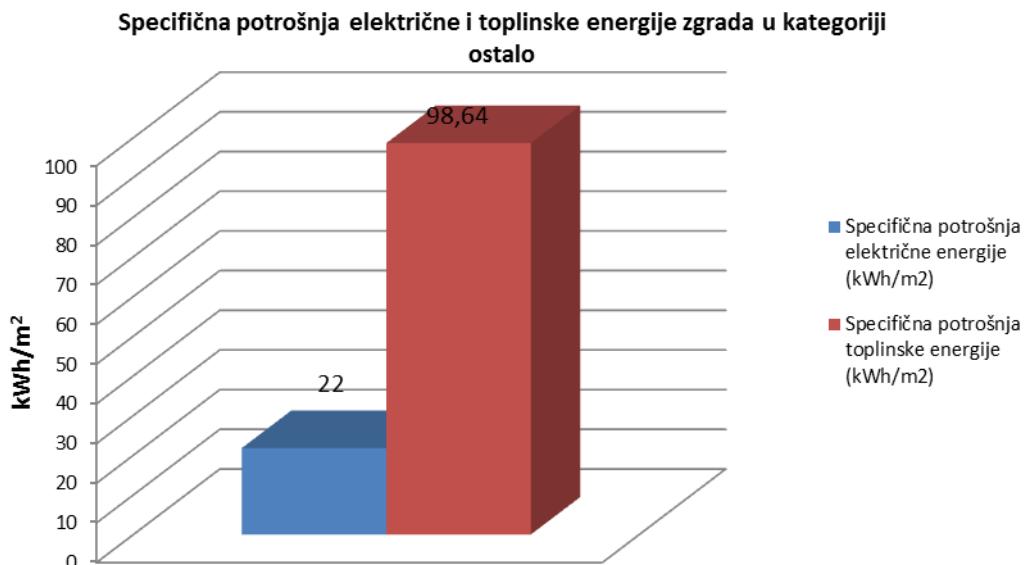
Grad Belišće, Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

Specifična potrošnja toplinske energije kategorije ostalih objekata u vlasništvu grada iznosi 98,64 kWh/m². Imajući u vidu da se spomenuti objekti koriste samo povremeno, specifična potrošnja

toplinske energije je previsoka i trebalo bi provesti detaljne energetske preglede kako bi se utvrdili i u kasnijoj fazi uklonili razlozi.

Prikaz konkretnih mjera energetske učinkovitosti za ovu kategoriju zgrada u vlasništvu grada dan je u poglavlju 7.

Usporedba specifičnih potrošnji električne i toplinske energije za kategoriju ostalih objekata dana je grafikonom na sl. 3.4.

Slika 3.4 Usporedba specifičnih potrošnji električne i toplinske energije ostalih objekata u vlasništvu grada
Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

3.1.6 Analiza potrošnje električne i toplinske energije u podsektoru zgrada u vlasništvu grada

Analizom potrošnje električne i toplinske energije za 2009. godinu obuhvaćene su u prethodnim poglavljima navedene kategorije unutar podsektora zgrada u vlasništvu grada:

- zgrade uprave (Gradska uprava i mjesna samouprava);
- Dječji vrtić Maslačak Belišće;
- sportski objekti i
- ostali objekti u vlasništvu grada.

U 2009. godini u objektima u vlasništvu grada potrošeno je 195 379 kWh električne energije, što daje specifičnu potrošnju od 25,16 kWh/m².

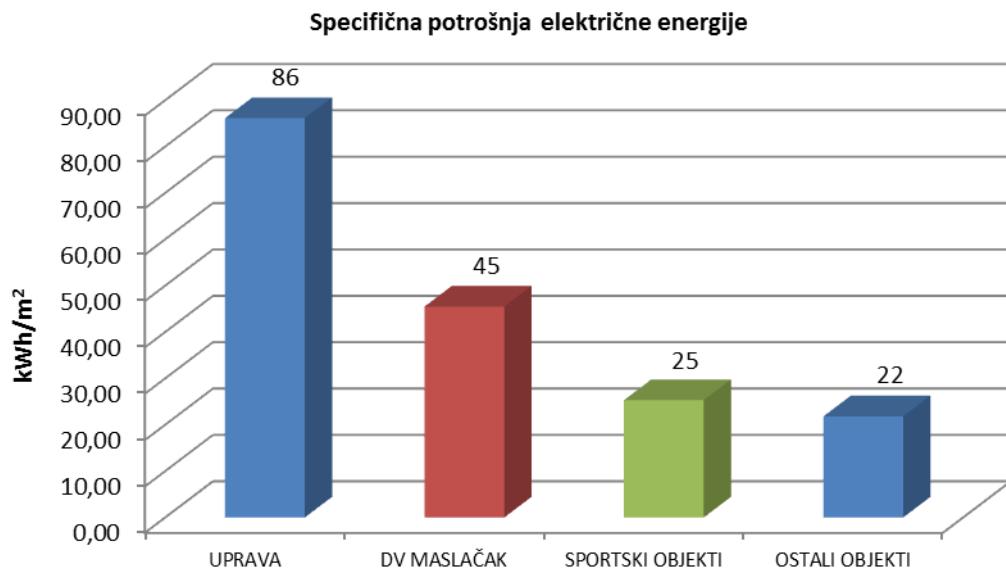
Parametri potrošnje toplinske energije kategorije zgrada u vlasništvu grada prikazani su u tablici 3.4.

Tablica 3.4 Parametri potrošnje toplinske energije u kategoriji zgrada u vlasništvu grada

Energet za grijanje	Ukupna grijana površina (m ²)	Potrošnja toplinske energije (kWh)	Specifična potrošnja toplinske energije (kWh/m ²)
Prirodni plin	7 595	925 920	121,91
Drvo	60	6 000	100,00
Električna energija	110	10 093	91,75
UKUPNO	7 765	942 013	121,32

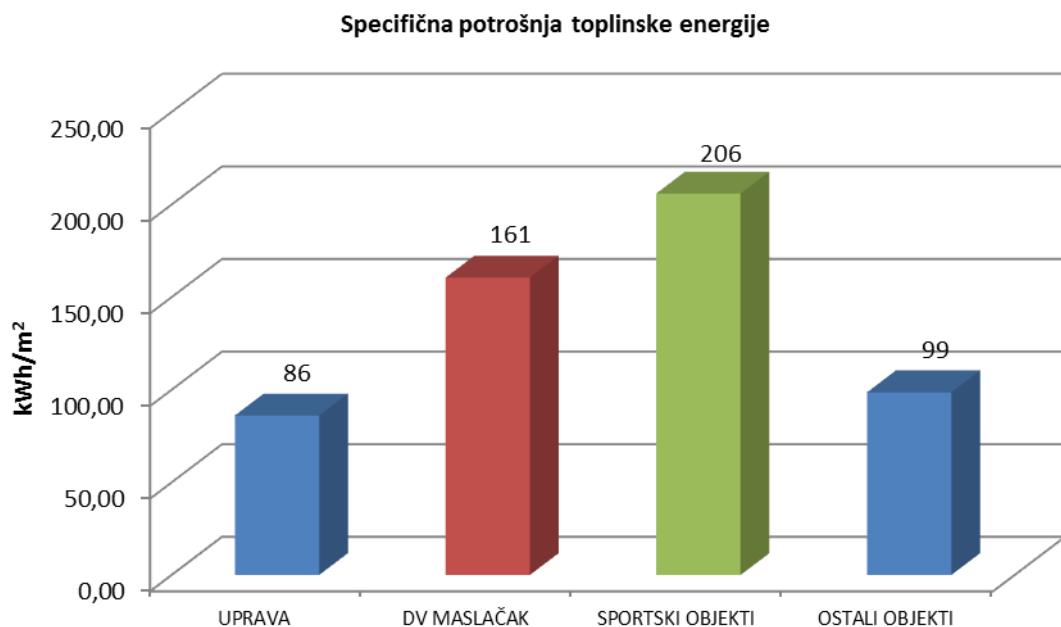
Izvor: HEP Plin d.o.o.- HEP GRUPA;

Struktura potrošnje električne energije po kategorijama unutar podsektora zgrada u vlasništvu grada prikazana je grafikonom na slici 3.5., a toplinske energije na slici 3.6.

Slika 3.5 Usporedba specifičnih potrošnji električne energije po kategorijama unutar podsektora zgrada u vlasništvu grada

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

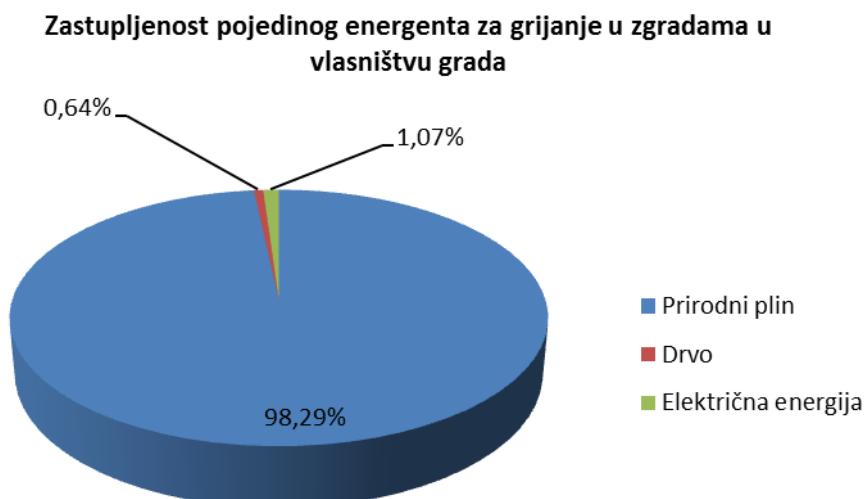

Slika 3.6 Usporedba specifičnih potrošnji toplinske energije po kategorijama unutar podsektora zgrada u vlasništvu grada

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Provedena energetska analiza kako je već ustanovljeno upućuje na potencijale ušteda i toplinske i električne energije, ali je nužna provedba energetskih pregleda kako bi se identificirale konkretnе mjere za smanjenje energetske potrošnje.

Struktura korištenih energenata za grijanje zgrada u vlasništvu grada prikazana je na slici 3.7.

Slika 3.7 Struktura korištenih energenata za grijanje zgrada u vlasništvu grada

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Najveći broj zgrada u vlasništvu grada grijе se prirodnim plinom (98,29%). Preostali energenti korišteni za grijanje su električna energija (1,07%) i drvo (0,64). Provedena energetska analiza podsektora zgrada u vlasništvu grada za referentnu 2009. godinu pokazuje da sve kategorije zgrada imaju potencijale ušteda, prvenstveno toplinske ali i električne energije. Provedba energetskih pregleda omogućiti će identificiranje konkretnih mjera za smanjenje i električne i toplinske potrošnje u zgradama u vlasništvu grada Belišća.

3.2 Analiza energetske potrošnje stambenog sektora grada Belišća u 2009. godini

Ukupna površina objekata u stambenom sektoru Belišće u 2009. godini iznosi $296\ 162\ m^2$. Prema podacima iz baze za naplatu komunalne naknade grada Belišća, 2009. godine je na području grada obitavalo 3 885 kućanstvo.

Podaci dobiveni iz Elektroslavonije Osijek, pogon Valpovo d.o.o. pokazuju da je u 2009. godini u stambenom sektoru grada Belišća potrošeno 7 941 MWh električne energije, što daje specifičnu potrošnju električne energije od $18,68\ kWh/m^2$.

Podatak o potrošnji prirodnog plina dobiven je iz poduzeća HEP PLIN d.o.o., a potrošnja ostalih energenata ovog podsektora je procijenjena sukladno podacima o strukturi energenata za grijanje Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine, te na temelju pretpostavljene iskustvene specifične potrošnje od $180\ kWh/m^2$ za grijanje objekata slične namjene.

Dakle, prema procijenjenoj specifičnoj potrošnji od 180 kWh/m^2 i podacima o potrošnji prirodnog plina, modelirana je potrošnja lož ulja, ogrjevnog drva i električne energije za namjenu grijanja u podsektoru kućanstva.

U tablici 3.5. dani su parametri potrošnje toplinske energije u sektoru kućanstva grada Belišća.

Tablica 3.5 Parametri potrošnje toplinske energije u sektoru kućanstva grada Belišće

Energent	Ukupna grijana površina (m^2)	Potrošnja toplinske energije (kWh)	Specifična potrošnja (kWh/m^2)
Prirodni plin	178 515	31 863 338,89	178,49
Lož ulje	865	155 700,00	180,00
Ogrjevno drvo	103 408	18 613 440,00	180,00
Električna energija	13 374	2 407 320,00	180,00
Ukupno	296 162	53 039 798,89	179,09

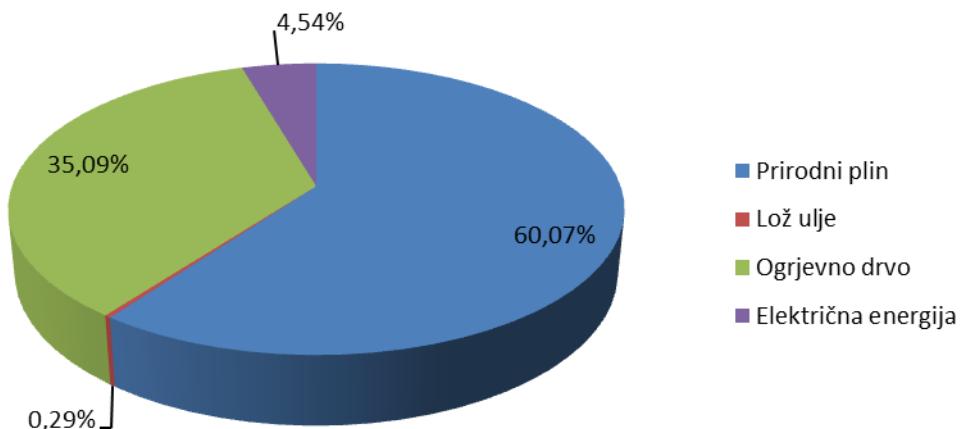
Izvor: HEP Plin d.o.o.- HEP GRUPA;

HEP ODS d.o.o. Elektroslavonija Osijek, Pogon Valpovo;

Grad Belišće, Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

Ukupna potrošnja toplinske energije u podsektoru kućanstva Belišća iznosi 53 040 MWh, što daje specifičnu potrošnju toplinske energije od $179,09 \text{ kWh/m}^2$. Na slici 3.8 prikazana je zastupljenost pojedinih enerenata za grijanje u kućanstvima.

Zastupljenost pojedinih enerenata za grijanje u kućanstvima

Slika 3.8 Udio pojedinih enerenata za grijanje u stambenom podsektoru Belišća

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Analiza energetske potrošnje stambenog sektora grada Belišća pokazuje veliki potencijal energetskih ušteda osobito toplinske energije. Imajući u vidu da su prema Tehničkom propisu o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama, u ovisnosti o obliku zgrade, specifične potrošnje toplinske energije za nove stambene zgrade, ograničene na 51 do 95 kWh/m^2 , jasno je da postojeći stambeni fond troši značajno više i da će trebati poduzeti brojne mjere energetske učinkovitosti u cilju racionalizacije potrošnje i u konačnici, smanjenja emisija CO_2 za više od 20% do 2020. godine.

3.3 Analiza energetske potrošnje u podsektoru komercijalnih i uslužnih djelatnosti

Podsektor komercijalnih i uslužnih djelatnosti obuhvaća objekte ukupne površine 72 200 m². Podaci o površini dobiveni su iz grada Belišća prema računima za naplatu komunalne naknade.

Podaci dobiveni iz Elektroslavonije Osijek, pogon Valpovo d.o.o. pokazuju da je u 2009. godini u komercijalnom i uslužnom sektoru grada Belišća potrošeno 2 888 MWh električne energije, što daje specifičnu potrošnju električne energije od 40 kWh/m².

Podatak o potrošnji prirodnog plina dobiven je iz poduzeća HEP PLIN d.o.o., a potrošnja ostalih enerenata ovog podsektora je procijenjena sukladno podacima o strukturi enerenata za grijanje Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine, te na temelju pretpostavljene iskustvene specifične potrošnje od 180 kWh/m² za grijanje objekata slične namjene.

Dakle, prema procijenjenoj specifičnoj potrošnji od 180 kWh/m² i podacima o potrošnji prirodnog plina, modelirana je potrošnja lož ulja, ogrjevnog drva, kao i potrošnja električne energije za grijanje u podsektoru komercijalnih i uslužnih djelatnosti.

U tablici 3.6 dani su parametri potrošnje toplinske energije u zgradama podsektora komercijalnih i uslužnih djelatnosti na području grada Belišća.

Tablica 3.6 Parametri potrošnje toplinske energije u podsektoru zgrada komercijalnih i uslužnih djelatnosti

Energent	Ukupna grijana površina (m ²)	Potrošnja toplinske energije (kWh)	Specifična potrošnja (kWh/m ²)
Prirodni plin	43 635	8 016 788,89	184
Lož ulje	21 660	3 898 800,00	180
Ogrjevno drvo	2 888	519 840,00	180
Električna energija	4 017	723 000,00	180
Ukupno	72 200	13 158 428,89	182

Izvor: HEP Plin d.o.o.- HEP GRUPA;

HEP ODS d.o.o. Elektroslavonija Osijek, Pogon Valpovo

Grad Belišće, Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

Na opisani način modelirana, ukupna potrošnja toplinske energije u uslužnom i komercijalnom podsektoru grada Belišće iznosi 13 158 MWh. Na slici 3.9 prikazana je zastupljenost pojedinih enerenata za grijanje u komercijalnom i uslužnom sektoru.

Slika 3.9 Udio pojedinih energenata za grijanje u komercijalnom i uslužnom podsektoru Belišća

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Analiza energetske potrošnje komercijalnog i uslužnog podsektora grada Belišća, također pokazuje veliki potencijal energetskih ušteda električne i toplinske energije te će trebati poduzimati brojne mјere energetske učinkovitosti u cilju racionalizacije potrošnje i u konačnici, smanjenja emisija CO₂ za više od 20% do 2020. godine.

3.4 Zaključak

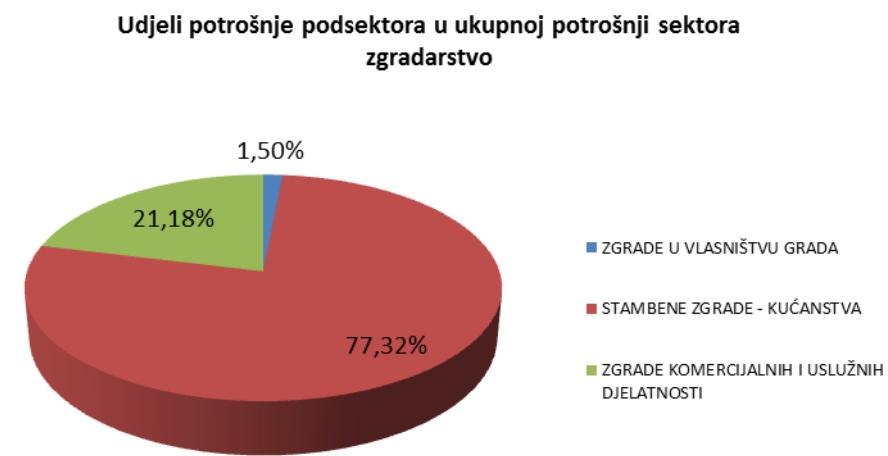
Prema rezultatima provedenih energetskih analiza u sektoru zgradarstva grada Belišća, u apsolutnom iznosu najviše energije troši podsektor kućanstva, zatim podsektor komercijalnih i uslužnih djelatnosti te podsektor zgrada u vlasništvu grada (tablica 3.7. i slika 3.10).

Tablica 3.7 Struktura potrošnje energije sektora zgradarstvo po podsektorima

VRSTA	Ukupna površina (m ²)	Potrošnja toplinske energije (kWh)	Potrošnja električne energije (kWh)
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA			
Sport	1 591	327 814	40 259
Uprava	3 920	337 637	45 532
Ostalo	1 377	135 831	69 730
školstvo	876	140 731	39 858
UKUPNO	7 765	942 013	195 379
STAMBENE ZGRADE – KUĆANSTVA			
UKUPNO	296 162	53 039 799	5 533 680
ZGRADE KOMERCIJALNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI			
UKUPNO	72 200	13 158 429	2 888 000
UKUPNO	376 127	67 140 240	8 617 059

Izvor: HEP Plin d.o.o.- HEP GRUPA;

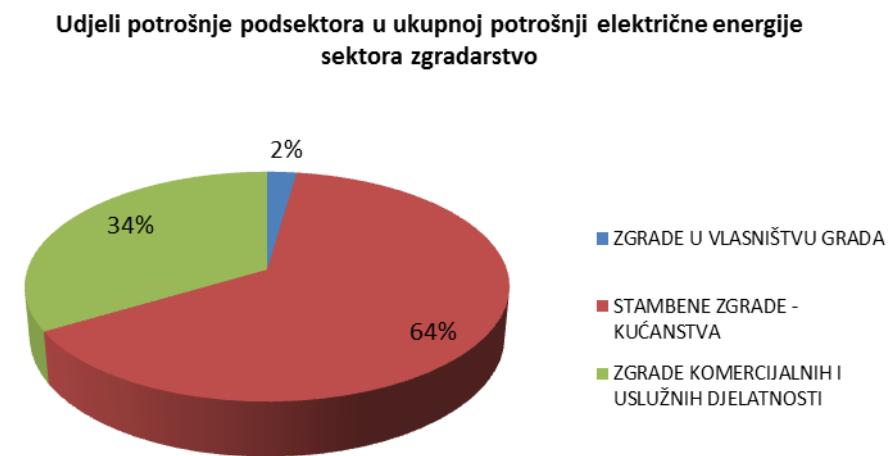
HEP ODS d.o.o. Elektroslavonija Osijek, Pogon Valpovo;

Slika 3.10 Struktura ukupne potrošnje energije sektora zgradarstvo po podsektorima

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

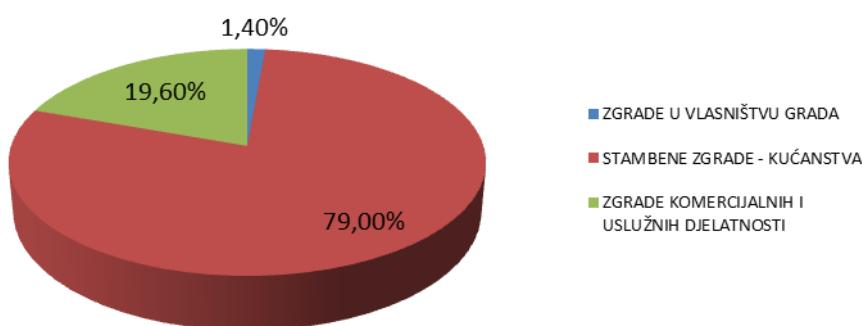
Udjeli pojedinog podsektora u ukupnoj potrošnji energije sektora zgradarstva prikazani su na slici 3.10, dok su udjeli u ukupnoj potrošnji električne energije sektora zgradarstvo prikazani na slici 3.11. a toplinske na slici 3.12.

Slika 3.11 Struktura potrošnje električne energije sektora zgradarstvo po podsektorima

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

**Udjeli potrošnje podsektora u ukupnoj potrošnji toplinske energije
sektora zgradarstvo**

Slika 3.12 Struktura potrošnje toplinske energije sektora zgradarstvo po podsektorima

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Načelni je zaključak provedene energetske analize sektora zgradarstva grada Belišća da se provedbom raznih mjera energetske učinkovitosti mogu ostvariti značajne energetske i ekološke uštede, pri čemu je, za konkretno zgrade u vlasništvu grada jedan od glavnih preuvjeta provođenje detaljnih energetskih pregleda koje je trenutačno u tijeku. Uspješna provedba energetskih pregleda u svim zgradama u vlasništu detektirati će konkretne razloge povećane potrošnje i predložiti energetsko-ekonomski optimalne načine za njezino reduciranje.

Detaljni prikaz mjera čija bi provedba rezultirala znatnim smanjenjem potrošnje toplinske i električne energije po podsektorima sektora zgradarstva grada Belišća dan je u poglavljiju 7.

4 Analiza energetske potrošnje u sektoru prometa

Za potrebe analize energetske potrošnje sektor prometa grada Belišća podijeljen je na sljedeće podsektore:

- Vozni park u vlasništvu grada;
- Javni prijevoz na području grada;
- Osobna i komercijalna vozila.

Relevantni podaci za analize o potrošnji goriva u sektoru prometa prikupljeni su iz sljedećih izvora:

- Grad Belišće;
- Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske;
- Panturist d.d.

Na temelju prikupljenih podataka, za sve podsektore prometa određeni su sljedeći parametri:

- Opći podaci o podsektoru;
- Struktura voznog parka prema namjeni vozila;
- Klasifikacija vozila prema vrsti korištenog goriva;
- Potrošnja raznih vrsta goriva po podsektoru i kategorijama vozila unutar sektora.

4.1 Vozila u vlasništvu grada Belišća

Podsektor vozila u vlasništvu grada obuhvaća vozila u vlasništvu i korištenju grada Belišća. Vozni park u vlasništvu grada uključuje 4 osobna automobila i 1 kombi vozilo Opel Vivaro. Kombi vozilo nabavljen je 2008. godine i dano na korištenje Udrugi umirovljenika grada Belišća za provođenje programa „Pomoć u kući“ s kojom je svrhom i nabavljen. Sva vozila u vlasništvu grada pokretana su motorima na dizelsko gorivo.

Ukupne potrošnje goriva prikazane su u tablici 4.1.

Tablica 4.1 Potrošnja goriva vozila u vlasništvu grada

Vozila u vlasništvu grada	DIZEL (l)
Dizelska	5 643

Izvor: Grad Belišće, Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

4.2 Javni prijevoz na području grada Belišća

Javni prijevoz u gradu Belišće odvija se putem autobusnog prometa.

4.2.1 Autobusni prijevoz na području grada

Autobusni prijevoz na području grada je prigradski, a obavlja ga autobusno poduzeće Panturist d.d. Autobusni vozni park Panturist d.d. čine 23 vozila marki MAN, MERCEDES i BMC. Prosječna starost autobrašta je 10 godina. Svi autobusi javnog gradskog prijevoza pokretani su motorima na dizelsko gorivo. Na području Belišća nalazi se 11 autobusnih stajališta i autobusni kolodvor Belišće. Broj linija na području grada je 46 (po 23 dolazne iz smjera Osijeka i Donjeg Miholjca).

Podaci o javnom autobusnom prijevozu grada Belišća prikazani su u tablici 4.2.

Tablica 4.2 Karakteristike autobusnog javnog prometa na području grada Belišća u 2009. godini

AUTOBUSNI JAVNI PRIJEVOZ				
br. vozila (radnim danom)	br. dizelskih vozila	potrošnja dizelskog goriva (l)	prijeđeni km god.	br. prevezenih putnika
46	46	27 000	92 000	100 000

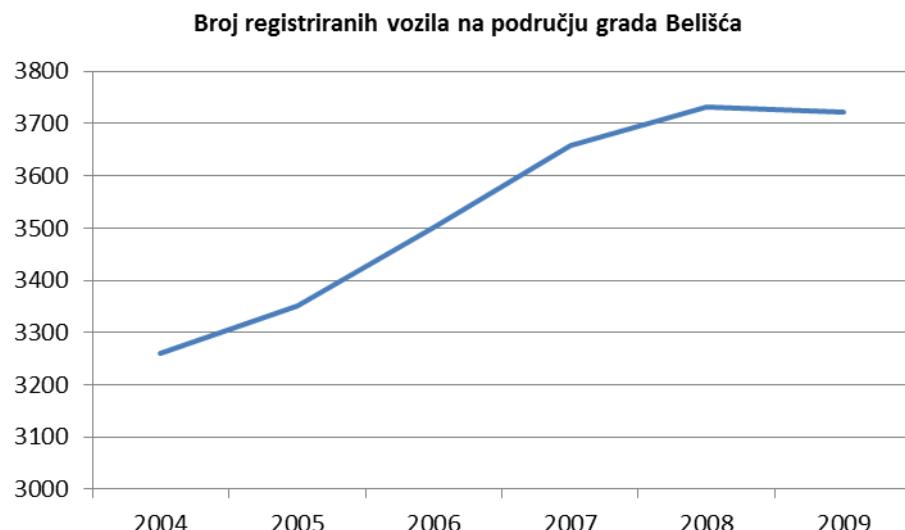
Izvor: Panturist d.d.

Svi autobusi javnog gradskog prijevoza u Belišću pokretani su motorima na dizelsko gorivo. Prijedlog je da se provede pilot projekt uvođenja autobusa na neki od ekološki prihvatljivijih energenata, npr. prirodni stlačeni plin, biodizel ili otpadno jestivo ulje koje bi se prikupljalo na području grada, kako bi se u realnim uvjetima provjerile prednosti upotrebe takvih vozila.

4.3 Osobna i komercijalna vozila

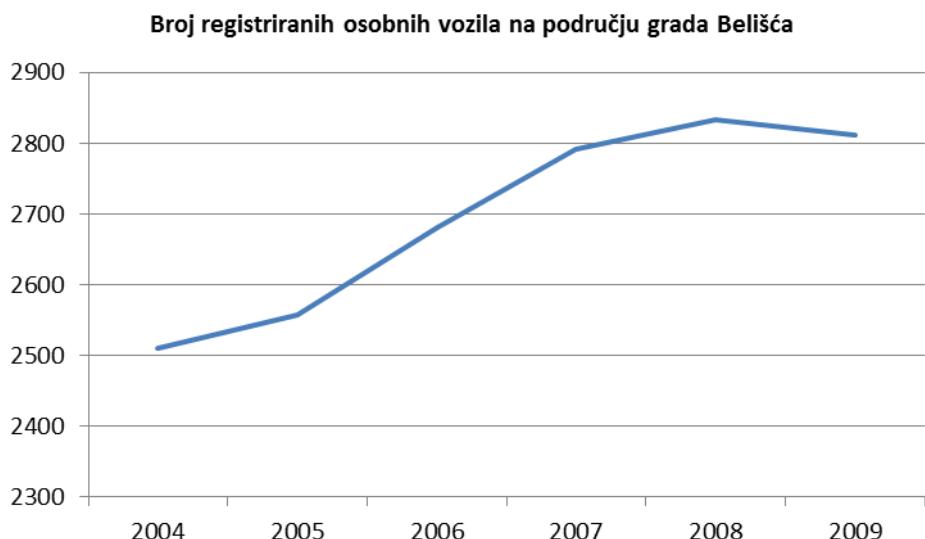
4.3.1 Opći podaci

U 2009. godini je na području grada Belišća ukupno registrirano 3 722 motornih vozila. Trend kretanja ukupnog broja registriranih vozila prikazan je na slici 4.1, dok je trend kretanja broja osobnih vozila prikazan na slici 4.2.

Slika 4.1 Broj registriranih motornih vozila u Belišću u razdoblju od 2004. do 2009. godine

Izvor: MUP Policijska uprava Osječko-baranjska, Policijska postaja Valpovo

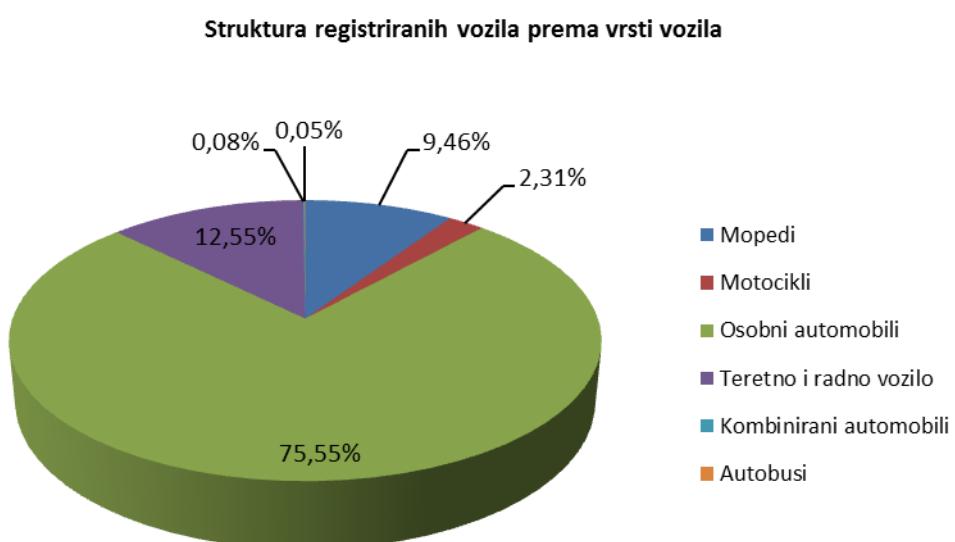

Slika 4.2 Broj registriranih osobnih vozila u Belišću u razdoblju od 2004. do 2009. godine

Izvor: MUP Policijska uprava Osječko-baranjska, Policijska postaja Valpovo

Kao što je i vidljivo iz grafova na slikama 4.1 i 4.2 trend kretanja ukupnog broja registriranih vozila i trend kretanja broja osobnih vozila se poklapaju. Od 2004. do 2008. godine uočljiv je trend rasta broja registriranih vozila, dok je u razdoblju od 2008. godine prisutan lagani pad broja registriranih vozila što je posljedica ekonomske krize na razini Republike Hrvatske, pa tako na razini grada Belišća.

Struktura registriranih vozila na području Belišća prikazana je na slici 4.3., a struktura vozila prema vlasništvu na slici 4.4.

Slika 4.3 Struktura registriranih vozila prema vrsti vozila u 2009. godini

Izvor: MUP Policijska uprava Osječko-baranjska, Policijska postaja Valpovo

Slika 4.4 Struktura registriranih vozila prema vlasništvu u 2009. godini

Izvor: MUP Policijska uprava Osječko-baranjska, Policijska postaja Valpovo

Na slici 4.3 vidljivo je da su u ukupnom broju vozila podsektora osobnih i komercijalnih vozila u gradu Belišću najzastupljenija osobna vozila koja čine 75,55% od ukupnog broja vozila. Od ostalih vrsta vozila podsektora značajno su zastupljena teretna i radna vozila (12,55%), mopedi (9,46%), motocikli (2,31%) dok preostali udio otpada na kombinirana vozila te autobuse. Vezano uz strukturu vlasništva iz slike 4.4 vidljivo je da je 94% vozila u vlasništvu fizičkih osoba.

4.3.2 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila

Podaci o strukturi i ukupnoj potrošnji goriva podsektora osobnih i komercijalnih vozila nisu bili dostupni te je za potrebe ove analize izvršena procjena potrošnje goriva za navedene kategorije vozila, primjenom modela COPERT IV, razvijenog od strane Europske agencije za okoliš (*European Environment Agency*).

Podsektor osobnih i komercijalnih vozila grada Belišća čine slijedeće kategorije vozila: osobna vozila, teretna vozila te kombinirana vozila. Dobiveni statistički podaci o broju i vrsti registriranih vozila prilagođeni su i usklađeni s klasifikacijom računalnog programa COPERT IV.

Procjena potrošnje goriva za osobna i komercijalna vozila na području grada Belišća dana je u tablici 4.3 i na slici 4.5.

Tablica 4.3 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila u 2009. godini

Potrošnja goriva, god	Benzin (t)	Dizel (t)	UNP (t)	Potrošnja goriva, kWh
Osobna vozila	619,3	295,4	12,8	11 342 155,7
Teretna i radna vozila	24,2	347,2		4 418 638,7
Mopedi i motocikli	23,3			288 858,3
Autobusi		1,8		21 684,8
UKUPNO	666,8	644,4	12,8	16 071 337,6

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske; COPERT IV

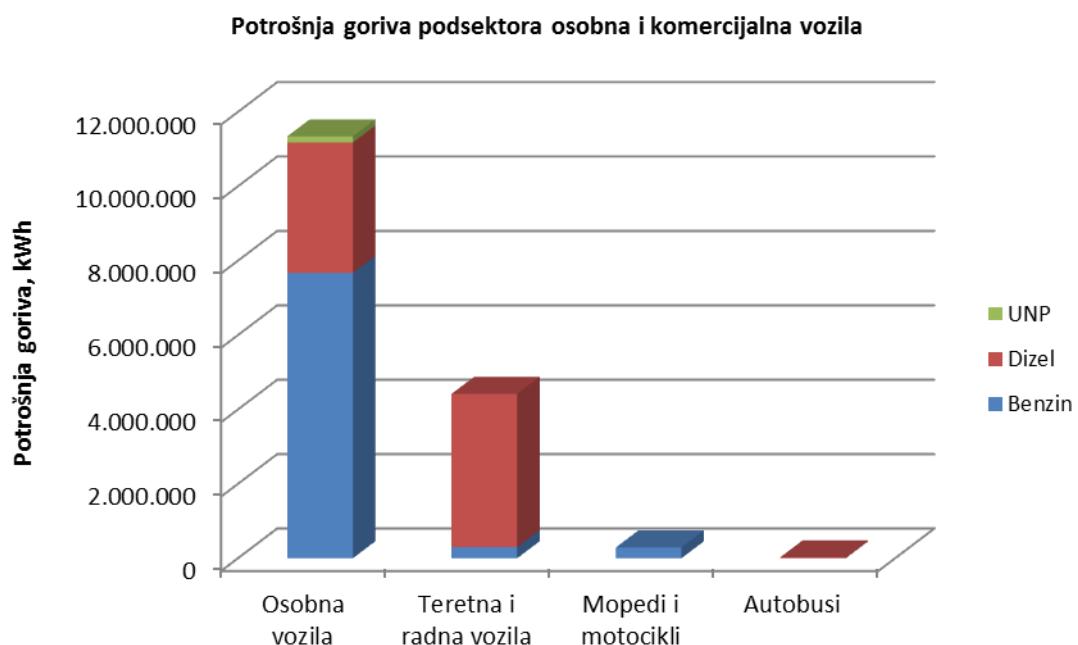

Slika 4.5 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila prema vrsti energenta

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske; COPERT IV

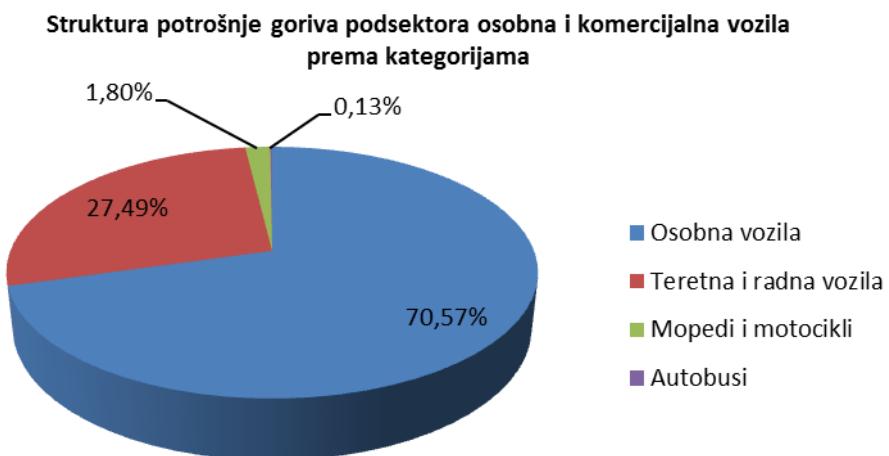
U podsektoru osobnih i komercijalnih vozila benzin je najzastupljenije gorivo čiji udio u ukupnoj potrošnji goriva ovog podsektora iznosi 51%. Udio potrošnje dizel goriva iznosi 48%, a UNP-a 1% ukupne potrošnje.

Na slici 4.6 prikazana je struktura potrošnje goriva podsektora osobna i komercijalna vozila prema kategorijama vozila i vrsti energenta.

Slika 4.6 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila prema kategorijama vozila i vrsti goriva

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske; COPERT IV

Slika 4.7 Potrošnja goriva podsektora osobna i komercijalna vozila po kategoriji vozila

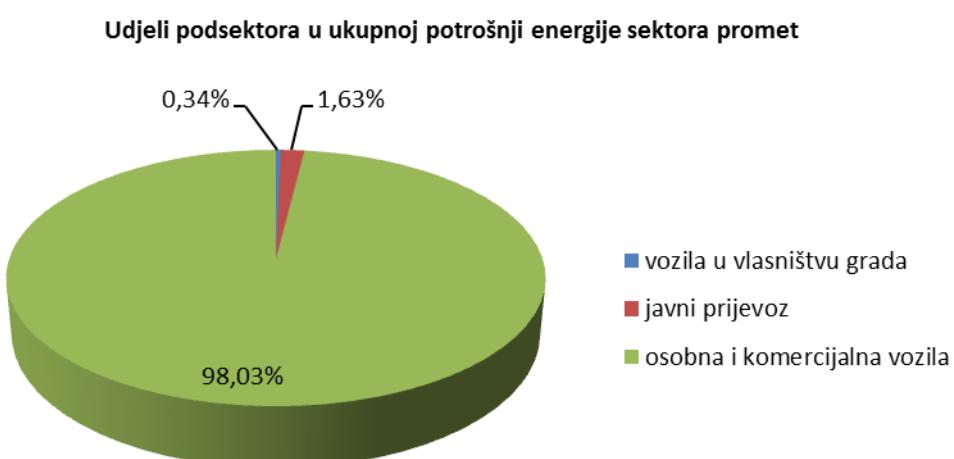
Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske; COPERT IV

Od ukupne potrošnje goriva podsektora osobna i komercijalna vozila, 71% čine osobna vozila, 27% teretna i radna vozila dok preostali udio od 2% otpada na motocikle i mopede, te autobuse u vlasništvu privatnih i pravnih osoba (slika 4.7).

4.4 Zaključak

Provedena analiza potrošnje goriva sektora promet grada Belišća u 2009. godini pokazuje da daleko najveći udio potrošnje otpada na podsektor osobnih i komercijalnih vozila (sl. 4.8).

U skladu s time, predložene mjere za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz sektora prometa temelje se znatnim dijelom na smanjenju korištenja individualnog prijevoza (prvenstveno osobnih automobila) i preusmjeravanju građana na korištenje javnog gradskog prijevoza, ali i na obrazovanju i promociji o ekološki prihvatljivijim načinima vožnje.

Slika 4.8 Struktura potrošnje goriva po podsektorima sektora promet grada Belišća

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Na slici 4.9 prikazana je struktura potrošnje sektora promet prema vrsti energenta.

Slika 4.9 Struktura potrošnje različitih tipova goriva sektora promet grada Belišća

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Benzin je najzastupljeniji energent u sektoru prometa. U potrošnji sektora prometa benzinska goriva imaju udio od 50%, zatim slijedi dizel s udjelom od 49%, dok preostali udio 1% otpada na UNP.

Potrošnja goriva sektora promet po vrsti goriva i podsektorima prikazana je slikom 4.10.

Slika 4.10 Potrošnja goriva sektora promet po vrsti goriva i podsektorima

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Ukupna potrošnja energije sektora promet grada Belišća u 2009. godini iznosi 16 394 MWh, od čega 98% otpada na podsektor osobnih i komercijalnih vozila, 1,63% javni prijevoz, a 0,34 % na vozila u vlasništvu grada.

Iz provedene analize vidljivo je da je podsektor osobnih i komercijalnih daleko najznačajniji, kako s aspekta energetske potrošnje tako i s aspekta potencijala energetskih ušteda. Stoga će i veći dio predloženih mjera biti usmjerjen na podsektor osobnih i komercijalnih vozila bez kojeg neće biti moguće ostvariti značajnije uštede u sektoru prometa.

5 Analiza energetske potrošnje sektora javne rasvjete

5.1 Uvod

Karakteristično je za grad Belišće da je kompletna mreža javne rasvjete u vlasništvu grada, što je pojednostavilo i ubrzalo proces prikupljanja potrebnih podataka, a sigurno će i olakšati provedbu identificiranih mjera energetske učinkovitosti.

Potrebno je naglasiti da su svi ulazni podaci za analizu energetske potrošnje u sektoru javne rasvjete grada prikupljeni od nadležnog gradskog odjela, potpuno pouzdani i točni.

Na temelju prikupljenih podataka, za sektor javne rasvjete grada bit će dani sljedeći parametri i karakteristike:

- opći podaci o sektoru javne rasvjete;
- struktura električne mreže javne rasvjete ;
- tipovi električnih izvora svjetlosti (sijalica);
- kategorije električnih rasvjetnih tijela (svjetiljke);
- ukupna potrošnja električne energije sektora (kWh).

5.2 Električna mreža javne rasvjete grada

Mrežu javne rasvjete čine uređaji za napajanje, kabeli i vodovi, stupovi, nosači svjetiljki, svjetiljke, izvori svjetlosti (žarulje) te uređaji za upravljanje i regulaciju.

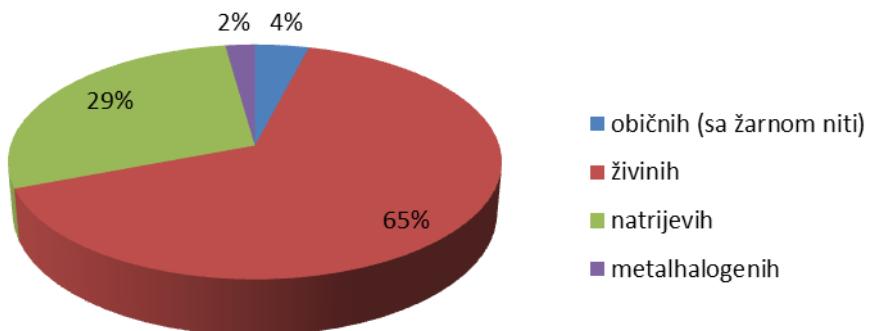
Električna javna rasvjeta grada Belišća obuhvaća 815 izvora svjetlosti.

Prema vrsti izvora svjetlosti na području grada instalirano je:

- 531 živinih sijalica;
- 233 natrijevih sijalica;
- 33 običnih (sa žarnom niti) sijalica i
- 18 metalhalogenih sijalica.

Živini izvori svjetlosti zauzimaju udio od 65% od ukupnog broja instaliranih izvora svjetlosti. Struktura električne mreže javne rasvjete prema vrsti izvora svjetlosti prikazana je na slici 5.1.

Struktura javne rasvjete prema vrsti izvora svjetlosti

Slika 5.1 Struktura javne rasvjete prema vrsti izvora svjetlosti

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Potrebno je istaknuti da oko 65% ukupno instalirane javne rasvjete čine ekološki neprihvatljive živine sijalice. Oko 29% instalirane javne rasvjete čine natrijeve žarulje. Najvećim su dijelom zastupljene svjetiljke novije generacije starosti do 15 godina, dok ekološke svjetiljke posljednje generacije nisu u većoj upotrebi. Dio navedene armature novije generacije također je potrebno modernizirati zbog trenutno visokih troškova održavanja (zbog neadekvatne IP zaštite) i/ili neprimjenjivosti regulacije. Uz pojavu potrebe za dobrom rasvjetljenosti prometnih površina, a uzimajući u obzir potrebu za zaštitom od svjetlosnog onečišćenja, važnost zaštite okoliša te smanjene potrošnje električne energije, preporučuje se postupna zamjena kompletnih cestovnih i parkovnih postojećih starih energetski neučinkovitih živinih i natrijevih rasvjetnih tijela novim energetski učinkovitijim i ekološki prihvatljivim (s visokotlačnim natrijevim izvorom svjetlosti) s propaljivačima manjih nazivnih snaga i elektronskim prigušnicama.

Za napajanje javne rasvjete u 2009. godini ukupno je potrošeno 570 730 kWh električne energije.

5.3 Zaključak

Svi prikupljeni podaci i provedene energetske analize sektora javne rasvjete pokazuju veliki potencijal uštede energije modernizacijom javne rasvjete u cilju energetski održivog razvitka sektora primjenjujući suvremena, ekološka rješenja koja rezultiraju znatnim energetskim uštedama s jedne i velikom redukcijom svjetlosnog zagađenja s druge strane.

6 Referentni inventar emisija za grad Belišće

Referentni inventar emisija CO₂ grada Belišća (u dalnjem tekstu Inventar) izrađen je za 2009. godinu koja je odabrana kao referentna godina. Glavni kriterij prilikom odabira referentne godine bila je raspoloživost podataka potrebnih za proračun emisija CO₂. Nepouzdani podaci o energetskim potrošnjama i nužnost procjene emisija CO₂ unijeli bi veliku nesigurnost u referentni inventar emisija što nije u skladu s principima metodologije propisane od strane Europske komisije.

Inventar je obuhvatio tri sektora finalne potrošnje energije u gradu: zgradarstvo, promet i javnu rasvjetu, a u skladu s klasifikacijom sektora prema preporukama Europske komisije. Proračunom su obuhvaćene izravne (iz izgaranja goriva) i neizravne emisije (iz potrošnje električne i toplinske energije).

Referentni inventar emisija CO₂ grada Belišća izrađen je prema protokolu *Međuvladinog tijela za klimatske promjene* (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC) kao izvršnog tijela Programa za okoliš Ujedinjenih naroda (UNEP) i Svjetske meteorološke organizacije (WMO) u provođenju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (United Nation Framework Convention on Climate Change – UNFCCC). Hrvatska se ratificiranjem protokola iz Kyota 2007. godine obvezala na praćenje i izvještavanje o emisijama onečišćujućih tvari u atmosferu prema IPCC protokolu, pa je on kao nacionalno priznat protokol korišten i za izradu Referentnog inventara emisija CO₂ za grad Belišće. Kako za proračun neizravnih emisija od strane IPCC-a nije predložena metodologija, ona je razvijena u sklopu izrade ovog Inventara.

6.1 Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora zgradarstva

Emisije CO₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća obuhvaćaju emisije iz potrošnje električne energije te emisije iz izgaranja goriva. Emisije iz izgaranja goriva proračunavaju se preko standardnih emisijskih faktora (prva razina proračuna IPCC metodologije), dok su za proračun emisija iz potrošnje električne energije određeni specifični emisijski faktori (tablica 6.1).

Tablica 6.1 Korišteni emisijski faktori za određivanje emisija CO₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća

ENERGET	Emisijski faktori, t CO ₂ /TJ
Loživo ulje	71,83
Prirodni plin	56,99
Ogrjevno drvo	0,00
Benzin	70,08
Dizel	73,91
LPG	63,89
Električna energija	89,72

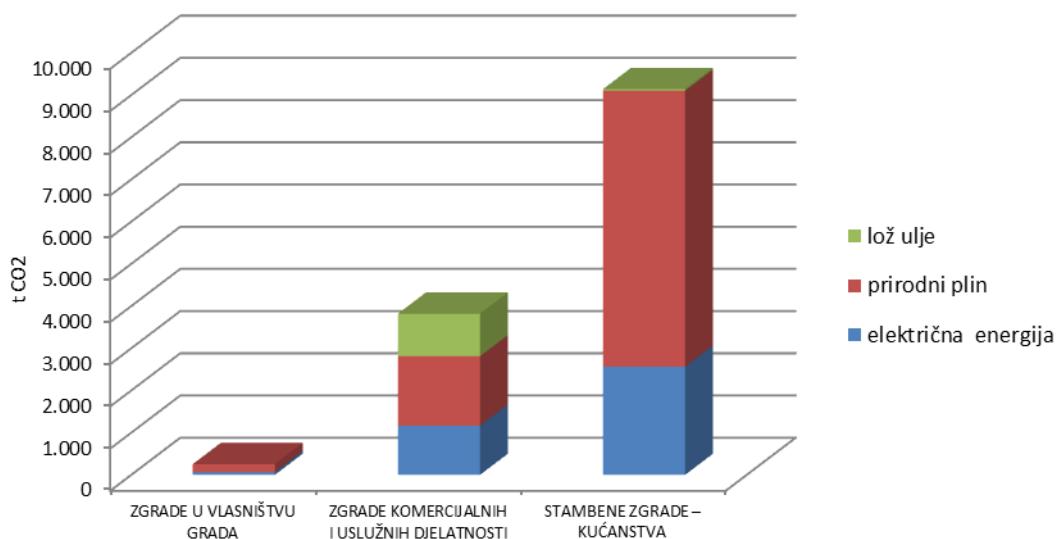
Izvor: katalog goriva INA

Tablica 6.2 Emisije CO₂ sektora zgradarstva grada Belišća

KATEGORIJA	Emisija, t CO ₂			
	iz potrošnje električne energije	iz potrošnje prirodnog plina	iz potrošnje lož ulja	UKUPNO
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA				
Uprava	14,71	69,27	-	83,97
Sport	14,45	66,33	-	80,78
Ostalo	24,33	25,48	-	49,82
Školstvo	12,87	28,87	-	41,74
UKUPNO	66,37	189,95	-	256,32
ZGRADE KOMERCIJALNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI				
UKUPNO	1 166,35	1 644,65	1 008,11	3 819,11
STAMBENE ZGRADE – KUĆANSTVA				
UKUPNO	2 564,95	6 536,77	40,26	9 141,97
ZGRADARSTVO UKUPNO	3 797,67	8 371,37	1 048,37	13 217,41

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Emisije CO₂ iz sektora zgradarstva

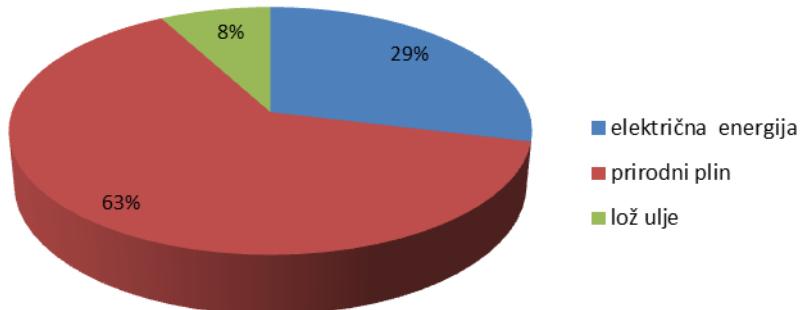

Slika 6.1 Emisije CO₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Najveći udio u ukupnoj emisiji CO₂ čini emisija iz potrošnje prirodnog plina (63%), zatim slijedi emisija iz potrošnje električne energije s udjelom od (29%) i emisija iz potrošnje lož ulja (8%) (slika 6.2.). Promatrajući podsektore unutar sektora zgradarstva najveći udio u ukupnim emisijama čine stambene zgrade (69%), zatim zgrade komercijalnih i uslužnih djelatnosti (29%) te zgrade u vlasništvu grada (2%) (slika 6.2.).

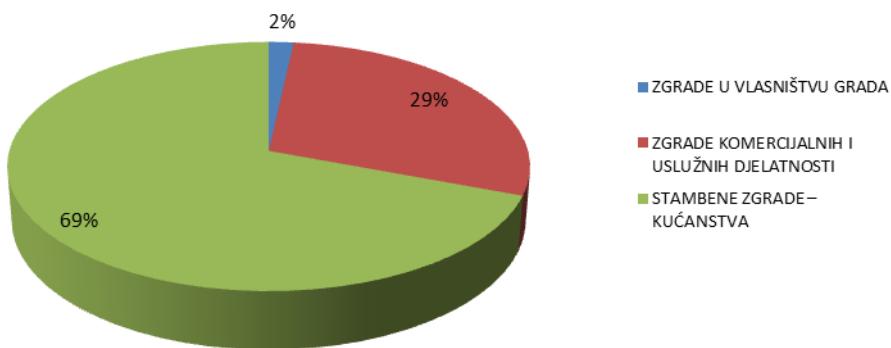
Udio pojedinog energenta u ukupnoj emisiji CO₂

Slika 6.2 Udio pojedinog energenta u ukupnoj emisiji CO₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Udio pojedinog podsektora zgradarstva u ukupnoj emisiji CO₂

Slika 6.3 Udio pojedinog podsektora u ukupnoj emisiji CO₂ iz sektora zgradarstva grada Belišća

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

6.2 Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora prometa

6.2.1 Metodologija izrade

U urbanim je sredinama sektor prometa, osobito cestovni promet, najznačajniji čimbenik onečišćenja zraka, koji u velikoj mjeri pridonosi stvaranju stakleničkih plinova - CO₂, CH₄ i N₂O. Emisija CO₂ iz motornih vozila ovisna je o brojnim parametrima od kojih su glavni kakvoća goriva, konstrukcijske izvedbe motora i vozila, režim vožnje, vanjski meteorološki uvjeti, održavanje motora i njegova starosti, i dr.

Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora prometa grada Belišća podijeljen je na tri osnovna podsektora:

- emisije CO₂ vozila u vlasništvu grada;
- emisije CO₂ javnog prijevoza;
- emisije CO₂ osobnih i komercijalnih vozila.

Za proračun emisije uslijed izgaranja i ishlapljivanja goriva iz sektora prometa korišten je računalni program COPERT IV, razvijen od strane EEA (*European Environmental Agency*) u sklopu EMEP/CORINAIR metodologije.

6.2.2 Ukupne emisije CO₂ sektora prometa grada Belišća

Usporedba potrošene energije i pripadajućih emisija CO₂ za podsektore prometa u gradu Belišću dana je u tablici 6.3.

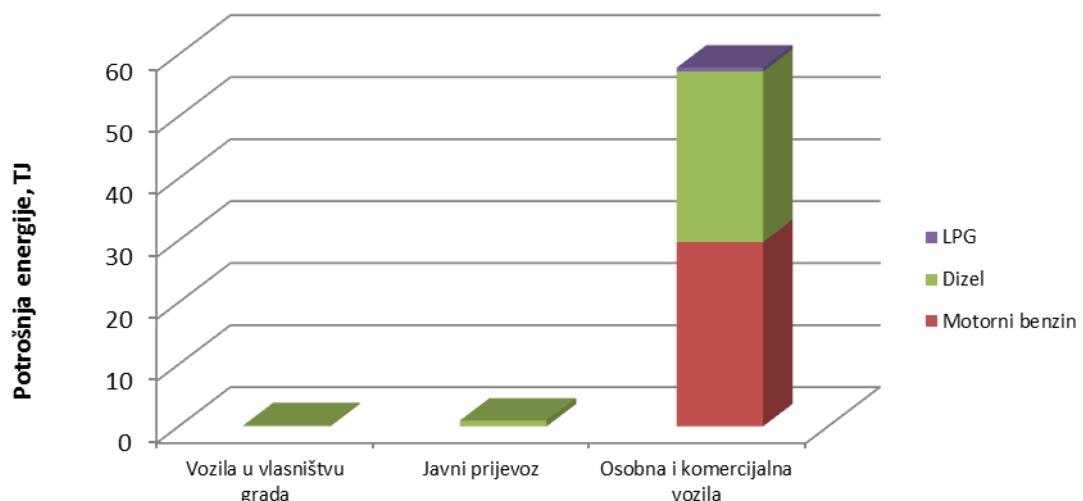
Tablica 6.3 *Ukupna emisija CO₂ sektora prometa grada Belišća*

Sektor	Potrošnja energije, TJ				Emisija t CO ₂			
	Benzin	Dizel	UNP	Ukupno	Benzin	Dizel	UNP	Ukupno
Vozila u vlasništvu grada	0,00	0,20	0,00	0,20	0,00	14,83	0,00	14,83
Javni prijevoz	0,00	0,96	0,00	0,96	0,00	70,95	0,00	70,95
Osobna i komercijalna vozila	29,73	27,52	0,60	57,86	2 083,49	2 034,15	38,46	4 156,10
UKUPNO	29,73	28,68	0,60	59,02	2 083,49	2 119,93	38,46	4 241,88

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

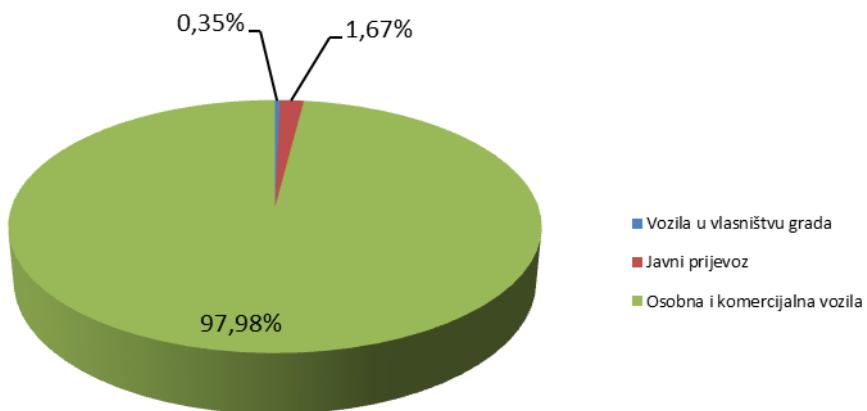
Grafički prikaz potrošnje goriva te pripadajućih emisija CO₂ dan je na slikama 6.4. i 6.5.

Raspodjela ukupne potrošnje energije sektora promet po energentima

Slika 6.4 Usporedba potrošnji goriva podsektora unutar sektora promet grada Belišća
Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Udio pojedinog podsektora u ukupnoj emisiji CO₂ sektora promet

Slika 6.5 Usporedba emisija CO₂ podsektora unutar sektora prometa grada Belišća
Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Ukupna emisija CO₂ sektora promet grada Belišća u 2009. godini iznosila je 4 242 t. Najveći udio u emisiji čini podsektor osobnih i komercijalnih vozila (98%), dok preostala dva podsektora doprinose s ukupno 2%.

6.3 Referentni inventar emisija CO₂ iz sektora javne rasvjete grada Belišća

Emisiju CO₂ sektora javne rasvjete grada Belišća čini neizravna emisija CO₂ zbog potrošnje električne energije mreže javne rasvjete.

U tablici 6.4 dane su potrošnje električne energije i pripadajuće emisije CO₂ za električnu mrežu javne rasvjete.

Tablica 6.4 Potrošnja električne energije i neizravna emisija CO₂ električne mreže javne rasvjete

	Potrošnja električne energije		Emisija
	kWh	TJ	t CO ₂
Javna rasvjeta - električna energija	570 730,00	2,05	184,35

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Ukupna emisija sektora javne rasvjete iznosi 184,35 t CO₂.

6.4 Ukupni referentni inventar emisija CO₂ grada Belišća

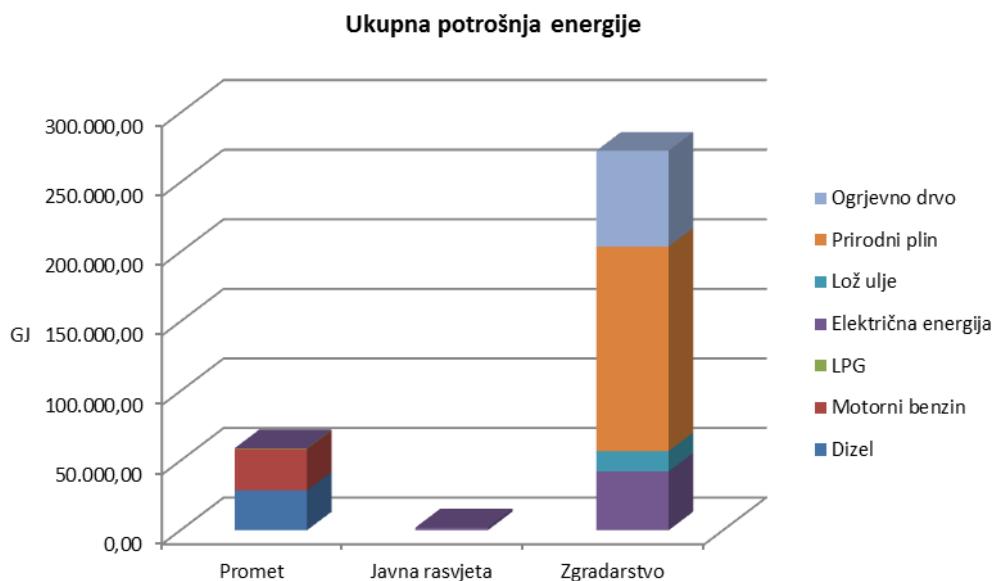
6.4.1 Energetske potrošnje grada Belišća

Referentni inventar emisija CO₂ grada Belišća za 2009. godinu obuhvaća emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, prometa i javne rasvjete bazirane na energetskim potrošnjama pojedinih sektora (tablica 6.5 i slika 6.6).

Tablica 6.5 Podjela energetske potrošnje pojedinih sektora po energentima

Energent	Potrošnja goriva, GJ				Udio po energentima
	Promet	Javna rasvjeta	Zgradarstvo	Ukupno po energentima	
Dizel	28 683,24			28 683,24	8,59%
Motorni benzin	29 732,21			29 732,21	8,91%
LPG	602,04			602,04	0,18%
Električna energija	0,00	2 054,63	42 326,90	44 381,53	13,30%
Lož ulje			14 596,20	14 596,20	4,37%
Prirodni plin			146 901,77	146 901,77	44,01%
Ogrjevno drvo			68 901,41	68 901,41	20,64%
UKUPNO	59 017,48	2 054,63	272 726,28	333 798,39	100,00%
Udio pojedinog sektora, %	17,68%	0,62%	81,70%		

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Slika 6.6 Struktura energetske potrošnje po energentu u 2009. godini

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Najveći udio od 82 % u ukupnoj potrošnji energije ima sektor zgradarstva, nakon kojeg slijedi sektor prometa s 18%. Prirodni plin (147 TJ) je najzastupljeniji energetski sektor zgradarstva, dok je u sektoru prometa najzastupljeniji energetski motorni benzin (30 TJ).

6.4.2 Emisije CO₂ grada Belišća

Referenti inventar emisija CO₂ grada Belišća obuhvaća izravne emisije CO₂ nastale izgaranjem goriva i neizravne emisije CO₂ iz potrošnje električne energije za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete.

U tablici 6.6. prikazane su emisije CO₂ po sektorima i energentima.

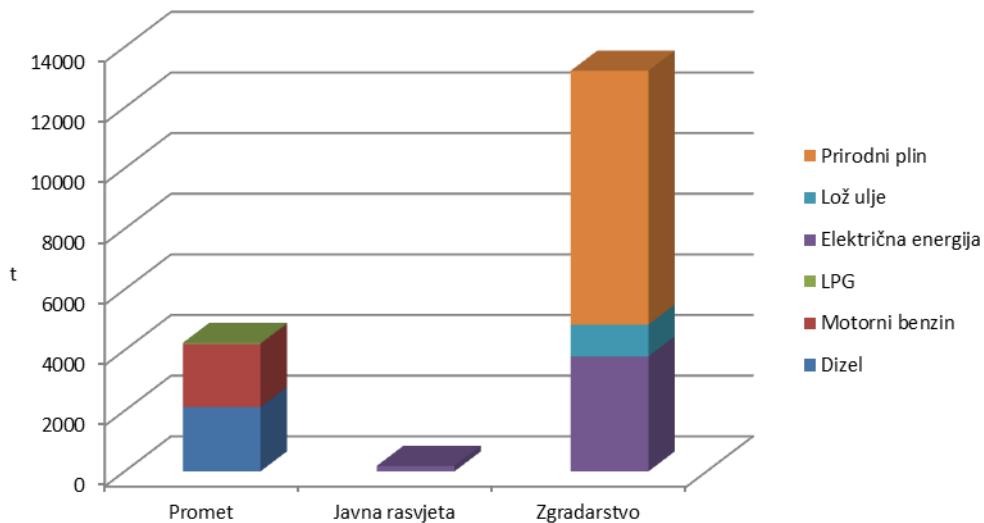
Tablica 6.6 Emisija CO₂ po sektorima i energentima

Energent	Emisija, tCO ₂				% Udio po energentima
	Promet	Javna rasvjeta	Zgradarstvo	Ukupno po energentima	
Dizel	2 119,93			2 119,93	12,02%
Motorni benzin	2 083,49			2 083,49	11,81%
LPG	38,46			38,46	0,22%
Električna energija		184,35	3 797,67	3 982,01	22,57%
Lož ulje			1 048,37	1 048,37	5,94%
Prirodni plin			8 371,37	8 371,37	47,45%
UKUPNO	4 241,88	184,35	13 217,41	17 643,63	100,00%
Udio pojedinog sektora, %	24,04%	1,04%	74,91%	100,00%	/

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Na slici 6.7 prikazana je ukupna emisija tCO₂ po sektorima i energentima. Ukupna emisija inventara iznosi 18 kt CO₂. Najveći izvor emisije, kao i potrošnje energenata, je sektor zgradarstva s emisijom od 13 kt CO₂, a slijedi ga sektor prometa s emisijom od 4 kt CO₂.

Emisija CO₂ po sektorima i energentima

Slika 6.7 Prikaz emisije CO₂ po sektorima i energentima

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Najveći udio od 75% u ukupnim emisijama CO₂ ima sektor zgradarstva, nakon kojeg slijedi sektor prometa s 24%. Emisije iz prirodnog plina (8 kt CO₂) i električne energije (4 kt CO₂) su najzastupljenije

u sektoru zgradarstva, dok su u sektoru prometa najveće emisije nastale potrošnjom dizela (2 kt CO₂) i benzina (2 kt CO₂).

6.5 Zaključak

Poznata je činjenica da preko 50% ukupnih emisija stakleničkih plinova nastaje u gradovima i njihovim okolicama. Nadalje, procjenjuje se da u Europskoj uniji oko 80% stanovništva živi u gradovima. Iz svega navedenog može se zaključiti da je uloga gradskih vlasti iznimno važna za ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu okoliša na gradskoj, nacionalnoj i globalnoj razini. Referentni inventar emisija grada Belišća za 2009. godinu obuhvaća izravne (izgaranje goriva) i neizravne (potrošnja električne energije) emisije CO₂ iz tri sektora neposredne potrošnje energije: 1) zgradarstva 2) prometa i 3) javne rasvjete. Ukupna emisija CO₂ iz promatranih sektora u gradu Belišću iznosila je u 2009. godini 18 kt CO₂.

7 Mjere za smanjenje emisija CO₂ u gradu Belišću

Prema razvijenoj metodologiji za izradu Akcijskog plana, a u skladu s preporukama Europske komisije, pregled mjera i aktivnosti za smanjenje emisija CO₂ do 2020. godine sadrži identificirane mjere energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete grada. Cilj Akcijskog plana je realizacijom predloženih mjera smanjiti emisije CO₂ za minimalno 20% do 2020. godine.

Za potrebe ovog Akcijskog plana mjere za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete su prikazane u tabličnom obliku, pri čemu su svakoj mjeri pridruženi slijedeći parametri:

- kratki opis mjeri i način provedbe;
- procjena očekivanih energetskih ušteda;
- procjena smanjenja emisija CO₂;
- procjena investicijskih troškova.

Mjere za sektore zgradarstva i prometa podijeljene su u nekoliko kategorija ovisno o podsektorima na koje se odnose kao i osnovnim namjenama i karakteristikama. Posebnu potkategoriju za sektore zgradarstva i prometa čine mjeri koje proizlaze iz nacionalne legislative. Mjere za unapređenje energetske učinkovitosti javne rasvjete su, u odnosu na sektore zgradarstva i prometa, daleko malobrojnije i nisu podijeljene u potkategorije.

Identificirane mjeri s pridruženim parametrima podijeljene su na slijedeće kategorije:

- mjeri za smanjenje emisije CO₂ iz sektora zgradarstva;
- mjeri za smanjenje emisije CO₂ iz sektora prometa;
- mjeri za smanjenje emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete.

7.1 Mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora zgradarstva

U tablici 7.1 dan je prikaz mjeri za smanjenje emisija CO₂ iz sektora zgradarstva, podijeljenih u četiri kategorije:

1. Promocija, obrazovanje i promjena ponašanja;
2. Zgrade i poduzeća u vlasništvu grada;
3. Stambene zgrade - kućanstva;
4. Zgrade komercijalnih i uslužnih djelatnosti.

Tablica 7.1 Mjere za smanjenje emisija CO₂ u sektoru zgradarstva

REDNI BROJ I OPIS MJERE	PROCJENA ENERGETSKIH UŠTEDA (MWh)	PROCJENA SMANJENJA EMISIJA (t CO ₂)	PROCJENA INVESTICIJSKIH TROŠKOVA
1. KATEGORIJA: Promocija, obrazovanje i promjena ponašanja			
1. Obrazovanje i promjena ponašanja djelatnika/korisnika zgrada u vlasništvu grada Cilj navedene mjeri je direktno utjecati na promjene ponašanja i stavova, a mjeri obuhvaća cijeli niz obrazovnih aktivnosti koje se redovno provode: • Organizacija obrazovnih radionica o načinima uštede energije; • Imenovanje energetskog savjetnika čija je osnovna zadaća kontinuirana briga o štednji energije; • Izrada i distribucija obrazovnih materijala (letaka, brošura, postera, naljepnica, i sl.)	47,10 MWh toplinske energije 9,77 MWh električne energije	12,79	5 000 kn godišnje 35 000 kn do 2020. godine

- Organizacija tribina i dr; - Natjecanje djelatnika raznih institucija u vlasništvu grada na temu energetske učinkovitosti i štednje energije. Osim navedenih obrazovnih aktivnosti u okviru ove mjere preporuka je uvođenje poticajne sheme 50-50% prema kojoj se postignute energetske uštede, odnosno izbjegnuti energetski troškovi ravnomjerno dijele između Gradske uprave kao vlasnika zgrade i korisnika zgrada. Dosadašnja praksa prema kojoj korisnici zgrada koji svojim savjesnim ponašanjem ostvare energetske uštede a da od toga u konačnici nemaju nikakve dobiti je iznimno demotivacijska. Brojna iskustva pokazuju da provedba 50-50% sheme kao jaki motivacijski čimbenik rezultira promjenom ponašanja korisnika zgrade što u konačnici drastično smanjuje potrošnju energije. Prema dosadašnjim iskustvima brojnih europskih gradova kontinuirane obrazovne, promotivne i informativne aktivnosti kao i uvođenje motivacijskih čimbenika s ciljem promjene ponašanja korisnika i racionalnog pristupa potrošnji toplinske i električne energije u narednom sedmogodišnjem razdoblju rezultirati će uštemom toplinske i električne energije od 5% u odnosu na referentnu 2009. godinu u zgradama u vlasništvu grada. Ukupna potrošnja toplinske energije u zgradama u vlasništvu grada za referentnu 2009. godinu iznosi je 942 013 kWh, a električne energije 195 379 kWh.			
2. Obrazovanje i promocija energetske učinkovitosti za građane Uštede energije provedbom mjera usmjerenih na podizanje svijesti i obrazovanje raznih ciljnih grupa je veoma teško izraziti kvantitativno. Prema iskustvima drugih europskih gradova, kontinuirana provedba obrazovnih, informativnih i promotivnih mjera, u razdoblju od 2014. do 2020. godini u gradu će rezultirati uštedama od 4% toplinske i 3% električne energije u stambenom (kućanstvu) sektoru. Mjera obuhvaća cijeli niz promotivnih i obrazovnih aktivnosti nevedenih u nastavku, a koje se provode na redovnoj osnovi čija se provodba predlaže u suradnji s mjesnim odborima: - Kontinuirano informiranje potrošača o načinima energetskih ušteda i aktualnim energetskim temama; - Organizacija stručnih tečajeva i seminara o potencijalima za pokretanje projekata obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti za nezaposlene građane u suradnji s resornim ministarstvima; - Otvaranje EE info-kutaka u raznim dijelovima grada; - Postavljanje info-vitrina u razne dijelove grada; - Provedba tematskih promotivno-informativnih kampanja za podizanje svijesti građana o energetskoj učinkovitosti u zgradama; - Organizacija skupova za promicanje racionalne uporabe energije i smanjenja emisija CO₂; - Obrazovne kampanje o projektiranju, izgradnji i korištenju zgrada na održivi način za ciljne grupe građana; - Izrada i distribucija obrazovnih i promotivnih materijala o energetskoj učinkovitosti i korištenju obnovljivih izvora energije; - Organizacija Energetskog dana grada svake godine. Predlaže se razrada specijaliziranih programa edukacije za više ciljnih grupa, kao što su: - Rukovoditelji centralnog grijanja i termoventilacije odnosno domari; - Dječji vrtići, osnovne i srednje škole uključujući polaznike i nastavničko osoblje te - Projektante.	2 122 MWh toplinske energije 166 MWh električne energije	347,88	8 000 kn godišnje 56 000 kn do 2020. godine

Stambeni sektor grada Belišća je u referentnoj 2009. godini potrošio 53 039 MWh toplinske i 5 533 MWh električne energije. Uslužno-komercijalni sektor je u referentnoj 2009. godini potrošio 13 158 MWh toplinske i 2 888 MWh električne energije.			
3. Postavljanje termometra u svakoj prostoriji u zgradama u vlasništvu grada Postavljanjem termometra na zidu u svakoj prostoriji u zgradama u vlasništvu grada omogućuje se uvid u temperaturno stanje i mogućnost upravljanja temperaturom pravilnim provjetravanjem prostorije te regulacijom grijanja/hlađenja prostorije. Mjera osim samog postavljanja termometra na zidu u svakoj prostoriji podrazumijeva i informativno-obrazovne aktivnosti nevedene u nastavku: • Na zidu pokraj termometra će biti zalijepljena naljepnica s tekstom: "$\pm 1^{\circ}\text{C}$ ŠTEDI DO 6% ENERGIJE", • Postavljanju termometara će prethoditi radionica za korisnike zgrada o načinima štednje energije u njihovim zgradama, • Korisnicima zgrada će biti distribuirani prigodni letci o načinima štednje energije. Procjena ukupnih investicijskih troškova, uz pretpostavljenih 100 prostorija u svim zgradama u vlasništvu grada iznosi cca 1 000 kn. Prema iskustvima gradova koji su proveli ovu mjeru u vlastitim zgradama, ona u najboljem slučaju može rezultirati s 3% smanjenjem toplinske energije u zgradama u vlasništvu grada. Budući je realizacija ove mjere vrlo jednostavna a ujedno ne zahtjeva veće investicijske troškove, prijedlog ovog Akcijskog plana je da se što prije krene s provedbom.	28,26 toplinske energije	5,80	10 000 kn
2. KATEGORIJA: ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA			
4. Toplinska izolacija vanjske ovojnica i krovista za 7 zgrada u vlasništvu grada Iz provedene energetske analize sektora zgrada u vlasništvu grada može se zaključiti da veći broj zgrada ima vrlo veliku potrošnju toplinske energije. Iz tog se razloga ova mjerom predlaže kompletну obnovu toplinske izolacije vanjske ovojnice i krovista za minimalno 7 zgrada u vlasništvu grada. Ukupna površina zgrada koja će se toplinski izolirati iznosi oko 2 000 m ² . Procijenjena ušteda toplinske energije je oko 80 kWh/m ² , a investicijski troškovi oko 240 kn/m ² .	160 toplinske energije	32,82	480 000 kn
5. Ugradnja energetski visokoučinkovitih prozora za 8 zgrada u vlasništvu grada Navedena mjeru podrazumijeva zamjenu dotrajale stolarije za 8 zgrada u vlasništvu grada do 2020. godine. Sveukupna površina dijela zgrada za koji će se provesti zamjena stolarije iznosi oko 5 300 m ² . Očekivana ušteda iznosi oko 35 kWh/m ² , a investicijski troškovi oko 300 kn/m ² .	185,5 toplinske energije	38,05	1 590 000 kn
6. Ugradnja termostatskih setova u sve zgrade u vlasništvu grada Mjera podrazumijeva ugradnju termostatskih setova u sve zgrade u vlasništvu grada do 2020. godine, ukupne grijane površine od oko 7 765 m ² . Na temelju rezultata većeg broja provedenih energetskih pregleda u zgradama javne namjene prosječan broj radijatora iznosi 0.0517 radijatora/m ² . Ova bi mjeru obuhvatila ugradnju 401 termostatskih setova na radijatore. Očekivana ušteda toplinske energije iznosi 16 kWh/m ² , a cijena termostatskog seta cca 320 kn. Za dječji vrtić Maslačak Belišće kao jedini objekt u kategoriji obrazovanja koji je u vlasništvu grada Belišća predviđeni su antivandalni termostatski ventili.	124,24 toplinske energije	25,48	128 320 kn
7. Uvođenje kriterija Zelene javne nabave za kupovinu električnih	10,75 MWh	3,47	Mjera bez

uređaja za zgrade u vlasništvu grada	električne energije		investicijskih troškova
Mjera podrazumijeva poticanje kupovine energetski učinkovitih električnih uređaja za sve zgrade u vlasništvu grada uvođenjem <i>Zelene javne nabave</i> . Za provođenje Zelene javne nabave od iznimne je važnosti unaprijed definirati i unificirati kriterije za kupnju uređaja posebnim Pravilnikom. Svi novi uređaji trebaju zadovoljavati definirane kriterije. Potencijal uštede električne energije provedbom ove mjere za zgrade u vlasništvu grada je prema iskustvu 5,5% do 2020. godine.			
8. Uvođenje štednih žarulja u zgrade u vlasništvu grada	7,82 MWh električne energije	2,53	Mjera bez investicijskih troškova
U skladu sa EU uredbom o proizvodima za rasvjetu u kućanstvima (EC Regulation 244/2009) predviđeno je da do 2016. godine prestane proizvodnja klasičnih žarulja sa žarnom niti. Ova mjera predviđa zamjenu svih klasičnih štednih žaruljama, a rezultirat će sa 4% smanjenjem ukupne potrošnje električne energije do 2020. godine u zgradama u vlasništvu grada.			
9. Energetski pregledi i energetsko certificiranje zgrada u vlasništvu grada	18,84 MWh toplinske energije 3,91 MWh električne energije	5,13	5 000 kn
Prema odredbama Pravilnika o energetskim pregledima građevina i energetskom certificiranju zgrada (NN 81/12), sve zgrade u vlasništvu jedinica lokalne samouprave površine veće od 500 m ² trebaju biti certificirane. Kako prosječna specifična potrošnja toplinske energije podsektora zgrada u vlasništvu grada iznosi 122 kWh/m ² i za oko 40% je viša od maksimalno dozvoljene vrijednosti propisane Tehničkim propisom o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (NN 110/08 i 89/09) prijedlog je da se za sve zgrade u vlasništvu grada provedu energetski pregledi. Provedba energetskih pregleda je sigurno najdjelotvornija pripremna aktivnost i temelj za buduće uspješno planiranje projekata energetske učinkovitosti u zgradama koji predstavlja snimak postojećeg stanja bez projektne dokumentacije i troškovnika za predložene mјere, a izlaganje energetskog certifikata na vidljivo mjesto na zgradi obveza prema Pravilniku o obveznom certificiranju zgrada. U tijeku je kontinuirana provedba energetskih pregleda i certificiranja svih zgrada u vlasništvu grada Belišća (dosada je u sklopu provedbe UNDP Projekta SGE provenen energetski pregled dvije zgrade u vlasništvu grada Belišća: Djecji vrtić Maslačak Belišće i zgrade umirovljenika). Provedbom energetskih pregleda i certificiranjem svih zgrada u vlasništvu grada Belišća, očekuju se uštede toplinske i električne energije od 2% do 2020. godine. U skladu s Odlukom Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja o cijenama provedbe energetskog pregleda i izrade energetskog certifikata, ukupna bi investicija iznosila oko 5 000 kn.			
10. Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima zgrada u vlasništvu grada	80 MWh električne energije	25,84	400 000 kn
Mjera predviđa izradu registra potencijalnih zgrada javnih ustanova za ugradnju fotonaponskih sustava za proizvodnju električne energije gdje postoje optimalni uvjeti osunčanosti krova uz relativno jednostavnu montažu. U sklopu ove mјere također će se izraditi potrebna tehnička dokumentacija i ishoditi status povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije za 2 objekata. Nakon ishođenja potrebnih dozvola, krovovi se predaju investorima s kojim će grad potpisati ugovor o najmu krovišta i ostvarivanju postotnog prihoda od prodaje električne energije. Procjenjuje se da će do 2020. godine biti instalirani fotonaponski sustavi ukupne snage oko 350 kW na oko 600 m ² površine krovova, što daje proizvodnju el. energije od 80 000 kWh godišnje.			
11. Modernizacija kotlovnice u zgradama u vlasništvu grada Belišća (zamjena plinskih kotlovnica efikasnijim plinskim – niskotemperaturnim kondenzacijskim kotlovima)	100 MWh toplinske energije	20,52	2 500 000 kn

Mjera podrazumijeva zamjenu postojećih kotlovnica na plin novim efikasnijim niskotemperaturnim kondenzacijskim kotlovima. Provedba mjere uključuje naredne aktivnosti: a) demontažu postojećeg kotla i opreme te njihovo zbrinjavanje; b) dobavu, dopremu i montažu nove kotlovske opreme; c) radove na prilagodbi kotlovske opreme, cijevnog razvoda, ventila i pumpi; d) dobava, doprema i montaža dimovodnog sustava; e) dobava, doprema i montaža regulacije rada kotla (kotlova) vođene vanjskom temperaturom. Prema dosadašnjim iskustvima, ova će mjera rezultirati s uštedom od 15% u odnosu na trenutnu potrošnju odnosno 50 MWh/a po jednom sustavu. Procjenjena vrijednost provedbe opisane mjere je 2 500 000 kuna.			
12. Toplinska/rashladna postrojenja, termotehnički sustavi i instalacije Uz poboljšanje toplinskih karakteristika i smanjenja toplinskih gubitaka i rashladnih tereta izvedbom izolacijske ovojnice građevina i ugradnjom kvalitetnije stolarije za 50% zgrada u vlasništvu grada, istovremeno je neophodno više ili manje rekonstruirati, dopuniti, izmijeniti ili prilagoditi termotehničke instalacije i toplinska/rashladna postrojenja. Kombiniranim djelovanjem postiže se visoka energetska učinkovitost i dugoročna ekonomičnost. Iz tog razloga u okviru ove mjere predviđa se niz aktivnosti: • provjeriti tehničku funkcionalnost i/ili termotehničku primjenjivost pojedinih sustava za određene građevine, • rekonstruirati i/ili izmijeniti neučinkovite termotehničke sustave, • predvidjeti kompatibilne izvedbene sustave sukladno smanjenju toplinskih gubitaka/rashladnih tereta pojedinih građevina, • uvažavati akumulacijsku sposobnost raznih tipova i namjene građevina, • primjeniti kompatibilne i fleksibilne regulacijske sustave, • težiti niskotemperaturnim sustavima grijanja, • smanjiti primjenu i izrazito negativne utjecaje konvektivnog grijanja, • pridržavati se higijenski i zdravstveno optimalnih razlika temperature vanjskog i unutarnjeg zraka kod savladavanja rashladnih tereta prostorija ($DJ = 5 - 8^{\circ}\text{C}$), • ustrojiti stroge kontrolne mehanizme tijekom projektiranja i izvedbe termotehničkih sustava i instalacija te toplinskih/rashladnih postrojenja, posebno za građevine ukupne površine iznad $1\,000\text{ m}^2$. Očekivano smanjenje potrošnje toplinske energije provedbom opisane mjere prema dosadašnjem iskustvu iznosi oko 13 %.	122,46 MWh toplinske energije	39,55	Nije moguće procijeniti
3. KATEGORIJA: STAMBENI SEKTOR GRADA (KUĆANSTVA) 13. Rekonstrukcija toplinske zaštite vanjske ovojnice i sanacija krovišta stambenih zgrada i obiteljskih kuća Mjera obuhvaća rekonstrukciju toplinske zaštite vanjske ovojnice i sanaciju krovišta cca 15% stambenih zgrada na području grada. Stambeni fond u 2009. godini iznosi 3 885 kućanstava, ukupne površine $296\,162\text{ m}^2$. Mjera bi se do 2020. provela u dijelu stambenog sektora grada ukupne površine od $44\,000\text{ m}^2$. Prijedlog je da se odaberu stambene zgrade i obiteljske kuće nezadovoljavajuće	3 520 MWh toplinske energije	488,12	10 560 000 kn

toplinske zaštite i generalno, loših konstrukcijskih karakteristika. Procijenjena ušteda toplinske energije je oko 80 kWh/m ² , a investicijski troškovi oko 240 kn/m ² .			
14. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima na području grada Belišća	860 MWh toplinske energije	119,26	2 100 000
Pod sustavima za korištenje obnovljivih izvora energije koji se subvencioniraju smatraju se solarni kolektorski sustavi, fotonaponski sustavi za vlastitu potrošnju i kotlovi na drvnu biomasu. S obzirom na sve veće zanimanje građana za korištenje obnovljivih izvora energije kao i porast cijena energenata u Republici Hrvatskoj, potrebno je razmotrit mogućnosti izvora financiranja u cilju uspješnog provođenja navedene mjere. Navedena mjeru uz pretpostavku sufinanciranja ugradnje 10 sustava za korištenje OIE (5 solarnih kolektorskih sustava, 2 fotonaponskih sustava i 3 kotlova na drvnu biomasu) dovela bi do uštede toplinske energije od 860 MWh.			
15. Ugradnja termostatskih setova na radijatore u stambenim zgradama	1 648 MWh toplinske energije	228,53	1 928 160 kn
Ugradnja termostatskih setova u 35% stambenih zgrada na području grada do 2020. godine, ukupne grijane površine cca 103 000 m ² . Uz pretpostavku da prosječan broj radijatora u kućanstvima iznosi 0.072 radijatora/m ² , ova bi mjeru obuhvatila ugradnju 7 416 termostatskih setova. Očekivana ušteda toplinske energije iznosi 16 kWh/m ² , a prosječna cijena termostatskog seta s ugradnjom cca 260 kn. Ukupna procijenjena vrijednost provedbe investicije iznosi 1 928 160 kuna. Za uspješnu realizaciju mjeru trebat će izraditi ESCO model i/ili model subvencioniranja prema kojem će dio troškova ugradnje termostatskih setova u stambeni sektor snositi grad, dio Osječko-baranjska županija, dio Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, a dio sami građani.			
16. Zamjena kućanskih uređaja energetski učinkovitim, energetskog razreda A⁺⁺⁺	1 100 MWh električne energije	355,30	Nije moguće procijeniti investicijske troškove ove mjeru
Prema rezultatima provedenog istraživanja tržišta GFK centra za istraživanje tržišta većina kućanstava glavne kućanske uređaje u prosjeku mijenja novim modelima svakih 6 godina. Uz pretpostavku da u prosječnom kućanstvu cca 73% električne energije otpada na rad raznih električnih uređaja, u referentnoj 2009. godini je u tu svrhu potrošeno 4 039 MWh električne energije. Pretpostavka je da će u promatranom sedmogodišnjem razdoblju bar 40% kućanstava promjeniti kućanske uređaje prosječno 35% učinkovitijima.			
17. Uvođenje štednih žarulja u sva kućanstva	1 195 MWh električne energije	385,99	Mjera bez investicijskih troškova
Prema EU uredbi o proizvodima za rasvjetu u kućanstvima (EC Regulation 244/2009) predviđeno je da će se do 2016. godine prestati proizvoditi klasične žarulje sa žarnom niti te će se sve klasične žarulje zamijeniti štednjima. Uz pretpostavku da se u prosječnom kućanstvu grada cca 27% električne energije troši na rasvjetu, u referentnoj 2009. godini je u tu svrhu potrošeno 1 494 MWh električne energije. Prosječna štedna žarulja troši i do 80% manje električne energije od klasične, čime će se u kućanstvima grada Belišće do 2020. godine ukupno uštedjeti 1 195 MWh.			
18. Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima stambenih zgrada	190 MWh električne energije	61,37	322 264 kn
Navedena mjeru podrazumijeva poticanje postavljanja fotonaponskih sustava na stambene zgrade od strane grada Belišća. Postavljanje fotonaponskih sustava predviđenona objekte gdje postoje optimalni uvjeti osušćanosti krova uz relativno jednostavnu montažu. Pretpostavka je da će se do 2020. godine cca 6 objekata opremiti fotonaponskim sustavima instalirane snage do 30 kW. Grad Belišće, u suradnji s Regionalnom energetskom agencijom SZ			

Hrvatske, pružit će podršku u stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora u skladu s odredbama Pravilnika. Išlođenjem statusa povlaštenog proizvođača el. energije iz OI tako proizvedena el. energija, po povlaštenoj će se tarifi prodavati HEP-u. Procjenjuje se da će biti instalirani fotonaponski sustavi ukupne snage oko 350 kW na oko 1 220 m ² površine krova, što daje proizvodnju el. energije od 190 000 kWh godišnje. Ukupna vrijednost investicija iznosi oko 322 264 kn, prema važećim cijenama na tržištu.			
19. Donošenje Odluke Gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za izgradnju novih niskoenergetskih i pasivnih zgrada u stambenom sektoru Donošenje Odluke Gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za nove zgrade u stambenom sektoru izgrađene prema niskoenergetskom standardu (potrebna energija za grijanje ≤ 45 kWh/m ²) za 25% a prema pasivnom standardu (potrebna energija za grijanje ≤ 15 kWh/m ²) za 50% od ukupnog iznosa komunalnog doprinosa. Prije provođenja mjere potreбno je provesti detaljnu analizu radi utvrđivanja stanja, mogućnosti i načina provedbe. Pretpostavka je da će se provedbom ove mjere potrošnja toplinske energije stambenog sektora grada Belišća (kućanstva) smanjiti za 15%.	7 956 MWh toplinske energije	1 103,26	Mjera bez inicijalnih investicijskih troškova.
4. KATEGORIJA: KOMERCIJALNO-USLUŽNI SEKTOR ZGRADA			
20. Ugradnja solarnih sustava u zgrade komercijalno-uslužnih djelatnosti U sklopu mjere predviđeno je poticanje postavljanja solarnih sustava u zgrade komercijalno-uslužnih djelatnosti kroz aktivnu kampanju o prednostima i isplativosti ove mjere. Pretpostavka je da se uspješnom realizacijom ove mjere do 2020. godine može uštedjeti oko 15% toplinske energije u komercijalnom i uslužnom sektoru. Ukupnu investicijsku vrijednost provedbe opisane mjere nije moguće odrediti bez detaljne investicijske studije.	1 974 MWh toplinske energije	433,02	Nije moguće procijeniti investicijske troškove ove mjere
21. Ugradnja štednih žarulja za komercijalni i uslužni sektor Prema EU uredbi o proizvodima za rasvjetu u kućanstvima (EC Regulation 244/2009) do 2016. godine će se prestati proizvoditi klasične žarulje sa žarnom niti, te će se sve klasične žarulje zamijeniti štednjima. U skladu s dosadašnjim iskustvima, procijenjene uštede električne energije iznose 17% ukupne potrošnje električne energije ovog podsektora u 2009. godini. U skladu s navedenim zamjena žarulja sa žarnom niti štednjim žaruljama bit će za cijekupni komercijalni i uslužni sektor, nametnuta tržišnim kretanjima.	491 MWh električne energije	158,59	Mjera bez investicijskih troškova
22. Donošenje Odluke Gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za nove zgrade u komercijalnom i uslužnom sektoru koje koriste obnovljive izvore energije Donošenje Odluke Gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za nove zgrade u komercijalnom i uslužnom sektoru koje koriste obnovljive izvore energije za proizvodnju toplinske energije. Prije provođenja same mjere potreбno je provesti detaljnu analizu radi utvrđivanja stanja, mogućnosti i načina provedbe. Pretpostavka je da će se provedbom ove mjere potrošnja toplinske energije komercijalno-uslužnog podsektora smanjiti za 15%.	1 974 MWh toplinske energije	433,02	Mjera bez inicijalnih investicijskih troškova
23. Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima komercijalno-uslužnih objekata Provjeda mjere podrazumijeva poticanje od strane Grada postavljanja fotonaponskih sustava na zgrade komercijalno-uslužnih djelatnosti gdje postoje optimalni uvjeti osunčanosti krova uz relativno jednostavnu montažu. Pretpostavka je da će se do 2020.	158 MWh električne energije	51,03	260 000 kn

godine cca 6 objekata opremiti fotonaponskim sustavima instalirane snage do 30 kW. Grad Belišće, u suradnji s Regionalnom energetskom agencijom SZ Hrvatske, pružit će podršku u stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora u skladu s odredbama Pravilnika. Isođenjem statusa povlaštenog proizvođača el. energije iz OI, proizvedena el. energija, po povlaštenoj će se tarifi prodavati u elektroenergetski sustav Hrvatske elektroprivrede. Procjenjuje se da će biti instalirani fotonaponski sustavi ukupne snage oko 350 kW na oko 1 000 m² površine krovova, što daje proizvodnju el. energije od 158 000 kWh godišnje. Investicija iznosi oko 260 000 kn, prema važećim cijenama na tržištu.			
24. Rekonstrukcija toplinske zaštite vanjske ovojnica i sanacija krovišta komercijalno-uslužnih objekata Mjera obuhvaća rekonstrukciju toplinske zaštite vanjske ovojnice i sanaciju krovišta cca 5% komercijalno-uslužnih objekata na području grada, ukupne površine oko 3 600 m². Prijedlog je da se odaberu objekti nezadovoljavajuće toplinske zaštite i generalno, loših konstrukcijskih karakteristika, a odluku u konačnici, naravno donosi vlasnik objekta. Procijenjena ušteda toplinske energije je oko 80 kWh/m², a investicijski troškovi oko 240 kn/m².	288 MWh toplinske energije	63,18	864 000 kn

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

7.2 Mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora prometa

U tablici 7.2 dan je prikaz mjera za smanjenje emisija CO₂ iz sektora prometa, podijeljenih u pet kategorija:

- Legislativne i planske mjere;
- Promotivne, informativne i obrazovne mjere i aktivnosti;
- Osobna i komercijalna vozila;
- Vozila u vlasništvu grada;
- Javni prijevoz.

Kategorija legislativnih i planskih mjeri sadrži mjeru i aktivnosti koje proizlaze iz zakonskih obaveza te one vezane uz planiranje projekata za poboljšanje prometne infrastrukture, bolju regulaciju prometa, povećanje sigurnosti i slično.

Tablica 7.2 Mjere za smanjenje emisija CO₂ u sektoru prometa

REDNI BROJ I OPIS MJERE	PROCJENA ENERGETSKIH UŠTEDA	PROCJENA SMANJENJA EMISIJA (t CO ₂)	INVESTICIJSKI TROŠKOVI
1. KATEGORIJA: Legislativne i planske mjeru			
1. Udio biogoriva od 10% u ukupnoj potrošnji goriva u sektoru prometa grada Belišća do 2020. godine prema Strategiji energetskog razvijanja RH (NN 130/09) i Zakonu o biogorivima (NN 65/09, NN 145/10, NN 26/11)	3,54 benzina 3,41 dizela	TJ TJ	500,12
Strategija energetskog razvijanja Republike Hrvatske (NN 130/09) te Zakon o biogorivima (NN 65/09, NN 145/10, NN 26/11) propisuju cilj korištenja biogoriva od 10% ukupne potrošnje goriva u sektoru prometa do 2020. godine za cijelokupnu Republiku Hrvatsku, a što je u skladu s novom EU Direktivom o promociji korištenja energije iz obnovljivih izvora (EC Directive 2009/28/EC). Prema odredbama Zakona o biogorivima Vlada Republike Hrvatske odnosno nadležna ministarstva donijet će niz propisa i podzakonskih akata kojima će se detaljnije regulirati svi aspekti potrebnii za ostvarenje navedenog cilja, uključujući i financijske poticajne mehanizme. Lako donošenje tih propisa nije u nadležnosti gradova, njihova uspješna provedba će do 2020. godine značajno reducirati i emisije CO ₂ iz sektora prometa u gradu.			Zakonska mjeru bez investicijskih troškova
2. Poticanje e-mobilnosti	Nije moguće procijeniti	-	-
Mjera predviđa promociju koncepta e-mobilnosti odnosno korištenja vozila na električni pogon. Hibridna vozila, kao prijelazno tehnološko rješenje na putu prema konačnoj elektrifikaciji voznog parka, u usporedbi s konvencionalnim vozilima su i do 40% učinkovitija na razini finalne potrošnje energije. Električna vozila sastavni su element novog urbanog koncepta mobilnosti, koji će značajno prodrijeti na europsko tržište već u tekućem desetljeću. Učinkovitost električnih vozila iznosi 20% - 80% na razini primarne potrošnje energije u usporedbi s konvencionalnim vozilima. Razvoj infrastrukture punionica jedan je od nužnih preduvjeta razvoju tržišta električnih vozila u Hrvatskoj, pa tako i u gradu Belišću. Razvojem mreže punionica uz olakšano korištenje vozila na			

električni pogon potiče se upotreba eko vozila. Kako bi se olakšao ulazak električnim vozilima na tržište, mjerom se ujedno predlaže pružanje finansijskih poticaja kupcima električnih vozila kroz dodjelu nepovratnih sredstava.			
Povećanje broja takvih vozila na cestama u konačnici dovodi do smanjenja emisija iz prometa.			
3. Uvođenje sustava automatske naplate parkiranja u gradu Trenutačno se sva parkirališta u gradu mogu koristiti besplatno. Uvođenje sustava automatske naplate parkiranja dobrim će dijelom smanjiti učestalost korištenja osobnih automobila prvenstveno na kraćim relacijama. Preporuka je da se grad podijeli u 2 parkirne zone s vremenski ograničenim trajanjem parkiranja od 1, 2 ili 3 sata. Nadalje, potrebno je odrediti sustav naplate naknade u skladu s predloženom dinamikom, kao i kontrolne mehanizme provedbe mјere. Procjena je da će se provedbom mјere sadašnja potrošnja goriva osobnih vozila a time i pripadajuća emisija smanjiti za 4,5% do 2020. godine.	1,24 benzina 0,57 TJ dizela	TJ 129,03	Mjera za čiju procjenu investicijskih troškova je nužno provesti dodatne analize i izraditi studiju izvodljivosti. U kasnijoj fazi provedbe, rad sustava se financira iz prikupljene naplate.
2. KATEGORIJA: Promotivne, informativne i obrazovne mјere i aktivnosti			
4. Promotivne, informativne i obrazovne mјere i aktivnosti Mjera podrazumijeva pružanje informacija s ciljem unapređenja kvalitete prometa i smanjenja emisija CO ₂ a obuhvaća sljedeće aktivnosti: 1. Promocija car-sharing modela za povećanje okupiranosti vozila; 2. Informiranje i treniranje ekološki prihvatljivog načina vožnje (auto škole); 3. Promoviranje upotrebe alternativnih goriva; 4. Organizacija informativno-demonstracijskih radionica za građane o korištenju vozila na alternativna goriva (električna energija, prirodni plin, biogoriva i dr.) uz mogućnost iznajmljivanja vozila na alternativna goriva; 5. Organizacija Tjedna mobilnosti u gradu (engl. <i>Mobility Week</i>); 6. Organizacija tribina, radionica i okruglih stolova, provođenje anketa i istraživanja, distribucija informativnog i promotivnog materijala i dr.; 7. Kampanja: Jedan dan u tjednu bez automobila; 8. Kampanja: Biciklom je zdravije! U skladu s dosadašnjim iskustvima u razvijenim europskim gradovima, kontinuirane promotivne, obrazovne i informativne aktivnosti i kampanje će u sedmogodišnjem razdoblju do 2020. godine rezultirati ukupnom uštedom goriva u sektoru prometa grada od 4%.	1,19 benzina 1,15 dizela	TJ 168,39	10 000 kn godišnje ukupno 70 000 kn do 2020. godine
3. KATEGORIJA: VOZILA U VLASNIŠTVU GRADA			
5. Nabava novih vozila u vlasništvu grada u skladu s kriterijima Zelene javne nabave Prvi korak u provedbi ove mјere je donošenje Odluke Gradskog vijeća o kriterijima zelene javne nabave za vozila u vlasništvu grada. Zelenom javnom nabavom za sva vozila u vlasništvu grada propisala bi se nabavka isključivo vozila s malom emisijom CO ₂ (osobna vozila < 120 g/km) odnosno vozila na alternativna goriva. Propisivanje nabave novih vozila u vlasništvu grada u skladu s kriterijima Zelene javne nabave realna prepostavka je da će se ukupna emisija ovog podsektora, koja za 2009. godinu iznosi	Potrošnja goriva će ostati jednaka ali će se koristiti alternativna goriva.	0,20	Mjera bez investicijskih troškova

14,83 t CO ₂ će se smanjiti za 7%.			
4. KATEGORIJA: JAVNI PRIJEVOZ NA PODRUČJU GRADA			
6. Grupa mjera za unaprjeđenje biciklističkog prijevoza na području grada	1,19 TJ benzina 1,1 TJ dizela	164,70	Kompleksna mjera za čiju je procjenu investicijskih troškova nužna izrada detaljne investicijske studije.
S obzirom na ne postojanje gradskog prijevoza, te neredovite linije međugradskog autobusnog prijevoza autoprijevoznika Panturist d.d. navedena mjera je od najveće važnosti u sektoru prometa za same građane grada Belišća. Grupa mjera za unaprjeđenje biciklističkog prijevoza na području grada obuhvaća sljedeće aktivnosti: • Proširenje mreže bicikala za iznajmljivanje uz uspostavu IT zaštite od krađe, ovisno o finacijskim mogućnostima; • Nastavak izgradnje biciklističkih staza na čitavom području grada (po mogućnosti odvojene od kolnika) s time da prioritet treba dati izgradnji staza koje povezuju stambene četvrti s većim industrijskim pogonima, školama i središtem grada; • Nastavak održavanja biciklističkih staza u smislu čišćenja i poravka signalizacije; • Postavljanje panoa s kartama označenih biciklističkih staza; • Osigurati servis i omogućiti i ostavljanje privatnih bicikala u garaži; • Nastavak promocije i poticanja korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva posebno na kratkim udaljenostima; • Nastavak kontinuiranog provođenja interaktivnih radionica i edukacija o prednostima biciklističkog prijevoza u vrtićima, školama, tribinama za građanstvo; • Nastavak organizacije „Europskog dana bez automobila“. U skladu sa stranim iskustvima, ova bi grupa mjera u sedmogodišnjem razdoblju indirektno smanjila potrošnju goriva osobnih i komercijalnih vozila za 4%.			
5. KATEGORIJA: OSOBNA I KOMERCIJALNA VOZILA NA PODRUČJU GRADA			
7. Car-sharing model za povećanje okupiranosti vozila	2,21 TJ benzina 1,01 TJ dizela	229,53	Veoma složena mjera za čiju procjenu investicijskih troškova je nužno provesti dodatne analize i izraditi studiju izvodljivosti. Investicijski troškovi trebaju obuhvatiti izgradnju parkirališta (ili eventualno garaže), uspostavu car-sharing sustava, nabavu vozila i promociju.

zainteresiranih poduzetnika. Provjeda ove mјere ne bi direktno rezultirala smanjenjem emisija CO ₂ u samom gradu, ali je prepostavka da bi se uspostavom sustava smanjio broj registriranih osobnih vozila a time i pripadajuća potrošnja goriva za cca 5,5%.			
Izvor:	Regionalna energetska agencija	Sjeverozapadne	Hrvatske

7.3 Mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora javne rasvjete

Mjere za unapređenje energetske učinkovitosti javne rasvjete su, u odnosu na sektore zgradarstva i prometa, daleko malobrojnije i nisu podijeljene u potkategorije (tablica 7.3).

Tablica 7.3 Mjere za smanjenje emisija CO₂ u sektorju javne rasvjete

REDNI BROJ I OPIS MJERE	PROCJENA ENERGETSKIH UŠTEDA (MWh)	PROCJENA SMANJENJA EMISIJA (t CO ₂)	INVESTICIJSKI TROŠKOVI PROVEDBE MJERE
1. Zamjena zastarjelih rasvjetnih tijela s energetski i ekološki prihvatljivim rasvjetnim tijelima U okviru ovog Akcijskog plana, predviđa se zamjena postojećih rasvjetnih tijela novim visokoefikasnim svjetiljkama sa promjenjivom optikom koje uz ugrađene izvore svjetlosti manje snage ostvaruju iste ili čak bolje svjetlotehničke karakteristike. Važno je napomenuti kada bi se radila samo modernizacija postojeće rasvjete uporabom novih efikasnijih rasvjetnih tijela i svjetlosnih izvora, te regulacije svjetlosnog toka ostvarile bi se uštede od 40 – 50 %. Međutim na mnogim lokacijama bit će potrebno promjeniti raspored ili postaviti dodatna stupna rasvjetna mjesta kako bi se prilagodili zahtjevima norme što će rezultirati ostvarenim uštredama električne energije i pripadajućih emisija CO ₂ i od oko 25% s jedne te potpunim uklanjanjem svjetlosnog onečišćenja na području grada Belišća s druge strane. Aktivnosti koje je potrebno provesti u okviru ove mjere uključuju postepenu zamjenu s modernim rasvjetnim tijelima uz sljedeće uvjete: • Energetski učinkovitija i ekološki prihvatljivija (smanjenje svjetlosnog onečišćenja); • Tehnologija izrade optike omogućuje ugradnju sijalica manje snage uz zadržavanje postojećeg nivoa osvjetljenosti; • Sadrže elektronske prigušnice - moguća regulacija na svakom rasvjetnom tijelu.	142 MWh	45,87	12 900 528 kn
2. Upravljanje i regulacija sustava javne rasvjete Mjera ne zahtjeva dodatna finansijska sredstva iz sljedećih razloga: • Investicija sadržana unutar mјere modernizacije rasvjetnih tijela; • Moderna rasvjetna tijela sadrže propaljivače i elektronske prigušnice pri čemu se na svakoj pojedinačnoj svjetiljci prilikom montaže podešava režim rada u skladu sa zahtjevima na intenzitet osvijetljenosti pojedine javne površine. Smanjuje se potrošnja energije zbog smanjenog intenziteta osvjetljenja u noćnim satima na rasvjetljenim površinama nižeg prioriteta.	57,1 MWh	18,44	-

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

8 Procjena smanjenja emisija CO₂ za identificirane mjere do 2020. godine

Za potrebe procjene smanjenja emisija CO₂ do 2020. godine za identificirane mjere energetske učinkovitosti za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete u gradu Belišću prikazane u prošlom poglavljju izrađene su projekcije kretanja energetskih potrošnji i emisija do 2020. godine za dva scenarija:

- **Scenarij bez mjera** je temeljni scenarij koji prepostavlja porast energetske potrošnje prepušteno tržišnim kretanjima i navikama potrošača, bez sustavne provedbe mjera energetske učinkovitosti, ali uz prepostavku uobičajene primjene novih, tehnološki naprednijih proizvoda kako se tijekom vremena pojavljuju na tržištu.
- **Scenarij s mjerama** prepostavlja smanjenje energetskih potrošnji i pripadajućih emisija CO₂ do 2020. godine provedbom identificiranih mjera energetske učinkovitosti u sektorima zgradarstva, prometa i javne rasvjete.

Prognoze energetskih potrošnji i emisija za razdoblje do 2020. godine izrađene su korištenjem programskog paketa LEAP (engl. *Long range Energy Alternatives Planning system*), razvijenog od strane *Stockholm Environment Institute*, koji predstavlja vrlo razvijen alat za analize kod izrade energetskih strategija i planova s naglaskom na smanjenje emisija stakleničkih plinova. Prema podacima Ujedinjenih naroda, više od 85 zemalja svijeta odabralo je LEAP metodologiju u sklopu izještavanja prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (engl. *UN Framework Convention on Climate Change*).

8.1 Projekcije emisija CO₂ iz sektora prometa

Scenarij bez mjera za sektor prometa izrađen je uz prepostavku da će do 2020. godine omjer stanovnika po osobnom vozilu dostići razinu od 2,3 stanovnika po osobnom vozilu. U 2009. godini omjer stanovnika po osobnom vozilu u gradu Belišću iznosio je 2,5 stanovnika po osobnom vozilu. Prosječna razina u 2008. godini za zemlje Europske Unije iznosila je 2,1 stanovnika/osobnom vozilu¹.

Broj stanovnika Grada Belišća u 2020. godini procijenjen je na 10 274. Procjena broja stanovnika napravljena je na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku (Popisi stanovništva 2001. i 2011.). S obzirom na udio osobnih vozila u 2009. godini i prognozi broja stanovnika grada do 2020. godine, ukupan broj cestovnih vozila (tablica 8.1) procijenjen je na 4 467.

Tablica 8.1 Procjena broja vozila

	broj vozila 2009	udio pojedine vrste vozila u 2009 (%)	projekcija vozila u 2020.
Osobna vozila	2 812	75,55%	3 375
Teretna i radna vozila	470	12,63%	564
Mopedi i motocikli	438	11,77%	526
Autobusi	2	0,05%	2
Ukupan broj vozila	3 722	100,00%	4 467

¹ Program postupnog smanjivanja emisija za određene onečišćene tvari u Republici Hrvatskoj za razdoblje do kraja 2009. godine, s projekcijama emisija za razdoblje od 2009. do 2020. godine,(NN 152/09)

Kao što je već spomenuto, LEAP modelom proračunate su potrošnje goriva i emisija CO₂ pojedinih vrsta vozila scenarija bez mjera (tablica 8.2). Projekcija emisije voznog parka u vlasništvu Grada procijenjena je uz pretpostavku da će udio emisije toga sektora biti jednak udjelu iz 2009. godine.

Tablica 8.2 Projekcija potrošnje energije i emisije za 2020. godinu za scenarij bez mjera

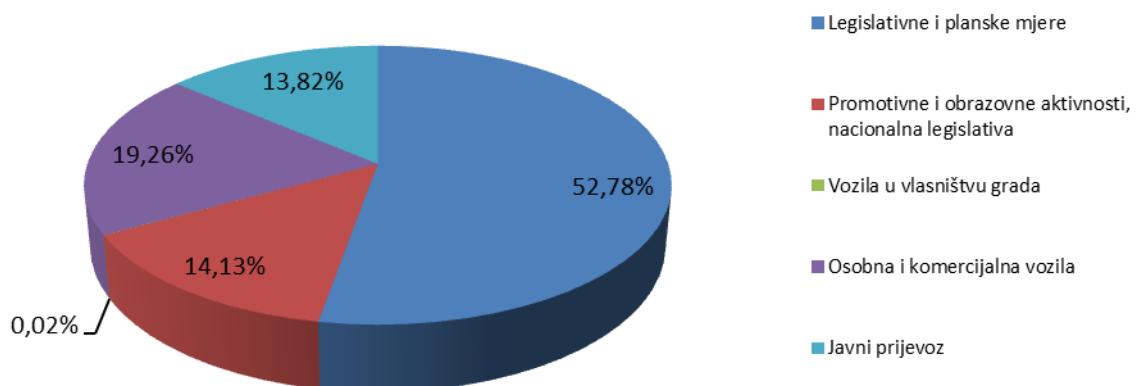
Projekcije sektora promet Scenarij bez mjera	Potrošnja energije		Emisija t CO ₂
	TJ	MWh	
Osobna i komercijalna vozila			
benzin	35,38	9 827,40	2 479,20
dizel	32,76	9 100,10	2 421,20
UNP	0,73	201,70	46,40
UKUPNO	68,87	19 129,20	4 946,80
Vozila u vlasništvu grada			
benzin	0,00		
dizel	0,24	66,10	17,60
UKUPNO	0,24	66,10	17,60
Javni gradski prijevoz			
dizel	1,14	317,30	84,40
UKUPNO	1,14	317,30	84,40
UKUPNO sektor PROMET	70,25	19 512,60	5 048,80

Izrada scenarija s mjerama bazira se na procjeni smanjenja energetske potrošnje sektora prometa u 2020. godini prema mjerama prikazanim u prošlom poglavljju. Mjere su podijeljene po podsektorima te su za svaku mjeru izračunate uštede i potencijali smanjenja emisije CO₂ (tablica 8.3). Na slici 8.1 prikazan je doprinos potencijala smanjenja emisija svakog podsektora ukupnom potencijalu sektora promet.

Tablica 8.3 Uštede i potencijali smanjenja emisija sektora promet za pojedine mjere

MJERE I POTENCIJALI SMANJENJA SEKTORA PROMET	uštede		smanjenje emisija	
	benzin	dizel	benzin	dizel
	TJ	TJ	t CO ₂	t CO ₂
Legislativne i planske mjere				
Udio biogoriva od 10% u ukupnoj potrošnji goriva u sektoru prometa grada do 2020. godine prema Strategiji energetskog razvijatka RH (NN 130/09) i Zakonu o biogorivima (NN 65/09, NN 145/10, NN 26/11)	3,54	3,41	248,08	252,03
Uvođenje sustava automatske naplate parkiranja u gradu	1,24	0,57	86,90	42,13
UKUPNO	4,78	3,98	334,98	294,16
Promotivne i obrazovne aktivnosti, nacionalna legislativa				
Promotivne, informativne i obrazovne mjere i aktivnosti	1,19	1,15	83,40	85,00
UKUPNO	1,19	1,15	83,40	85,00
Vozila u vlasništvu Grada				
Nabava novih vozila u vlasništvu grada u skladu s kriterijima Zelene javne nabave	0,00	0,00	0,00	0,20
UKUPNO	0,00	0,00	0,00	0,20
Osobna i komercijalna vozila				
Uvođenje car-sharing modela za povećanje okupiranosti vozila	2,21	1,01	154,88	74,65
UKUPNO	2,21	1,01	154,88	74,65
Javni prijevoz				
Grupa mjera za unaprjeđenje biciklističkog prijevoza na području grada	1,19	1,10	83,40	81,30
Skupina mjera za poboljšanje autobusnog javnog prijevoza na području grada	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	1,19	1,10	83,40	81,30
UKUPNO SEKTOR PROMET		9,37	7,24	656,65
UKUPNO SEKTOR PROMET		16,61		1 191,96

Raspored potencijala smanjenja emisija CO₂ sektora promet

Slika 8.1 Raspodjela potencijala smanjenja emisije CO₂ sektora promet

Ukupan potencijal smanjenja emisija sektora promet iznosi 1 191,96 tCO₂. Legislativne i planske mjere, kao i promotivne i obrazovne aktivnosti, nacionalna legislativa najvećim dijelom odnose se na sektor osobnih i komercijalnih vozila, te će se njihov udio pribrojiti sektoru osobnih i komercijalnih vozila. Prema tome, podsektor osobna i komercijalna vozila doprinosi ukupnom potencijalu sa 86,17%, što iznosi 1 027,06 tCO₂, javni prijevoz doprinosi sa 13,82% što u tCO₂ iznosi 229,53, dok ostatak od 0,02 tCO₂ pripada sektoru vozila u vlasništvu grada.

Scenarij s mjerama izrađen je na način da su u obzir uzete mjerama prikazane u tablici 8.3, pri čemu je emisija scenarija s mjerama izračunata kao razlika emisije scenarija bez mera i potencijala smanjenja. U tablici 8.4 prikazane su potrošnje energije te emisije scenarija s mjerama za sektor prometa.

Tablica 8.4 Projekcija potrošnje energije i emisija za 2020. godinu za scenarij s mjerama

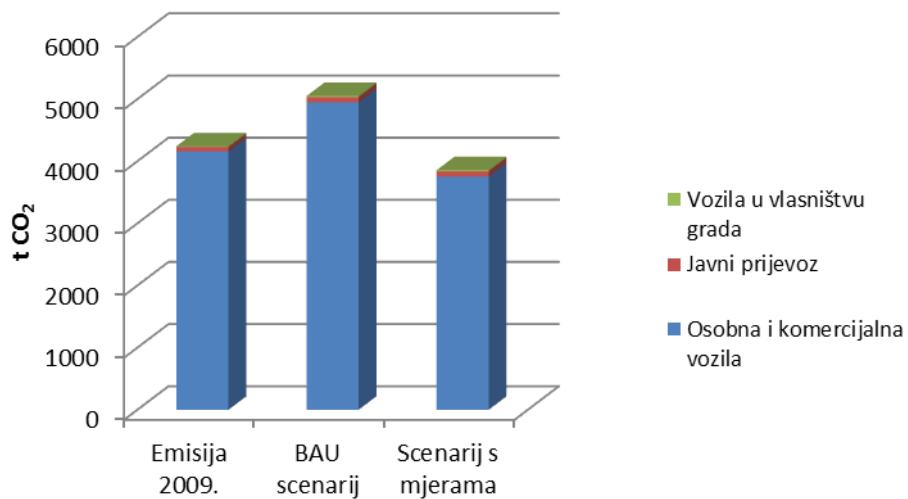
Projekcije sektora promet Scenarij s mjerama	Potrošnja energije		Emisija t CO ₂
	TJ		
Osobna i komercijalna vozila			
benzin	26,01		1 822,55
dizel	25,52		1 885,89
UNP	0,73		46,40
UKUPNO	52,26		3 754,84
Vozila u vlasništvu grada			
dizel	0,24		17,40
UNP	0,00		0,00
UKUPNO	0,24		17,40
Javni gradski prijevoz			
dizel	1,14		84,40
UKUPNO	1,14		84,40
UKUPNO sektor PROMET	53,64		3 856,64

Usporedbom emisija scenarija s mjerama s emisijom iz 2009. godine proizlazi da je ista manja za 16,99%. Ukupne emisije i potrošnje energije oba scenarija uz usporedbu sa emisijom 2009. godine prikazana je u tablici 8.5 i na slici 8.2.

Tablica 8.5 Projekcije sektora promet po scenarijima

Scenarij	Potrošnja energije, TJ		% u odnosu na 2009	Emisija t CO ₂		% u odnosu na 2009
	2009	2020		2009	2020	
Scenarij bez mjera	59,02	70,20	18,94	4 241,88	5 048,90	19,03
Scenarij s mjerama	59,02	53,64	-9,12	4 241,88	3 856,64	-9,08

Usporedba emisija sektora promet

Slika 8.2 Usporedba projekcija emisija s emisijom 2009. godine sektora promet

8.2 Projekcije emisija CO₂ iz sektora zgradarstva

Preko poznate potrošnje energenata u 2009. godini te očekivanog porasta potrošnje do 2020. godine izrađen je scenarij bez mjera za sektor zgradarstva. Projekcije potrošnje energenata te pripadajuća emisija prikazani su u tablicama 8.6 i 8.7.

Tablica 8.6 Potrošnja energenata scenarija bez mjera sektora zgradarstvo

KATEGORIJA	Potrošnja energije (MWh), 2020.			
	Električna energija	Prirodni plin	Lož ulje	Biomasa
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA	216	972		6
ZGRADE KOMERCIJALNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI	4 008	8 899	4 328	577
STAMBENE ZGRADE - KUĆANSTVA	8 656	34 731	170	20 289
UKUPNO	12 880	44 602	4 497	20 872

Tablica 8.7 Projekcija emisije CO₂ scenarija bez mjera sektora zgradarstvo

KATEGORIJA	Emisija CO ₂ (t), 2020			
	Električna energija	Prirodni plin	Lož ulje	Biomasa
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA	70	200		0
ZGRADE KOMERCIJALNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI	1 107	1 826	1 119	0
STAMBENE ZGRADE - KUĆANSTVA	2 796	7 126	44	0
UKUPNO	3 973	9 151	1 163	0

Da bi se izradio scenarij s mjerama bilo je potrebno odrediti uštede u energiji ostvarive do 2020. godine provedbom mjera prikazanih u prethodnom poglavlju. Mjere su podijeljene po sektorima te su za svaku mjeru izračunate uštede i potencijali smanjenja emisije CO₂ (tablice 8.8 i 8.9). Na slici 8.3 prikazan je doprinos potencijala smanjenja emisija svakog podsektora ukupnom potencijalu sektora zgradarstvo.

Tablica 8.8 Uštede u odnosu na BAU scenarij sektora zgradarstvo

Sektor	Mjera	Procjena uštede, MWh					
		Električna energija	Toplinska energija, ukupno	Prirodni plin	Lož ulje	Električna energija - toplina	Ogrjevno drvo
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA	Obrazovanje i promjena ponašanja djelatnika/korisnika zgrada u vlasništvu grada	9,70	47,10	46,30	0,00	0,50	0,30
	Postavljanje termometra u svakoj prostoriji u zgradama u vlasništvu grada	0,00	28,26	27,78	0,00	0,30	0,18
	Toplinska izolacija vanjske ovojnica i krovišta za 7 zgrada u vlasništvu grada	0,00	160,00	157,27	0,00	1,71	1,02
	Ugradnja energetski visokoučinkovitih prozora za 7 zgrada u vlasništvu grada	0,00	185,50	182,33	0,00	1,99	1,18
	Ugradnja termostatskih setova u sve zgrade u vlasništvu Grada	0,00	124,24	122,12	0,00	1,33	0,79
	Uvođenje kriterija Zelene javne nabave za kupovinu električnih uređaja za zgrade u vlasništvu grada	10,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Uvođenje štednih žarulja u zgrade u vlasništvu grada	7,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Energetski pregledi i energetsko certificiranje zgrada u vlasništvu grada	3,91	18,84	18,52	0,00	0,20	0,12
	Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima zgrada u vlasništvu grada	80,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Modernizacija kotlovnice u zgradama u vlasništvu grada (zamjena plinskih kotlovnica efikasnijim plinskim – niskotemperaturnim kondenzacijskim kotlovima)	0,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00
	Toplinska / rashladna postrojenja, termotehnički sustavi i instalacije	80,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO		192,18	663,94	654,31	0,00	6,04	3,59
STAMBENI SEKTOR	Rekonstrukcija toplinske zaštite vanjske ovojnica i sanacija krovišta stambenih zgrada i obiteljskih kuća	0,00	3520,00	2114,62	10,33	159,76	1235,29
	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima na području grada	0,00	860,00	516,64	2,52	39,03	301,80
	Ugradnja termostatskih setova na radiatore u stambenim zgradama	0,00	1648,00	990,03	4,84	74,80	578,34
	Zamjena kućanskih uređaja energetski učinkovitima, energetskog razreda A+++	1100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Uvođenje štednih žarulja u sva kućanstva	1195,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima stambenih zgrada	190,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Donošenje Odluke gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za izgradnju novih niskoenergetskih i pasivnih zgrada u stambenom sektoru	0,00	7956,00	4779,52	23,36	361,10	2792,03
	Obrazovanje i promocija energetske učinkovitosti za građane	166,00	2122,00	1274,78	6,23	96,31	744,68
	UKUPNO	2651,00	16106,00	9675,58	47,28	731,00	5652,13
KOMERCIJALNI	Ugradnja solarnih sustava na zgrade komercijalno-uslužnih djelatnosti	0,00	1974,00	1202,66	584,89	108,46	77,99

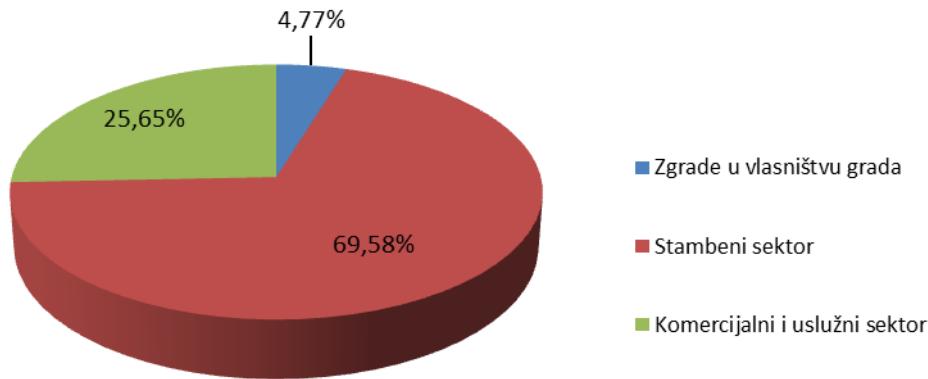
I USLUŽNI SEKTOR	Ugradnja štednih žarulja za komercijalni i uslužni sektor	491,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Donošenje Odluke Gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za nove zgrade u komercijalnom i uslužnom sektoru koje koriste obnovljive izvore energije	0,00	1974,00	1202,66	584,89	108,46	77,99
	Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima komercijalno-uslužnih objekata	158,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rekonstrukcija toplinske zaštite vanjske ovojnica i sanacija krovišta komercijalno-uslužnih objekata	0,00	288,00	175,46	85,33	15,82	11,38
	UKUPNO	649,00	4236,00	2580,79	1255,11	232,75	167,35
	UKUPNO SEKTOR ZGRADARSTVA	3492,18	21005,94	12910,68	1302,39	969,80	5823,07

Tablica 8.9 Potencijali smanjenja emisije CO₂ sektora zgradarstva

Sektor	Mjera	Procjena smanjenja emisija CO ₂ (t)					
		Električna energija	Toplinska energija, ukupno	Prirodni plin	Lož ulje	Električna energija - toplina	Ogrjevno drvo
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA	Obrazovanje i promjena ponašanja djelatnika/korisnika zgrada u vlasništvu grada	3,13	9,66	9,50	0,00	0,16	0,00
	Postavljanje termometra u svakoj prostoriji u zgradama u vlasništvu grada	0,00	5,80	5,70	0,00	0,10	0,00
		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Toplinska izolacija vanjske ovojnica i krovišta za 7 zgrada u vlasništvu grada	0,00	32,82	32,27	0,00	0,55	0,00
	Ugradnja energetski visokoučinkovitih prozora za 7 zgrada u vlasništvu grada	0,00	38,05	37,41	0,00	0,64	0,00
	Ugradnja termostatskih setova u sve zgrade u vlasništvu Grada	0,00	25,48	25,05	0,00	0,43	0,00
	Uvođenje kriterija Zelene javne nabave za kupovinu električnih uređaja za zgrade u vlasništvu grada	3,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Uvođenje štednih žarulja u zgrade u vlasništvu grada	2,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Energetski pregledi i energetsko certificiranje zgrada u vlasništvu grada	1,26	3,86	3,80	0,00	0,07	0,00
	Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima zgrada u vlasništvu grada	25,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Modernizacija kotlovnice u zgradama u vlasništvu grada (zamjena plinskih kotlovnica efikasnijim plinskim – niskotemperaturem kondenzacijskim kotlovima)	0,00	20,52	20,52	0,00	0,00	0,00
	Toplinska / rashladna postrojenja, termotehnički sustavi i instalacije	39,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO		75,79	136,19	134,24	0,00	1,95	0,00
STAMBENI SEKTOR	Rekonstrukcija toplinske zaštite vanjske ovojnica i sanacija krovišta stambenih zgrada i obiteljskih kuća	0,00	488,12	433,84	2,67	51,60	0,00
	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima na području grada	0,00	119,26	106,00	0,65	12,61	0,00
	Ugradnja termostatskih setova na radijatore u stambenim zgradama	0,00	228,53	203,12	1,25	24,16	0,00
	Zamjena kućanskih uređaja energetski učinkovitim, energetskog razreda A+++	355,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Uvođenje štednih žarulja u sva kućanstva	385,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima stambenih zgrada	61,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Donošenje Odluke gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za izgradnju novih niskoenergetskih i pasivnih zgrada u stambenom sektoru	0,00	1103,26	980,59	6,04	116,64	0,00
	Obrazovanje i promocija energetske učinkovitosti za građane	53,62	294,26	261,54	1,61	31,11	0,00

	UKUPNO	856,27	2233,42	1985,08	12,23	236,11	0,00
KOMERCIJALNI I USLUŽNI SEKTOR	Ugradnja solarnih sustava na zgrade komercijalno-uslužnih djelatnosti	0,00	433,02	246,74	151,25	35,03	0,00
	Ugradnja štednih žarulja za komercijalni i uslužni sektor	158,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Donošenje Odluke Gradskog vijeća o smanjenju komunalnog doprinosa za nove zgrade u komercijalnom i uslužnom sektoru koje koriste obnovljive izvore energije	0,00	433,02	246,74	151,25	35,03	0,00
	Izgradnja malih fotonaponskih sustava (do 30 kW) na krovovima komercijalno-uslužnih objekata	51,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rekonstrukcija toplinske zaštite vanjske ovojnica i sanacija krovišta komercijalno-uslužnih objekata	0,00	63,18	36,00	22,07	5,11	0,00
	UKUPNO	209,63	929,22	529,48	324,56	75,18	0,00
UKUPNO SEKTOR ZGRADARSTVA		1141,69	3298,83	2648,81	336,78	313,24	0,00

Raspored potencijala smanjenja emisija CO₂ sektora zgradarstvo

Slika 8.3 Raspodjela potencijala smanjenja emisije CO₂ sektora zgradarstvo grada Belišća

Ukupan potencijal smanjenja emisija sektora zgradarstvo iznosi 4 440,52 tCO₂. Stambeni sektor doprinosi potencijalu da 69,58% što u t CO₂ iznosi 3 089,69. Zgrade komercijalnog i uslužnog sektora doprinose da 25,65% tj. 1 138,85 tCO₂, dok 4,77% odnosno 211,98 tCO₂ pripada zgradama u vlasništvu grada.

Scenarij s mjerama kreiran je na način da su u obzir uzete mjere prikazane u tablicama 8.7 i 8.8. Emisija scenarija s mjerama određena je kao razlika emisije scenarija bez mera i potencijala smanjenja. U tablici 8.10 prikazane su potrošnje energije, a u tablici 8.11 emisije scenarija s mjerama.

Tablica 8.10 Potrošnja energenata scenarija s mjerama sektora zgradarstvo

KATEGORIJA	Potrošnja energije (MWh), Scenarij s mjerama, 2020.			
	Električna energija	Prirodni plin	Lož ulje	Ogrjevno drvo
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA	17,48	317,89	0,00	2,71
ZGRADE KOMERCIJALNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI	3 126,45	6 317,81	3 072,59	409,65
STAMBENE ZGRADE - KUĆANSTVA	5 273,70	25 055,42	122,42	14 636,57
UKUPNO	8 417,62	31 691,12	3 195,01	15 048,93

Tablica 8.11 Projekcija emisije CO₂ scenarija s mjerama sektora zgradarstvo

KATEGORIJA	Smanjenje emisije CO ₂ (t), Scenarij s mjerama, 2020.			
	Električna energija	Prirodni plin	Lož ulje	Ogrjevno drvo
ZGRADE U VLASNIŠTVU GRADA	-8,04	65,26	0,00	0,00
ZGRADE KOMERCIJALNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI	822,59	1296,22	794,54	0,00
STAMBENE ZGRADE - KUĆANSTVA	1703,31	5140,52	31,67	0,00
UKUPNO	2517,87	6501,99	826,22	0,00

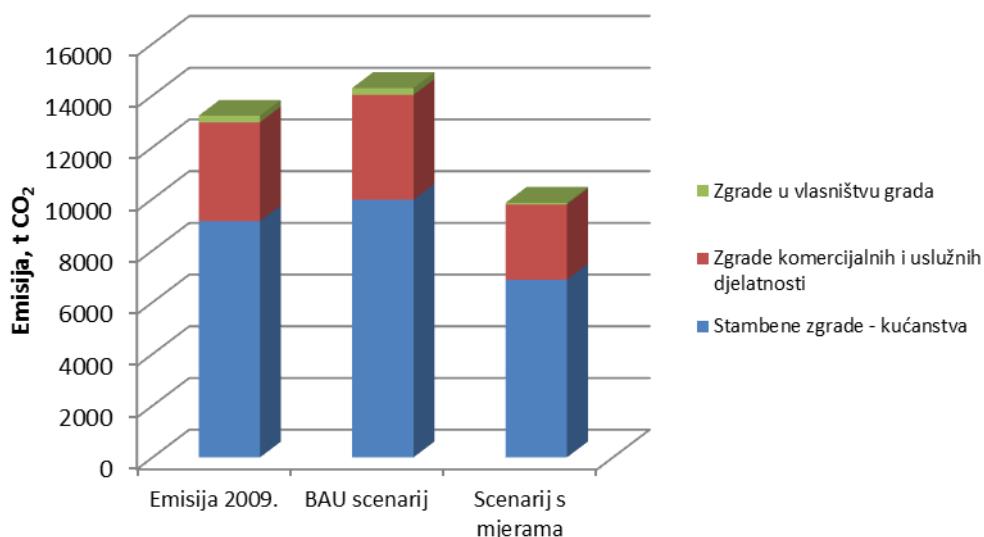
U tablicama 8.8 i 8.9 prikazane su uštede i potencijali smanjenja za svaku mjeru zasebno.

Uspoređujući emisiju scenarija s mjerama s emisijom 2009. godine proizlazi da je ista manja za 24,17% od emisije 2009. godine. Ukupne emisije i potrošnje energije oba scenarija uz usporedbu sa emisijom 2009. godine prikazana je u tablici 8.12 i na slici 8.4.

Tablica 8.12 Projekcije sektora zgradarstvo po scenarijima

Scenarij	Potrošnja energije, MWh		% u odnosu na 2009	Emisija, t CO ₂		% u odnosu na 2009
	2009	2020		2009	2020	
Scenarij bez mjera	75 757,00	82 850,80	9,36	13 217,41	14 286,60	8,09
Scenarij s mjerama	75 757,00	5 8352,68	-22,97	13 217,41	9 846,08	-25,51

Usporedba emisija sektora zgradarstvo

Slika 8.4 Usporedba projekcija emisija s emisijom 2009. godine sektora zgradarstvo

8.3 Projekcije emisija CO₂ iz sektora javna rasvjeta

Preko poznate potrošnje električne energije iz sektora javne rasvjete grada Belišćea u 2009. godini te očekivanog porasta potrošnje do 2020. godine kreiran je scenarij bez mjera. Projekcije potrošnje električne energije sektora javne rasvjete do 2020. godine te pripadajuća emisija CO₂ prikazani su u tablici 8.13.

Tablica 8.13 Potrošnja električne energije i emisija CO₂ scenarija bez mjera sektora javna rasvjeta

Javna rasvjeta	Potrošnja energije 2009., MWh	Porast potrošnje električne energije u MWh u 2020.	BAU scenarij 2020.	
			Potrošnja energije, MWh	Emisija, t CO ₂
Električna energija	571,00	113,90	684,90	221,20

Scenarijem s mjerama obuhvaćene su dvije mjere, za koju su potencijali energetskih ušteda i pripadajućih emisija CO₂ prikazani u tablici 8.14.

Tablica 8.14 Popis mjera te pripadajuće uštede i potencijal smanjenja emisije CO₂ sektora javna rasvjeta

Naziv mjere	Procjena uštede MWh	Potencijal smanjenja emisije t CO ₂
Zamjena zastarjelih rasvjetnih tijela s energetski i ekološki prihvativljivim rasvjetnim tijelima	142,00	45,87
Upravljanje i regulacija sustava javne rasvjete	57,10	18,44
UKUPNO	199,10	64,31

Ukupan potencijal smanjenja emisija CO₂ sektora javna rasvjeta grada Belišća do 2020. godine iznosi 64,31 tCO₂.

Uspoređujući emisiju CO₂ scenarija s mjerama s emisijom iz 2009. godine proizlazi da je ista manja za 14,90% od emisije 2009. godine. Ukupna emisija i potrošnja energije oba scenarija uz usporedbu s emisijom 2009. godine prikazana je u tablici 8.15.

Tablica 8.15 Projekcije sektora javne rasvjete po scenarijima

Scenarij	Potrošnja energije, MWh		% u odnosu na 2009	Emisija t CO ₂		% u odnosu na 2009
	2009	2020		2009	2020	
Scenarij bez mjera	571,00	684,90	19,95	184,35	221,20	19,99
Scenarij s mjerama	571,00	485,80	-14,92	184,35	156,89	-14,90

8.4 Ukupne projekcije emisije CO₂ inventara grada Belišća

Projekcije emisija CO₂ izrađene su za sva tri sektora finalne potrošnje energije grada Belišća: promet, zgradarstvo i javnu rasvjetu. Prilikom izrade projekcija korišteni su emisijski faktori istovjetni onima korištenima pri izradi Inventara za baznu godinu, premda faktori za određivanje neizravnih emisija CO₂ variraju od godine do godine s obzirom na način proizvodnje električne i toplinske energije.

Tablica 8.16 daje pregled ukupnih emisija inventara po sektorima za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama. Najveći udio u ukupnim emisijama scenarija bez mjera, kao i u scenariju sa mjerama ima sektor zgradarstvo. Udio zgradarstva u ukupnim emisijama scenarija bez mjera iznosi 73,05%, dok udio u scenariju s mjerama iznosi 71,04%. Udio sektora promet u emisijama scenarija bez mjera iznosi 25,82%, dok u scenariju s mjerama taj udio iznosi 27,83%. Iz priloženih udjela može se zaključiti da je zgradarstvo sektor s najvećim potencijalom smanjenja emisije CO₂ (tablica 8.16 i slika 8.5). Emisija scenarija s mjerama tog sektora smanjena je za 25,51% u odnosu na 2009. godinu. Emisija sektora promet smanjena je za 9,08%, dok je emisija sektora javne rasvjete smanjena za 14,90%. Ukupno smanjenje inventara u odnosu na baznu godinu iznosi 21,45%.

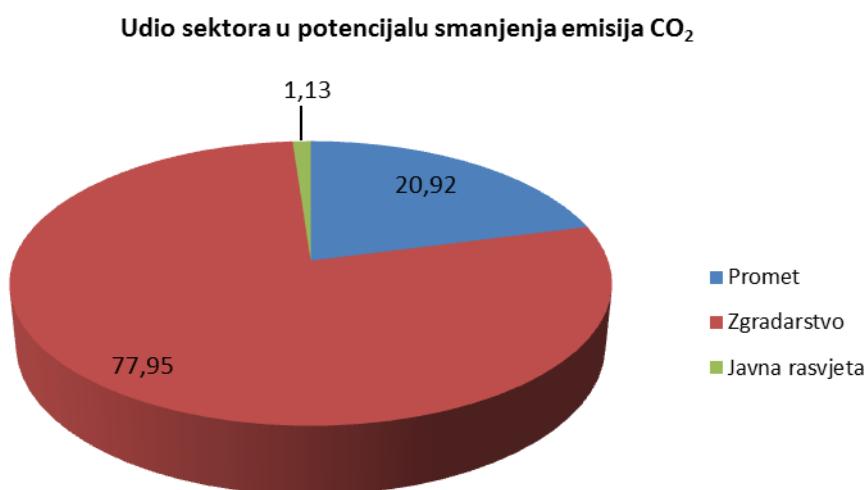
Tablica 8.16 Projekcije emisije Inventara za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama

Scenarij	Sektor	Emisija t CO ₂		% u odnosu na 2009
		2009	2020	
Scenarij bez mjera	Promet	4 241,88	5 048,90	19,03
	Zgradarstvo	13 217,41	14 286,60	8,09
	Javna rasvjeta	184,35	221,20	19,99
	UKUPNO	17 643,64	19 556,70	10,84
Scenarij s mjerama	Promet	4 241,88	3 856,64	-9,08
	Zgradarstvo	13 217,41	9 846,08	-25,51
	Javna rasvjeta	184,35	156,89	-14,90
	UKUPNO	17 643,64	13 859,61	-21,45

Ukupna emisija scenarija bez mjera iznosi 19 556,70 tCO₂, što je u odnosu na 2009. godinu povećanje od 10,84%. Ukupni potencijali smanjenja emisija po sektorima u 2020. godini prikazani su u tablici 8.17.

Tablica 8.17 Ukupni potencijali smanjenja emisija po sektorima

Sektor	Potencijal smanjenja, t CO ₂	Udio u ukupnom potencijalu, %
Promet	1 191,96	20,92
Zgradarstvo	4 440,52	77,95
Javna rasvjeta	64,31	1,13
UKUPNO	5 696,79	100,00

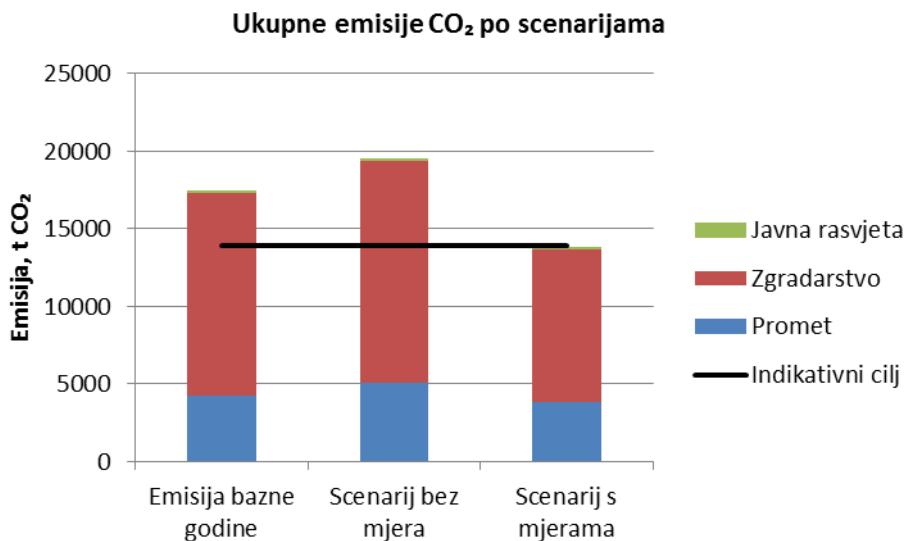

Slika 8.5 Raspodjela potencijala smanjenja emisije CO₂ (%) Inventara po sektorima

Ukupni potencijal smanjenja emisija u 2020. godini za grad Belišće iznosi 5 696,79 tCO₂. Zgradarstvo je sektor s najvećim potencijalom smanjenja emisija koji iznosi 4 440,52 tCO₂, što je ekvivalentno udjelu

od 77,95%. Potencijal smanjenja emisije sektora promet iznosi 1 191,96 tCO₂, što prikazano preko udjela iznosi 20,92%. Najmanji udio od 1,13% u odnosu na ukupni potencijal ima sektor javne rasvjete.

Na slici 8.6 prikazane su ukupne emisije CO₂ u 2020. godini za scenarij bez mjera i scenarij s mjerama te usporedba s emisijom iz 2009. godine.

Slika 8.6 Ukupne projekcije emisije CO₂ po scenarijima

8.5 Zaključak

Za potrebe procjene smanjenja emisija CO₂ u 2020. godini za identificirane mjere energetske učinkovitosti za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete u gradu Belišću izrađene su projekcije kretanja energetskih potrošnji i emisija u 2020. godini za dva scenarija: scenarij bez mjera i scenarij s mjerama.

Emisija scenarija bez mjera u 2020. godini iznosit će 19 556,70 tCO₂, dok će uz provedbu svih predviđenih mjer emisija CO₂ u 2020. godini iznositi 13 859,61 tCO₂, što daje ukupno smanjenje inventara od 21,45% u odnosu na baznu godinu.

Bitno je napomenuti da se na razini grada planira provesti niz kapitalnih energetskih projekata, koji su trenutno u fazi razvoja, a koji će svojom realizacijom dodatno doprinijeti postizanju cilja smanjenja emisija.

9 Mehanizmi financiranja provedbe Akcijskog plana

9.1 Pregled mogućih izvora financiranja

Grad Belišće ima na raspolaganju značajne izvore za financiranje predloženih mjera i aktivnosti u obliku bespovratnih sredstava kroz razne nacionalne programe i fondove Europske unije. Za korištenje bespovratnih sredstava potreban je znatan angažman u vidu prijavljivanja pojedinih projekata na veliki broj natječaja u okviru raznih programa. Nužne predradnje uključuju jačanje ljudskih kapaciteta kroz osnivanje posebnih radnih grupa unutar gradskih uprava koje će pratiti otvorene natječaje te izrađivati projektne prijedloge u skladu s propisanim uputama.

Tablica 9.1 Pregled mogućih izvora financiranja mjera i aktivnosti

Izvor financiranja	Vrsta	Maksimalni iznos	Udio u ukupnim troškovima (%)	Godina u kojoj su sredstva na raspolaganju
Proračun Grada	Vlastita sredstva	-	100	2014.
ESCO model	Vlastita sredstva/privatni kapital	Nije određen	100	2013.-
HBOR	Kredit/vlastita sredstva	Nije određen	75	2013.-
FZOEU	Bespovratna sredstva	1 400 000 kn po projektu	40	2013.-
Strukturni fondovi i kohezijski fond-nacionalna alokacija	Bespovratna sredstva/ vlastita sredstva	1,2 mlrd Eur godišnje	-	2013.-
HORIZON 2020	Bespovratna sredstva	80 mlrd Eur ukupno	75	2014.-2020
ELENA	Bespovratna sredstva	15 mil Eur po projektu	90	2013.-
EIB	Kredit/ vlastita sredstva	Nije određen	50-100	2013.-
EBRD	Kredit/ vlastita sredstva	230 mil Eur po projektu	35	2013.-

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

10 Praćenja i kontrola provedbe Akcijskog plana

Nakon izrade Akcijskog plana i početka implementacije pojedinih mjera, kreće veoma važna komponenta Procesa pripreme, provedbe i praćenja Akcijskog plana energetski održivog razvijanja grada Belišća, a to je kontinuirano praćenje, kontrola te izvještavanje o postignutim rezultatima. Svi gradovi potpisnici Sporazuma gradonačelnika imaju obvezu svake dvije godine pripremiti i dostaviti Europskoj komisiji Izvještaj o provedbi Akcijskog plana (u daljem tekstu Izvještaj) koji bi uz detaljan opis provedenih mjera i aktivnosti te postignutih rezultata, trebao sadržavati i Kontrolni inventar emisija CO₂ (engl. *Monitoring Emission Inventory - MEI*). Usporedba Referentnog inventara emisija CO₂ za 2009. godinu i Kontrolnog inventara emisija za neku od sljedećih godina jednoznačno će pokazati koliko je stvarno smanjenje emisija CO₂ u gradu, te dati odgovor na pitanje da li je provedba Akcijskog plana uspješna ili ne.

Preporuka je Europske komisije da se kontrolni inventari emisija CO₂ pripremaju svake dvije godine. Kako je dosadašnje iskustvo velikog broja gradova potpisnika Sporazuma pokazalo da je izrada kontrolnog inventara emisija CO₂ svake 2 godine ipak malo prezahtjevan zadat, preporuka je Europske komisije da se naizmjence svake 2 godine priprema Akcijski izvještaj bez inventara emisija CO₂ (godina 2., 6., 10., 14., itd.) i Implementacijski izvještaj s inventarom emisija CO₂ (godina 4., 8., 12., 16., itd.). Akcijski i Implementacijski izvještaji će se razlikovati utoliko što će prvi dati kvalitativne informacije o implementiranim mjerama i aktivnostima, ostvarenim energetskim uštedama i smanjenjima emisija CO₂ dok će u slučaju Implementacijskog izvještaja informacije biti kvantitativne. Oba izvještaja trebaju sadržavati analizu dinamike i uspješnosti provedbe identificiranih mjera kao i prijedloge korektivnih mjera za sve one slučajevе kad se provedba mjera iz Akcijskog plana pokazala neizvedivom ili su izostali očekivani pozitivni rezultati.

U cilju jednostavnije izrade Izvještaja te usporedivosti rezultata Europska će komisija pripremiti službene obrasce za oba tipa izvještaja. Očekuje se da će Zajednički istraživački centar Europske komisije (engl. *Joint Research Centre – JRC*) krajem 2013. godine objaviti Priručnik za praćenje i kontrolu provedbe Akcijskog plana s detaljnim opisom parametara koje treba pratiti kao i djelotvornim načinima praćenja i kontrole. U međuvremenu, metodologijom izrade Akcijskog plana grada Belišća obuhvaćen je i proces kontrole i praćenja njegove provedbe koji će se, ukoliko bude potrebno, naknadno usuglasiti s Priručnikom za praćenje i kontrolu provedbe Akcijskog plana Europske komisije.

Prema spomenutoj metodologiji proces praćenja i kontrole provedbe Akcijskog plana treba se istovremeno odvijati na nekoliko razina:

- Praćenje dinamike provedbe konkretnih mjera smanjenja emisija CO₂ u sektorima zgradarstva, prometa i javne rasvjete;
- Praćenje uspješnosti provedbe projekata prema Planu;
- Praćenje i kontrola postavljenih ciljeva energetskih ušteda za svaku pojedinu mjeru unutar Plana;
- Praćenje i kontrola postignutih smanjenja emisija CO₂ za svaku mjeru prema Planu,
- Praćenje i kontrola postignutih smanjenja emisija CO₂ po sektorima potrošnje (zgradarstvo, promet i javna rasvjeta) u odnosu na referentnu, 2009. godinu;
- Praćenje ukupno postignutih smanjenja emisija CO₂ na području grada Belišća u odnosu na referentnu, 2009. godinu.

Određivanje metodologije praćenja i kontrole provedbe Akcijskog plana Belišća je vrlo kompleksan zadat, čiji je prvi korak odrediti indikatore, odnosno koji će se parametri i na koji način pratiti. U tablici 10.1 dan je prijedlog indikatora po raznim kategorijama i način njihove kontrole i praćenja prema preporukama i klasifikaciji Europske komisije.

Tablica 10.1 Prijedlog procesa praćenja i kontrole provedbe Akcijskog plana grada Belišća

KATEGORIJA	INDIKATOR	SLOŽENOST PRIKUPLJANJA PODATAKA 1 - JEDNOSTAVNO 2 – SREDNJE SLOŽENO 3 - SLOŽENO	NAČIN PRAĆENJA
PROMET	Broj putnika u javnom prijevozu u jednoj godini	1	Odabir reprezentativnih linija autobusa koji će se pratiti
	Broj kilometara biciklističkih staza u gradu	1	Gradska uprava
	Broj kilometara pješačkih staza u gradu	1	Gradska uprava
	Broj vozila koja prolaze određenu mjeru točku u godini/mjesecu (određivanje reprezentativne mjerne ulice/točke)	2	Postavljanje brojača vozila u odabranu mjeru točku (ulicu)
	Ukupna energetska potrošnja vozila u vlasništvu grada	1	Egzaktni podaci iz računa za gorivo konvertirani u kWh
	Ukupna energetska potrošnja vozila na alternativna goriva u javnom prijevozu putnika	1	Podaci iz računa za gorivo konvertirani u kWh.
	% građana grada u blizini i s dobrim pristupom gradskom javnom prijevozu	3	Provođenje ankete među građanima u selektiranim dijelovima Belišća
	Prosječni broj kilometara sa velikim dnevnim zagušenjem prometa	2	Analiza protočnosti prometa u selektiranim područjima Belišća
	Godišnja količina fosilnih i alternativnih goriva prodana na odabranim benzinskim postajama u Belišću	1	Dogovor s odabranim benzinskim postajama o kontinuiranom prikupljanju i dostavi podataka
ZGRADE	% certificiranih zgrada javne namjene u Belišću prema <i>Pravilniku o energetskim pregledima građevina i energetskom certificiranju zgrada (NN 81/12)</i>	1	Podaci iz Registra certificiranih zgrada Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja
	Ukupna energetska potrošnja u zgradama u vlasništvu grada	3	Informacijski sustav za prikupljanje podataka (ISGE)
	Ukupna površina ugrađenih solarnih kolektora na području grada	2	Podaci o dodjeli subvencija i kredita za ugradnju solarnih kolektora (FZOEU, Osječko-baranjska županija, grad Belišće, HBOR i dr.) Ankete u odabranim dijelovima Belišća
	Ukupna potrošnja električne energije u kućanstvima grada	1	Podaci Elektroslavonija Osijek, pogon Valpovo.
Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora	Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora na području grada	1	Podaci iz Registra povlaštenih proizvođača energije Ministarstva gospodarstva
Energetska poduzeća	Broj poduzeća registriranih za razne energetske djelatnosti, ESCO kompanija, proizvođača i distributera solarne opreme, i dr. na području grada	1	Registar poslovnih subjekata grada
Građani	Broj građana grada koji posjećuju razna energetska događanja (javne tribine, radionice, seminare i dr.)	1	Organizacija 2 tematske radionice godišnje o energetskoj učinkovitosti, korištenju obnovljivih izvora energije, održivoj gradnji, i dr.

Zelena javna nabava	Odabir kategorije energetski učinkovitih proizvoda i usluga (na pr. štedna rasvjetna tijela u zgradama u vlasništvu grada)	2	Praćenje i usporedba karakteristika i količine nabavljenih rasvjetnih tijela u zgradama u vlasništvu grada

Izvor: Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske

Ovdje je važno naglasiti da gornja tablica nije konačna već se prema potrebi mogu dodavati novi indikatori čije će kontinuirano praćenje i kontrola najbolje pokazati uspješnost provedbe Akcijskog plana energetski održivog razvitka grada Belišće.

11 Zaključci i preporuke

Sporazum gradonačelnika (eng. Covenant of Mayors) je odgovor naprednih europskih gradova na izazove globalne promjene klime, a ujedno prva i najambicioznija inicijativa Europske komisije usmjerenja direktno na aktivno uključenje i kontinuirano sudjelovanje gradskih uprava i samih građana u borbi protiv globalnog zatopljenja. Petogodišnje razdoblje od pokretanja inicijative Sporazum gradonačelnika, 29. siječnja 2008. do ožujka 2013. godine jasno je pokazalo, s jedne strane opravdanost pokretanja inicijative a s druge iznimnu važnost sudjelovanja lokalnih vlasti i građana u borbi za smanjenje emisija stakleničkih plinova.

Pristupanjem Sporazumu gradonačelnika 3. ožujka 2012. godine, grad Belišće je potvrdio svoju opredijeljenost za održivi razvitak na načelima racionalnog korištenja energije i kontinuirane brige za zaštitu okoliša, a izradom ovog Akcijskog plana ispunjena je jedna od najvažnijih obveza tog Sporazuma.

Metodologija izrade Akcijskog plana sukladna je smjernicama Europske komisije, a treba naglasiti da je Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske aktivno sudjelovala u njihovoj izradi koordiniranoj od strane Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije (EC Joint Research Centre). Planirane mjere i energetska potrošnja promatra se odvojeno za tri glavna sektora – zgradarstvo, promet i javna rasvjeta, sukladno preporukama Europske komisije.

Sektor zgradarstva se dijeli na sljedeća tri podsektora:

- zgrade u vlasništvu grada;
- zgrade komercijalnih i uslužnih djelatnosti;
- stambene zgrade - kućanstva.

Sektor prometa sadrži tri podsektora:

- vozni park u vlasništvu grada;
- javni prijevoz na području grada;
- osobna i komercijalna vozila.

Za navedene sektore i podsektore prikupljeni su potrebni energetski parametri za 2009. godinu, na osnovu kojih su provedene energetske analize. Ukupna potrošnja energije u gradu Belišće za tri promatrana sektora iznosi 333 798 GJ, od čega najveći dio (81,70%) otpada na zgradarstvo, 17,68% na promet, a udio javne rasvjete je gotovo zanemariv i iznosi 0,62%. Ukupna emisija CO₂ za grad Belišće za 2009. godinu je iznosila 18 kt, pri čemu ponovo najveći udio ima zgradarstvo (74,91%), zatim promet (24,04%) dok je emisija iz javne rasvjete gotovo zanemariva (1,04%).

Sukladno rezultatima provedenih energetskih analiza, najveći dio mjera za smanjenje emisija CO₂ odnosi se na sektore zgradarstva (24 mjera) i prometa (7 mjera). Sektor javne rasvjete je zastupljen s 2 mjeri. Ukupan potencijal smanjenja emisija svih identificiranih mjeri iznosi 5 696,79 t CO₂, odnosno 21,45 % emisija CO₂ iz 2009. godine. Za ostvarenje postavljenog cilja od 21,45% nije potrebna provedba svih predloženih mjeri, već je moguć odabir određenih mjeri prema mogućnostima provedbe (vremenskim, organizacijskim i finansijskim).

Za sve je mjeru dana procjena energetskih ušteda i pripadajućih emisija CO₂, kao i investicijskih troškova potrebnih za njezinu uspješnu realizaciju.

U skladu s razvijenom metodologijom predloženo je 6 karakterističnih koraka procesa praćenja i kontrole provedbe Akcijskog plana u gradu:

1. Praćenje identificiranih energetskih indikatora po sektorima i pridruženim podsektorima potrošnje;
2. Praćenje dinamike i uspješnosti provedbe identificiranih mjer energetske učinkovitosti prema Akcijskom planu;
3. Praćenje i kontrola ostvarenih energetskih ušteda za svaku pojedinu mjeru unutar Akcijskog plana;

4. Praćenje i kontrola postignutih smanjenja emisija CO₂ za svaku mjeru prema Akcijskom planu;
5. Praćenje i kontrola postignutih energetskih ušteda i pripadajućeg smanjenja emisija CO₂ po sektorima potrošnje u odnosu na referentnu godinu;
6. Praćenje ukupnog smanjenja emisija CO₂ u gradu u odnosu na referentnu godinu.

Najvažnije preporuke za uspješnu provedbu ovog Akcijskog plana su sljedeće:

1. Uspostava organizacijske strukture i uvođenje projektnog vođenja na razini pojedine mjere u okviru grada Belišća

Za svaku od predloženih mjer iz Akcijskog plana treba osnovati projektni tim zadužen za realizaciju. Voditelji projektnih timova odgovorni su za poštivanje rokova i uspješnu realizaciju mjere/projekta o čemu kontinuirano obavještavaju Energetski savjet grada Belišća. Organizacijom projektnog vođenja na razini mjere osigurat će se potrebni stručni resursi za njezinu provedbu s jedne kao i kontinuirana kontrola i praćenje dinamike i uspješnosti provedbe s druge strane.

2. Uvođenje sustava za praćenje energetske potrošnje i pokazatelja na području grada Belišća

Proces prikupljanja potrebnih podataka o energetskoj potrošnji za sektore zgradarstva i prometa u sklopu izrade ovog Akcijskog plana pokazao se vrlo složenim i dugotrajnim. Za razliku od spomenutih sektora, podaci o energetskoj potrošnji sektora javne rasvjete se sustavno prate i potpuno su pouzdani. Sustav za praćenje energetske potrošnje svoje bi ishodište trebao imati u pouzdanom informacijskom sustavu (ISGE) koji bi uz primjenu suvremenih alata i metoda (daljinsko očitanje i sl.) pružao pouzdanu, preciznu i pravodobnu informaciju, ali i upozoravao na eventualne kvarove i havarije, pogreške u vođenju ili krive obračune.

3. Uvođenje jedinstvene klasifikacije energetskih sektora i podsektora u skladu s ovim Akcijskim planom

Predložena klasifikacija trebala bi postati redovita praksa u gradskim uredima, zavodima i službama, ali i u svim energetskim tvrtkama koje vrše opskrbu energijom na području grada Belišća bez obzira na to u čijem su vlasništvu.

4. Sustavno upravljanje energijom kroz provođenje predloženih mjer i aktivnosti na čitavom području grada Belišća

Provđenja predloženih mjer omogućiće izravne energetske i finansijske uštede, smanjiti štetni utjecaj na okoliš, poboljšati ukupnu kvalitetu života te podići razinu odgovornosti i svijesti građana što je strateško opredjeljenje i cilj politike odgovorne uprave grada Belišća.

5. Uspostava jedinstvene Baze energetskih indikatora grada Belišća

Preliminarna radnja u procesu praćenja i kontrole provedbe Akcijskog plana u gradu Belišću je definiranje energetskih indikatora za 8 kategorija potrošnje i proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u skladu s preporukama Europske komisije. Sustavno praćenje i kontrola identificiranih energetskih indikatora kroz dulje vremensko razdoblje pokazat će najbolje, ekonomsko-energetski optimalne načine korištenja energetskih, gospodarskih i ljudskih resursa grada u cilju njegove uspješne transformacije iz urbane u ekološki održivu sredinu.

Bazu energetskih indikatora podataka potrebno je kontinuirano ažurirati te provoditi analize u cilju brzog poduzimanja potrebnih mjer za poboljšanje energetske situacije u gradu Belišću.

6. Kontinuirano praćenje i pravovremeno izvještavanje o postignutim rezultatima

Pristupanjem Sporazumu gradonačelnika grad Belišće se obvezao na izradu Akcijskog plana energetski održivog razvijanja te na kontinuirano izvještavanje Europske komisije o dinamici i uspješnosti njegove provedbe svake dvije godine. Osim formalne obveze izvještavanja prema Europskoj komisiji, Energetski savjet bi trebao redovito izvještavati dionike i građane kako bi se osigurala njihova potpora i aktivno sudjelovanje u odgovornom i promišljenom korištenju energije na području grada.

7. Izrada Registra emisija CO₂ za grad Belišće u dvogodišnjem razdoblju

Za uspješno praćenje postignutih ušteda u različitim sektorima i njihovim podsektorima kao i zadovoljenje postavljenih ciljeva smanjenja emisija CO₂ kako za pojedinu mjeru tako i za provedbu Akcijskog plana u cjelini nužna je izrada novog Registra emisija CO₂ za grad Belišće. Prema preporukama Europske komisije najbolji bi se rezultati cjelokupnog procesa izrade, provedbe i praćenja Akcijskog plana postigli izradom novog Registra emisija CO₂ svake dvije godine, pri čemu metodologija izrade treba biti identična metodologiji prema kojoj je izrađen Referentni registar emisija CO₂ za 2009. godinu. Jedino jednake metodologije izrade registra omogućuju njihovu usporedbu i u konačnici odgovor na pitanje da li su postavljeni ciljevi smanjenja emisija CO₂ zadovoljeni.

8. Izrada Revizije akcijskog plana

Važan dio uspostave i provedbe sustavnog gospodarenja energijom na području grada Belišća bit će Revizija akcijskog plana. Takav dokument sadržavao bi analizu postignutih rezultata (provedenih mjera, ostvarenih ušteda, smanjenja emisija CO₂) te prijedlog novog Plana prioritetskih aktivnosti i mjera baziranog na konkretnim rezultatima.